

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, fél-
évre 4 K, negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Önfeláldozás.

Hatvanban két úrileány fürödni ment. A folyó sebes árja elkapta őket és sietve sodorta a biztos halál felé. Segélykiáltásukat meghallotta Szalai János csendőr tiszthelyettes, ruhástól, kardostól, történetképpen beugrott a folyóba, az egyik fuldoklót kimentette, a másikat is majdnem, amikor az ár őt is elkapta és elsodorta. Úgy húzták ki a partra eszméletlenül. Félórába telt, amíg az orvos magához térítette.

Ennyi a „tényállás“. És talán még annyi, hogy Szalai tiszthelyettes nem tudott úszni még fürdőruhában sem, felszereléssel valószínűleg annál kevésbé. És mégsem habozott egy pillanatig sem, mert emberéletről volt szó. Már tudniillik a más életéről, nem a magáéről.

A magáé nem volt fontos előtte. Ha az lett volna, akkor egészen bizonyosan, nem ugrott volna a rohanó áradatba, hanem segítségért kiabált volna, vagy esetleg rudat próbált volna nyújtogatni s integetett volna a segítségért rimázkodóknak, hogy csak fogják meg bátran a rúd végét, ő majd kihúzza őket. És ha azután az ár mégis elsodorta volna a szerencsétleneket, ha lassankint elhalkult volna a segélykiáltás, akkor megnyugtatta volna magát azzal, hogy ő minden lehetőt megtett, hiszen nyújtogatta a rudat amennyire csak bírta, a fuldoklók a hibásak, miért nem fogták meg a végét.

Emberek, akik mindennek a könnyebb, kényelmesebb végét fogják meg, bizonyára így cselekedtek volna. Mert kétféle ember van ám a világon: olyan, amelyik csak azt tartja kötelességének, hogy a rudat nyújtogassa és olyan, aki a vízbe ugrik.

Szalai tiszthelyettes magyar csendőr. Nem csak testben, hanem lélekben is. Azt hisszük, hogy ezzel mindent megmondottunk. Megmutatta, hogy kell a kötelességet felfogni, hogyan kell az életet is kockára tenni akkor, amikor a csendőrkötelesség és a csendőrbeesület parancsolják. És mi most odaállítjuk őt elétek Bajtársak, mondván: „Így cselekedjétek!“

A követelmények között, amelyeket velünk, mint csendőrökkel és katonákkal szemben a hivatásunk támaszt, első helyen áll minden erények legszébbike: az önfeláldozás. Nekiünk mindig a mások javát kell szolgálunk, mindig csak a másokét, sohasem a magunkét. Ennek a kötelességnek a mi számunkra nincs határa. Mert ahol az írott köte-

lesség végződik, ott kezdődik az önfeláldozás. Ezt pedig nem könyvből kell tanulni és tanítani, hanem a Szalai tiszthelyettesek példájából.

Vannak emberek, akik kötelességtudóknak tartják magukat, mert pontosan elvégzik azt, ami kötelességük, amit megparancsolnak és aminek elmulasztása büntetéssel járna. De ennél többet egy hajszálnyival sem tesznek s kötelességtudásuknak azonnal vége, mihelyt áldozatot kell hozniuk miatta. Ezek azok, akik a rudat nyújtogatnák, de a vízbe már nem ugranának, mert erre senki sem kötelezi őket. Mi lenne, ha mi is így gondolkoznánk, ha mi is pontosan csak annyit tennénk, amennyit a kötelességünk parancsol? És mi lett volna, ha Szalai tiszthelyettes is így gondolkodott volna: egy viruló, szép fiatal élet ment volna veszendőbe. Ezt pedig magyar csendőr el nem nézheti, még akkor sem, ha nincsen benne a Szolgálati Utasításban.

Egészen természetesnek találjuk, hogy Szalai tiszthelyettes ilyen derekasan viselkedett s hogy kétséget kizáróan magasfokú szolgálati és emberbaráti kötelességérzete csendőrhöz méltó módon nyilvánult meg, mégis örömmel tölt el minket annak a tudata, hogy tettével a magyar csendőrség hírnevét gyarapította. A bátorság is természetes erénye kell, hogy legyen mindenkinek, akinek örök hare a hivatása, mégis örömmel hajtjuk meg az elismerés zászlóját az előtt, aki példát mutat nekünk reá, aki az elsők között is a legelső.

Az a hírnév, amellyel a magyar csendőrség büszkélkedhetik, az a szeretet és megbecsülés, amellyel az ország lakossága minket körülvesz, nem önként adódó járuléka a kakastollnak, mindezeket külön-külön ki kell érdemelni és külön-külön meg is kell tartani. Minden tettünknek, minden lépésünknek ez legyen a rugója és célja, mert hírnevet csak tettekkel, megbecsülést pedig csak becsülettel lehet szerezni.

Jó csendőr csak az lehet, aki minden pillanatban készen áll arra, hogy az életét is feláldozza, ha azzal szolgálatot tehet hazájának vagy embertársának, mert ezt kívánja a csendőrkötelesség és a csendőrbeesület. Aki ezen egy pillanatra is gondolkodóba esik, az máris nem közénk való. Aki kötelességtudását nem képes az önfeláldozásig fokozni, aki a csendőrnévért és a kakastollért, amelyet büszkén visel, nem tud áldozatot hozni, ha kell, az méltatlan arra, hogy csendőrnek nevezék.

Ezek jutottak mindjárt az eszünkbe, amint Szalai bajtársunk esetét olvastuk s gondoltuk, nem lesz fölösleges ezt másoknak is eszükbe juttatni. Szalai tiszthelyettes pedig adja ide a kezét, hadd szorítsuk meg igaz magyar bajtársiassággal sok köszönettel és nagy büszkeséggel!

A géppuska ismertetése és harca.

Irta: HAZAI IMRE százados,
géppuskás századparancsnok

(3. közlemény.)

8. A belövés és a hatásos tűz.

A gp. tömött szórásúkjá folytán a célban kielégítő hatást csak akkor érhetünk el, ha előzőleg belőjjük magunkat. A belövés célja az, hogy a céltávolságnak megfelelő és az azzal egyező irányzéktávolságot megállapítsuk. A belövést mindig előzze meg a céltávolság megállapítása becslés, távmérés, vagy térkép segítségével. Az így nyert távolsági adat alapján állítjuk az irányzékot és kezdjük meg a belövést. A belövés végrehajtásánál törekedni kell a szabatos kivitel mellett a gyors munkára, hogy mielőbb át lehessen térni a hatásos tüzre. Kis és legkisebb távolságon célravezető lesz az egyes lövésekkel való belövés, míg nagy távolságon a sorozat tüzet alkalmazzuk. E tekintetben különben mértékadó, vajjon megfigyelhető-e a becsapódások, vagy nem. Ha a megfigyelési viszonyok nem kielégítőek, akkor rövid, esetleg hosszú sorozatok leadásával kísérjük meg a becsapódások okozta fölporzás növelését.

A belövésnél általános szabályként tartsuk szem előtt:

a) Ha a cél mögötti terep a becsapódások megfigyelésére nem alkalmas (erdő, kukoricás, rét, egy magaslat taraj-vonalán túl a be nem látható terület) a becsapódásnál kisebb távolsággal kezdjük a belövést. Ennek az az előnye, hogy a becsapódások a cél előterepében fekszenek és megfigyelhetők.

b) Ha ennek az esetnek az ellenkezője áll fenn, akkor az eljárás az előbbinek a fordítottja.

c) Ha a cél közelében becsapódást megfigyelni nem lehet, akkor keresni kell egy tereprészt, melynek távolsága azonos a cél keresett távolságával s erre történik a belövés.

Ha a harc helyzet megengedi, a kínálkozó tüzszerűségeket használjuk ki minél több cél, tereprész, tereptárgy belövésére és az adatokat rögzítsük vázlaton. Ez az előrelátás nemcsak a gp.-k, de a puskás kötelékek tűzvezetését is lényegesen megkönnyíti.

A belövést mellőzzük, ha a célon tüzzel rajta akarunk ütni, vagy pedig ha a becsapódások nem figyelhetők meg (nedves talaj, éjjel, távöltűz).

A belövés után azonnal át kell térni a hatásos tüzre, mely a célt vagy megsemmisíti vagy leköti. A hatásos tüzet pont- vagy szórótűz alakjában lehet leadni. Tömör célokat ponttűzzel lövünk (gp., löveg stb.), esetleg nyitott csúszató szorítóval (csatár-csoport). A szélességben, vagy mélységben tagozott célokat szórótűzzel küzdjük le. A vízszintes szórótűznél ügyeljünk arra, hogy a lövedékek a célban egymástól 0.50 m. távolságra csapódjanak be. Ettől az elvtől, mely már eleve számol a lövések tekintélyes hányadának a célon kívüli fekvésével, eltekinteni nem lehet, mert különben időben és térben a gp. tüzeje kihasználatlan marad. A célesoporton belül az egyes célok külön-külön történő leküzdésére még akkor se gondoljunk, ha azoknak térköze például 10 lépés lenne, mert ez az eljárás időtrabló és a tűz mozgékony alkalmazását lehetetlenné teszi.

Függőleges szórásnál a célok magassága és távolsága, vagyis az egyes lövedékek által pásztázott tér nagysága lesz a döntő arra nézve, mekkora legyen a lövedéksűrűség.

Szélességbe és mélységbe kiterjedt célokat összetett szórótűzzel lövünk.

A szórótűz megkezdésekor ajánlatos a célban 3—5 lövéssel kitartani (ponttűzet leadni): ezzel az irányzó ellenőrzi, vajjon a becsapódások helyesen fekszenek-e a célban. A tüzet időnként szakítsuk meg: ez a hűtést megkönnyíti, kényyszeríti a lőszerrel való takarékoskodásra és lehetővé teszi az irányvonal esetleg szükségessé vált helyesbítését.

A hatásos tűz lehet:

a) zavaró tűz, mely az ellenség ténykedéseinek

Csendőrök mindhalálig.

Irta: Barényi Ferenc.

Édes szülőföldünk vérrel szentelt testét
Éhes ragadozók szaggatták-tépdesték;
Köröskörül marták, hogy egymás közt osszák,
Ezer sebből vérzett szegény Magyarország.

Ezalatt idebenn egymástól nem férték,
Magyarország szivét kikezdte a féreg:
Országot bitorló undok, hitvány fajta,
Nem volt magyar soha, s élőködött rajta.

Vérvörösbe borult a kis magyar világ
Hogy itt tanyát vertek a gaz haramiák;
Dúlt a vértivornya, gyilkolták a magyart,
Mert ősi juszt, hitet, eladni nem akart.

Hiába bitófa, orvul leső török,
Vártak a katonák, álltak a csendőrök
Elszánva halálra: — lenni vagy nem lenni,
Egy céljuk volt csak — a Hazát megmenteni.

Izzott a szent eszme, forrott nagy titokban,
Hogy majd országszerte egyszerre kilobban,
Le a vörös ronggyal, — fel „piros, fehér, zöld“,
Megint a magyaré legyen a magyar föld!

Féltek a csendőrtől a gaz haramiák,
Vasraverték Feryt, Borhut és Menkinát,
Kínozták-vallatták, mondják meg a titkot,
Hiába a kinpád, egyikse tágitott.

Mindegyik inkább az élettől megválnak,
Igaz, jó csendőrök voltak mindhalálig.
Hősöknek bitófa, rút halál jut nekik,
A Dunába vetik, nem sírba temetik...

De a Mindenható talán így akarta,
Hogy hős tetemüket habokba takarta:
— Merre a nagy Duna hullámai járnak,
Ott lengjen szelleme hős Fery Oszkárnak,
Hogy amiért ők a vérüket áldozták,
— Szent egységgé forrjon össze Magyarország!

Tunisz.

Irta: dezséri BACHÓ LÁSZLÓ ny. tüzérszázados.

(2. közlemény.)

Mikor a múlt század harmincas éveiben a franciák az algiri kalózállamnak véget vetettek, Tunisz sorsa is meg volt pecsételve. Az európai fregattok urak lettek a Földközi tengeren, a búsán jövedelmező kalózkodásnak vége lett, keresztény rabszolgák többé nem akadtak s ilyenformán a tuniszi muzulmán nagyurak tarsolyába ömlő aranyfolyam is elapadt. Jött a szegénység és az elnéptelenedés. Az élelmes európai kolonialis hatalmak, franciák, olaszok, spanyolok tömegesen kezdték bevándorolni, különösen az olaszok, kik már titkot sem csináltak abból, hogy Tuniszt, mint később Tripolisszal meg is tették, el akarják szakítani a török birodalomtól. Nagy is volt csalódásuk, mikor a franciák Tuneziát a „pénétration pacifique“ álarca alatt váratlanul katonailag megszállták és a szultán névleges fennhatóságának meg-hagyása mellett protektorátusuk alá helyezték. Meg-hagyták a Husszeinita dinasztiát is, de ma már teljesen vége Tunisz függetlenségének, az uralkodó bey csak árnyékfejedelem, miniszterei csak marionettek a francia generális kezében, mert ezek mellé francia „tanácsadók“ vannak beosztva, akik természetesen sohasem azt tanácsolják, ami a tunisziaknak tetszik.

A francia provinciává degradált tuniszi állam korlátlan ura a megszálló sereg parancsnoka, a bey számára egy ezerfőnyi, mindenféle fegyvernemből álló ciferaruhás testőrséget hagytak csak meg. Ezzel a „had-sereggel“ azután játszhatik a bey katonásdit reggeltől estig, ha kedve tartja, parádézhat, ahogy neki jól esik. Egyéb dolga úgy sem lévén, meg is teszi. Hadd lássák az alattvalói, hogy ő is úr, ha nem is olyan nagy, mint a kemény ezredek felett parancsnokló francia generális.

Igy halnak meg az afrikai muzulmán államok egymásután...

megzavarására szolgál és annak nyugtalanítására. Tervszerűen irányul az ellenséges állások, figyelő helyek, használtabb összeköttetések és közlekedő vonalak, helységek és vasút állomások stb. ellen. Egymást szabálytalan időközökben rajtaütésszerűen követő sorozatok növelik az eredményt (Harcászati Szabályzat).

Ennek a tűznemnek az alkalmazása az ellenséget nem is annyira veszélyezteti, mint inkább erkölcsi ellenálló erejét csökkenti.

A nyugtalanítás okozta idegfeszültség a gp. tűz tényleges hatását sokszorosan felülmúló területeket és tömegeket fog érinteni. A célok távolsága felől az irányzó teljesen tájékozva legyen, úgy szintén arról is, hogy a tűz alá veendő területet az ellenség használja e még. A tüzelés időtartama, a leadott sorozatok nagysága és a tüzelési időközök megválasztása olyan legyen, hogy az ellenség ellenrendszabályokhoz ne nyúlhasson. Tapasztalat szerint a závaró tűz alkalmazása az éjjeli órákban a legeredményesebb. Ha a gp. számára több cél lett kiutalva, azokat szabálytalan sorrendben löjje. Változó állások használata igen alkalmas arra, hogy az ellenséget teljesen megtévesztjük és esetleges tűzérési tüztét hatástalanítsuk.

b) megsemmisítő tűz: megfigyelt, vagy csak sejtett, de határozottan megbénítandó, vagy elhárítandó igen fontos élő erők ellen irányul. Alkalmazása: támadásban a védőnek a gyalogsági támadás szempontjából legfontosabb védő egységei, vagy ellentámadásra készülő erők ellenvédelemben a támadásra gyülekező gyalogság ellentámadásban és védelemben egyaránt terepszakokra is, ahol ellenséges gyalogságnak támadásra vagy ellentámadásra való gyülekezését csak sejtjük. A megsemmisítő tűz a gyalogság közvetlen támogatására és mindennemű meglepetés bevezetésére a főtűznem. A mai haremodor mellett a pillanatecélok valamint a tömegcélok leküzdésére a gp. leggyakrabban alkalmazott tűzneme.

c) záró tűz: az ellenséges támadás vagy ellentámadás közben csapatainkhoz közel jutott rohamozó

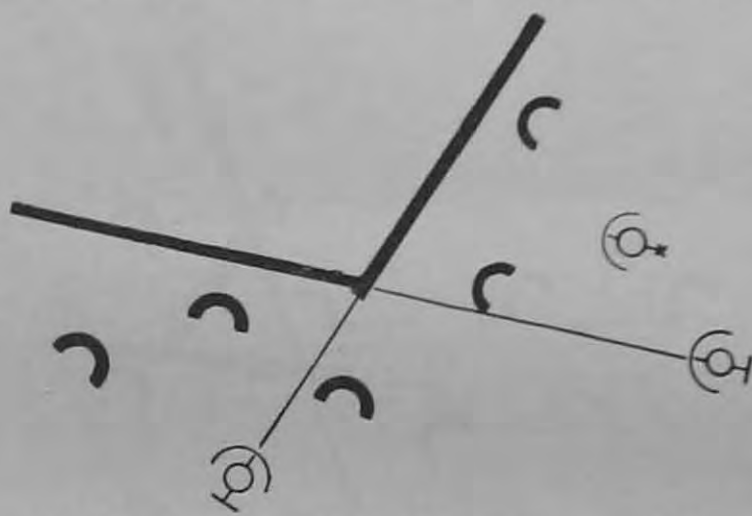
Az idegen utazót, aki itt lépi át Afrika küszöbét, annyira leköti a mohamedán városrészek alig néhány méter szélességű utcáin elébetáruuló tarka keleti kép, hogy minden programot elfeledve, órákhosszat ácsorog és élvezettel nézi a festői, tarka-barka embercsoportokat. Meg lehet találni ezek között a partvidék és a Szahara minden népfaját, a cukorsüveg alakú kalapot, bő zubbonyt és színes bugyogót viselő zsidó-asszonytól és a fehérburnuszos arabtól kezdve egész a majdnem teljesen meztelen szudáni négerig.

Ha vezető nélkül megyünk ennek az afrikai metropolisnak girbe-görbe, szűk utcáin, megeshetik, hogy napestig ugyanazon utcákon járunk. Bizzuk tehát rá magunkat az örökös fecsegő bennszülött ciceronera. És mint az európaiat elsősorban érdeklő helyre, először is az óvárosba menjünk.

A franciák dieséretére legyen mondván, az európai invázió itt nem tett annyi kárt a város jellegzetes orientális szépségében, mint Alexandriában, vagy akár Algírban is. A város falait, a hangulatos, óriási mór kapukat meghagyták és ezen a falak és kapuk által vont bűvös gyűrűn belül hamisítatlan afrikai élet tenyészik.

Az óváros — Medina — két részből áll, az északi-nak Rebat-Bab-Szuika, a délinek Rebat-Bab-Dzsazira az arab neve. A kettőt elválasztja a Bab-el-Bahar nevű kapu, amelyen át belépünk a szűk, sötét, de eléggé tiszta utcákba. Legelőször a Place de la Bourse térre (a franciák a főbb tereket és utcákat már is elkeresztelték!) érünk, ahol az összes külföldi konzulátusok vannak. Ezek előtt akár le is ülhetünk, ha a zsvajgó tarka tömegben akarunk gyönyörködni. Nemhiába hívják ezt a teret bőrzetérnek, van itt olyan zsvajg, mint akármelyik börzén. Tudni kell ugyanis, hogy Tunisz több mint 200 ezer lakója közül 40 ezer az olasz, 15 ezer a francia, 5—6 ezer a görög és máltai, 25 ezer pedig zsidó, szóval csupa olyan fajta, amelyik egész nap hadonászik és hadar, kézzel-lábbal gesztikulál. A körülbelül 120 ezer főnyi mohamedán lakosság sem mind hallgatag, komoly arabból áll, van közöttük sok török és berber is, akik, különösen az utóbbiak, alkudozás közben pokoli zsvajg tudnak csapni.

ellenség elhárítására alkalmazott, közvetlenül saját arevonalunk elé fektetett, előre meghatározott területekre előkészített merev tűznem. A záró tüzet az ellenség elreteszelésére is felhasználjuk (pl. ha az ellenség az állásba betört). A záró tüzet gépiesen, rövid figyelmettelőre vagy jelre előre meghatározott időtartamban vagy eleve korlátolt lőszer mennyiséggel adjuk le,



24. ábra. A gp. zárótűz által létesített merev tűzfal.

esetleg újabb jelre megismételjük. (Harcászati Szabályzat.)

A zárótűznek föltétlenül hatásosnak kell lenni, mert különben az erre épített tűzterv helytelen. Az eredményes működés előfeltétele a legtökéletesebb tájékozottság, és összműködés. A löelemeket a zárótűz részére már előre állapítsuk meg. A gp. a zárótűzet azonnal nyissa meg, míhelyt éjjel, ködben, füstben, porban a védő az ellenség rohamra készülődését észre-

Ez a sok mindenféle népség ezen a kis téren találkozik össze és innen szalad be a köröskörül nyíló sikátorokba, öszvéreiket, apró szamaraikat hajtván, vagy lovon ülve. Mint a hallgatagság és komolyság szimbóluma, magaslik ki a zsvajgó emberrajból az örökké búbanatos képet vágó teve alakja.

A térről a Rue d'Église-n át, hol egy régi katólikus templomot találunk, a Dzsama-el-Zitvuna nevű másfélezeresztendős mecsethez érünk. Ennek a két-kupolás nagy mecsetnek a hajói 160 oszlopon nyugszanak. Gazdagon van díszítve Carthagóból hozott bizánci díszítményekkel. A mecset imatermében tartja előadásait a tuniszi mohamedán egyetem is, melyet a tartomány főpapja, a sejk-ül-izlám vezet. Az egyetemmel kapcsolatos internátusba és gazdagnak híresztelt könyvtárba európai ember nem teheti be a lábát. Nagyon szép a mecset minaretje is, mely az andaluziai mórok stílusában épült.

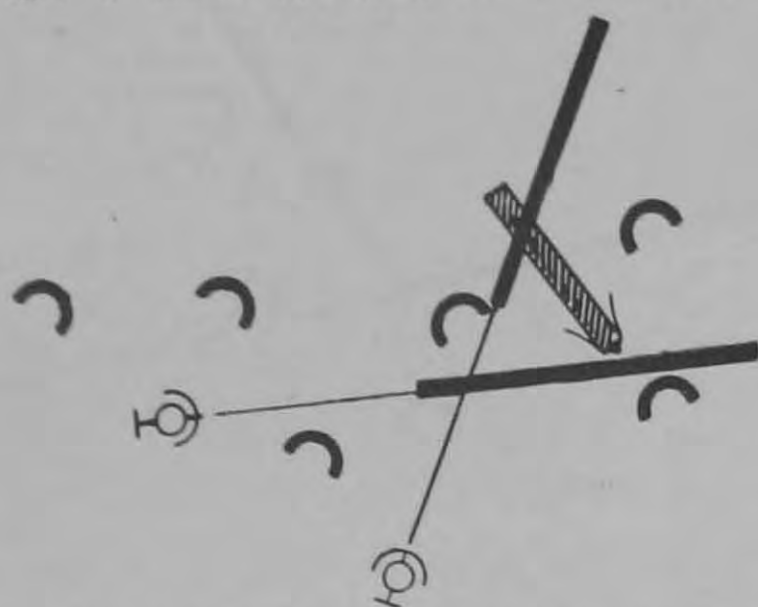
A esendes, úgyszólván kihaltnak mondható sikátorokban egészen más világban találja magát az európai ember. A tunisziak nem engedték meg, hogy misztikus szűk utcáikat modern boulevardokkal szeljük át és esúfítsák el a franciák azon ajánlatát, hogy az óvárosba is bevezetik a villamost, megbotránkozásal utasították vissza. Csak az utcasöpésbe egyeztek bele. Ennek a nehéz elhatározásnak a következménye azután az, hogy Tunisz utcáinak tisztasága felülmúlja Délolaszország utcait. Aki azt gondolja, hogy ezzel nem sokat mondottam, az csalódik, mert a Keleten különben rettenetes a szemét és a piszok.

A mecsetet elhagyva, a város szívébe és legérdekesebb részébe érünk, az ezer esztendővel ezelőtt épült bazárnegyedbe.

Ezt a városrészt az arabok Souk-nak nevezik. Ehhez fogható eredeti és érdekes, színes képet a mi európai fantáziánk nem igen tud elképzelni. A konstantinápolyi bazárok színei sokkal sápadtabbak, szegényebbek, a többi keleti városban, ahol megfordultam, a bazárépületek jobbra modern árkádok, melyek akár Párisban is lehetnének, bár a köröskörül majló élet teljesen keleti is. De ilyen keleti vásári milió,

vesni, de a támadás pontos iránya és helye felől még tájékozva nem lévén, az összes betörési utakat lezárja. A zárótűznél mihelyt lehet, azonnal át kell térni a célzott megsemmisítő tüzre. Különösen nagy a jelentősége a zárótűznek, ha az ellenség elküldősítéssel dolgozik.

d) tűzhengert támadásban alkalmazzuk. A tűzhenger a támadó gyalogság előtt — lépésről-lépésre



25. ábra. A betört ellenség elreteszése gp. zárótűzzel.

vagy szökelesszerűen — előre haladó tűz. Előre haladását vagy megfigyelés alapján vagy előre kiszámított tervvel szabályozzuk. Célja az ellenség hirtetvékenységének megbénítása és az ellenség ellenlökéseinek megakadályozása. (Harcászati Szabályzat.)

Ennek a tűznemnek az alkalmazása többnyire csak átlövessel lehetséges, éppen azért csak uralgó állásban levő gp.-nál alkalmazhatjuk.

mint a tuniszi Souk-okban, nincs sehol a világon. A sikátorok és az apró ferecskék teljesen földve vannak ódon, patkóalakú mór ivekkel, melyek piros, sárga és zöldszínű esikokkal díszített karesú oszlopokon nyugszanak. Az ivék helyenként egész folyosókat, vagy pedig boltozatos termeket képeznek. Az eget nem látni, a bazárok a világosságot apró lyukakon, ablakokon keresztül kapják, melyek az ivékbe vagy a boltozatba vannak vágva. Köröskörül apró boltocskák, bazárok vannak, melyek életét és eleven színeit tollal alig, de esetleg is csak megközelítőleg lehetne utánozni. Nem tudja az ember, mit nézzen először, a bazárokat-e, vagy a sürgő-forgó mindenféle fajta furesa embereket, akik közül az egyik turbános, a másik félmeztelen, a harmadiknak csak egy vörös kendő van a fején, a negyediknek csak a két meztelen fekete karja, lábszára és az orrahegye látszik ki a maga köré csavart fehér lepedőből.

Mindenféle mesterségnek és minden árucikknek meg van a maga külön souk-ja. Némelyikben csak árulnak, a másikban a kereskedő a boltjában maga készíti az áruát. Ezek a legérdekesebbek. Óraszámra elköboroltam az érdekes bazárok előtt, nézegetve a műhelyben nyugodtan dolgozó szőnyegesinálót vagy fegyverkovácsot, gyönyörködve a színes sokaságban, az érdekes keleti alakokban, kiket megérteni, megfejtetni mi nem fogunk soha, mint ahogy nem fogjuk fel soha, noha gyönyörrel élvezzük, azt a másztikumot, mely itt az ezeréves árkadók alatt az egész tarkabarka zürzavarra ráborul.

Elbódítja az embert ez a mi életünkötől annyira különböző látvány. Dolgokat látunk, melyekre soha nem gondolunk, csoportokat, melyek alakjai mintha a Bibliából s az arab regék éjszakáiból verődtek volna össze. Lelkünkben a benyomások örvénylenek, szemünk előtt pedig elvonuló esodálatos tarka színek.

A legelőkelőbb bazár a Souk des Etoffes. Egy alacsony, patkóformájú ív alatt háromszárnyú hallba érünk, a középső hall maga az utca. Mindkét oldalán

9. Tűzősszpontosítás.

A modern haretér üressége, melyet még fokoz a látási viszonyok mesterséges megnehezítése (elküdősítés, burkolás, álcázás) parancsolólag arra kényszerítik a vezetőt, hogy gépeinek tüzeit a legmozgékonyabban alkalmazza. Ugy a támadó, mint a védő szélességben, de különösen mélységben erősen tagozva harcol s a célok csupán csak pillanatokra mutatkoznak. Ezeknek leküzdése általában ezer méteren alul főleg a géppuskák feladata lesz, miután ezen a távolságon a gp. tűz a mozgékonyabb, továbbá a fizikai és morális hatás tekintetében tapasztalat szerint fölényesebben és eredményesebben alkalmazható, mint a normális erősségű tűz.

A siker előfeltétele a tűzzel való rajtaütés, mely meglepi az ellenséget s kicsavarja a kezéből a kezdeményezést. Ennek értéke oly nagy, hogy még bizonytalan távolság megállapítás esetén sem mondunk le róla, mert a tűz folytonosságának fenntartása mellett a szükséges helyesbítések könnyű szerrel eszközölhetők. A tűzzel való rajtaütést követő hatástűz alatt a tűzvezető látni fogja, vajjon a cél ellenálló képességét le tudja-e törni egy géppuskával, vagy sem. A terepen erősen befészkelte célok leküzdése több gp.-val (összpontosított tűz) rövid idő alatt eredményes különösen akkor, ha a gp.-ák nem párhuzamos löiránnyal tüzelnek. (A nehezen leküzdhető célok elosztása az egyes gp.-ákra maga után vonja azt, hogy túl sok időt vesz igénybe s hogy a tűznek inkább lekötő, mint megsemmisítő hatása lesz.) Nagy távolságon mutatkozó tömör célokat akár közvetlen, akár közvetett irányzással rendszerint tűzősszpontosítással löjünk. (Ézáltal az elkerülhetetlen távmérési vagy becslési hibákat lényegesen csökkenthetjük és a találati valószínűséget tetemesen növeljük.)

A tűzősszpontosítást eredményesen alkalmazhatjuk kellő tűzéréség híjján a betörési pont lekötésére, az ellenség ellenlökemeinek megállítására, zárótűz leadására stb. Általában ott használjuk, ahol kiterjedt tömör célokat, vagy erősebb ellenállást kifejtő fészkeket meg-

tarka színekben fürdő bazárok, tömve szőnyegekkel, selyemmel, textilárúkkal, melyek a falakról és az oszlopokról művészi módon elrendezett rendetlenségben lógnak le. Egy fülkében gyönyörű lámpák, mint a milyenek a mecsetben szoktak lenni, láthatók, csupa elsőrendű damaszkuszi munka. Fegyverek, handzsárok, kardok, ékszerek, régiségek, valamennyi úgy rendezve, hogy még a legszegényebb ember bugyellárisa is kinyílik, ha meglátja őket. A gyönyörű dolgok között ül stoikus nyugalommal a turbános, nagyszakállú kereskedő, előtte egy remekbekészült kávésmasina, amelyből egy filigrán kis eszécskébe töltögeti a fekete-kávét. Ezt a esészét is meg lehet ám nézni: gyönyörű, beprésett ezüst és aranyfonalakkal díszített munka. Úgy látszik, Allah rendelése, hogy az ember fekete nélkül nem csinálhat üzletet, mert kalmár barátaink egész nap rendületlenül szüresölik a kávét, szorgalmasan cigarettázva hozzá. De jaj annak, aki egy ilyen, nyugodtan pőfékelő és kávézó arabusnak a karmái közé kerül, mert ha nem vigyáz nagyon a zsebére, az alaposan kifosztja. A mindenféle kóborló gazdag angolok és amerikaiak úgy elrontották őket, hogy minden apróságért az első kérdésre hihetetlen árat kérnek. A legtöbb velük kötött üzlet úgy végződik, hogy ha az őket már jól ismerő idegen a kért ár tizedrészét ajánlja, a kereskedők vállat vonnak, fehér fogsoraikat megvillantatva esendesen felnevetnek és — odaadják az alku tárgyát képező árucikket. Bizonyára nem vesztének rajta. A legnagyobb hazárdjáték ismeretlen embernek itt bármit venni, olyan játék, melyhez nagy türelem, önfegyelem, a diplomata ravaszsága és a keleti ember ismerete szükségesek. Tudni kell első sorban azt, hogy a mór azt gondolja vagy legalább is azt akarja gondolni, hogy minden gyaúr legalább is amerikai milliárdos vagy angol lord, akin minden lelkifurdalás nélkül eret lehet vágni. Én is vettem néhány apróságot, elég olcsón, de hiszem, hogy a becsapott fél nem az arabus volt.

A Souk de Etoffes mellett van a Souk des Femmes, a hölgyek bazárja. Itt az idegen hamorosán rájön arra, hogy a félig, vagy egészen lefátyolozott mohamedán menyecskeknek, a szemlesütve járkáló berber leányok-

semmisítő tűz alá akarunk venni. Az egyes gp. szakaszok között jól megszervezett összeköttetés természetesen a siker előfeltétele. A tűzösszpontosítás nagy előnye abban rejlik, hogy nagy távolságon a túl kicsiny magyszórás (40 méter) különböző irányzékok adásával tetszés szerint növelhetjük.

10. A tüzelőállás megválasztása és berendezése.

A gp. nagy tűzerejével szemben igen csekély kiterjedést igényel s természetes, hogy ennek következtében a tüzelőállás kiválasztása a legnagyobb körültekintést igényli.

A jó tüzelőállás követelményei:

a) ne legyen feltűnő s kerüljük a magaslatok tarajvonalát, továbbá a szembeötülő tereptárgyakat (egyedül álló fa, házesoportok stb.).

b) nyújtson jó áttekintést és a kilövési viszonyok legyenek kedvezőek. A jó áttekintés megkönnyíti a figyelő szolgálatot és a cél felderítését; a kilövési viszonyok pedig akkor kedvezőek, ha a gp. tüzelőállásából az előterepet holt terek nélkül tudja pásztázni.

c) különös tekintettel kell lenni a háttérre és a környező terep színére. A tüzelőállást úgy válasszuk, hogy a háttér semmi esetre sem legyen a világos égbolt, vagy valamely világos tereprész. Vagyis a gp. és a kezelők körvonalainak el kell mosódnia a háttérben. Ily szempontból az a tüzelő állás lesz jó, melyet bokrok, fák, kerítések árnyékában választunk. Ez által az ellenséges figyelmet igen megnehezítjük.

d) a föld felülete a esőtorkolat előtt ne segítse elő a légnyomás okozta porképződést. Legkedvezőbb a gyepek tüzelőállás (szükség esetén a mellő lábak környékét nedvesen kell tartani).

e) a talaj legyen szilárd, hogy az irányél állandóan vízszintes maradjon.

f) tegye lehetővé az oldalozó tűzhatást, melyre mindig törekedni kell.

g) a tüzelő állást úgy választjuk meg, hogy a fedett közlekedés (lőszerpótlás, állásváltoztatás, stb.) hátrafelé lehetséges legyen.

nak és asszonyoknak is jól pereg a nyelvük, ha a pénztárcájuk kinyitására van szó. Valószínű, hogy ezeket még a ravasz turbános kereskedők sem bírják oly könnyen becsapni.

Ez az egyedüli hely, ahol asszonyokat nagy csoportokban lehet látni. Közülük a legtöbb a falvakból vásárolni jött arab asszony. Ezek a szó teljes értelmében tetőtől talpig, úgy be vannak burkolva, hogy csak a fátyol alól kicsillogó szemeiket látni.

A Souk-el-Attarin épen oly arisztokratikus, mint az előbbi; a bazárok tulajdonosai, mint mondják, a legelőkelőbb kereskedők, a régi kalózok leszármazottjai, kik erre fölöttébb büszkék is. Most a bazárban illatszerekben, finom olajokban, ambrában és különböző dísztárgyakban kalózkodnak.

Úgy hallottam, hogy a régi világban, mikor még Tunisz a törököké volt, a kereskedő urak harácsolási lehetőségei hasonlíthatatlanul kisebbek voltak. Ugyanis a törökök minden kereskedői szakma részére egy sejket neveztek ki, aki az alája rendelt bazárt egy bottal kormányozta. Az árúk, különösen pedig a fogyasztási cikkek árait éjszaka az utcákon kikiáltották és jaj volt annak, aki azoknál többet mert kérni. Huszonöt botot kapott a talpára. (Ezt a valóban egyszerű és radikális ellenszerét az árúzsorának valóban nem ártana másutt is alkalmazni.)

Aki a szebbnél-szebb bőrárúknak, gazdag arany-és ezüsthímzésekben akar gyönyörködni, az sok időt tölt el a Souk Sekajine bazárjai előtt. Itt kisebb a forgalom. A boltosok a bazárok előtt ülnek és kávézatva csendesen diskurálnak egymással, levén itt a bazár nemesek üzlet, hanem egyszersmind kaszinó is, hol az igazhívők egymást meglátogatják és nézeteiket kicserélik.

A Souk-el-Blagdia, ahol a cipőket, papucsokat árulják, már nem ily előkelő. Az utca szűk, a tarka oszlopok hiányoznak. Gyér világítás mellett csinálják az arabok a műhelyekben a sárga és piros topánokat a bennszülöttek részére. Ehhez hasonló a szabók bazárja, hol szintén nagy tevékenység uralkodik. Itt

h) lehető sokáig nyújtson alkalmat a tüzelésre, hogy ritkán kelljen tüzelőállást változtatni.

Nagy gondot fordítsunk az álcázásra (földi figyelés ellen) és a burkolásra (légi betekintés ellen).

Mielőtt a gp. állásba lesz hozva, ezeket az előmunkákat végezzük el. A gp.-át a tüzelőállásban mindaddig fedve helyezzük készenlébe, míg sor kerül a tüzelésre. A gp.-akat oly távolságra állítsuk egymástól, hogy ugyanazon tüzéri lövedék ne tegye őket egyszerre harcképtelenné. Lőszer elegendő mennyiségben legyen kéznél és a lőszerpótlást úgy szervezzük meg, hogy az adott jelre kifogástalanul működjék. A gp. szakasz parancsnoka a támogatandó puskás kötelék parancsnokával tartson megbízható összeköttetést, hogy annak kívánságai hozzá rövid úton eljussanak. Állandóan törekedjünk magasan fekvő tüzelőállást választani. Ez megkönnyíti az átlövést és lehetővé teszi, hogy a gp. egy állásból sokáig (néha a rohamtávolság eléréséig) tudjon hatni. A tüzelőállást választhatjuk fán, házakon, ami lényegesen megkönnyíti a rejtett felállítást. A tüzelőállást rejtve vagy fedve foglaljuk el s abban minden feltűnő mozgást kerüljünk.

Váltóállások szemrevételezésére azonnal gondolkodjunk: ha állást kell változtatni, vagy új feladatokat megoldani, akkor ez az előrelátás igen sok előnnyel jár. A gp.-kat lépcsőzetesen állítsuk fel, hogy azok egymást a tüzelésben (különösen oldalirányban) ne akadályozzák. A tüzelőállás közel legyen az ellenséghez, hogy később, a harc folyamán, ritkán kerüljön sor állásváltoztatásra.

A tüzelőállást, amennyiben az átlövés vagy hégzálövés lehetősége adva van, sohase válasszuk a küzdők vonalában, hanem azok mögött, vagy oldalt. Így a kezelőlegénység zavartalanul dolgozhatik és a harc térben eltolódást előidéző pillanatnyi ingadozásai nem kényszerítik állásváltoztatásra.

Kerüljük a háztömbök közé épített tüzelőállást, mert ily helyeken fokozott tűzéri tüzzel és állandó tűzveszéllyel kell számolni. Erdővel borított területen a tüzelőállás sohase legyen az erdő szegélyén, hanem vagy az előtt, vagy a mögött.

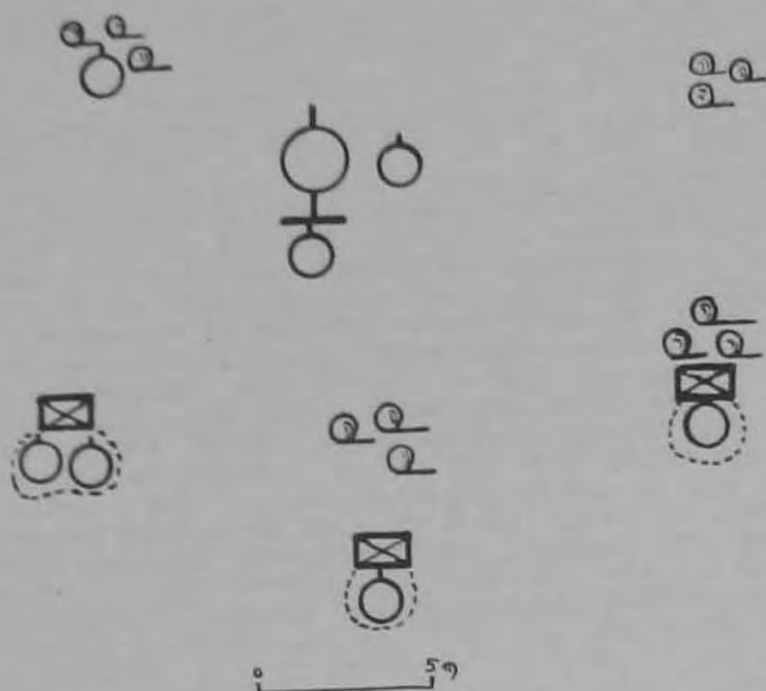
sem feketéznek, hanem inkább dolgoznak. Ebben a bazárban már zsidó árúsokat is látni, ismertető jelük többek között a náluk divatos sötétkék turbán. A szivárványban nimes annyi szín, amennyiféle színű ruhát itt lehet látni, a leggazdagabban aranyozott ünneplőtől kezdve egész az egyszerű gombtalan mellényig és kék bugyogóig.

A kevésbé forgalmas ékszerbazár mellett van a régi rabszolgavásár, egy festői, homályos és csendes hall, a szokásos cifraoszlópokkal. Ebben vannak az ötvösök és régiségkereskedők boltjai, akiktől minden igazhívő keresztényt óvjon meg az Isten... Továbbhaladva a takácsok, azután a kosárfonók, a rézművesek és más iparosok bazárjait találjuk, meg-megnézegetünk a csinos holmik közül itt egy szép nyergét, amott egy remek, aranyfonalakkal kivarrott bőrvánkost. De nem utolsó látvány a gyümölcskereskedők bazárja sem, ahol óriási tömbökbe felhalmozva állanak a datolya, füge és a többi gyümölcs, ami az országban terem.

A sok mindenféle bazár között akad egy nyolcszögletes tornyú kis mecset is, amely talán azért van itt, hogy a derék arabusokat figyelmeztesse Mohamed azon parancsára, mely felebarátaik zsebének tiszteletbentartását ajánlja az igazhívők figyelmébe.

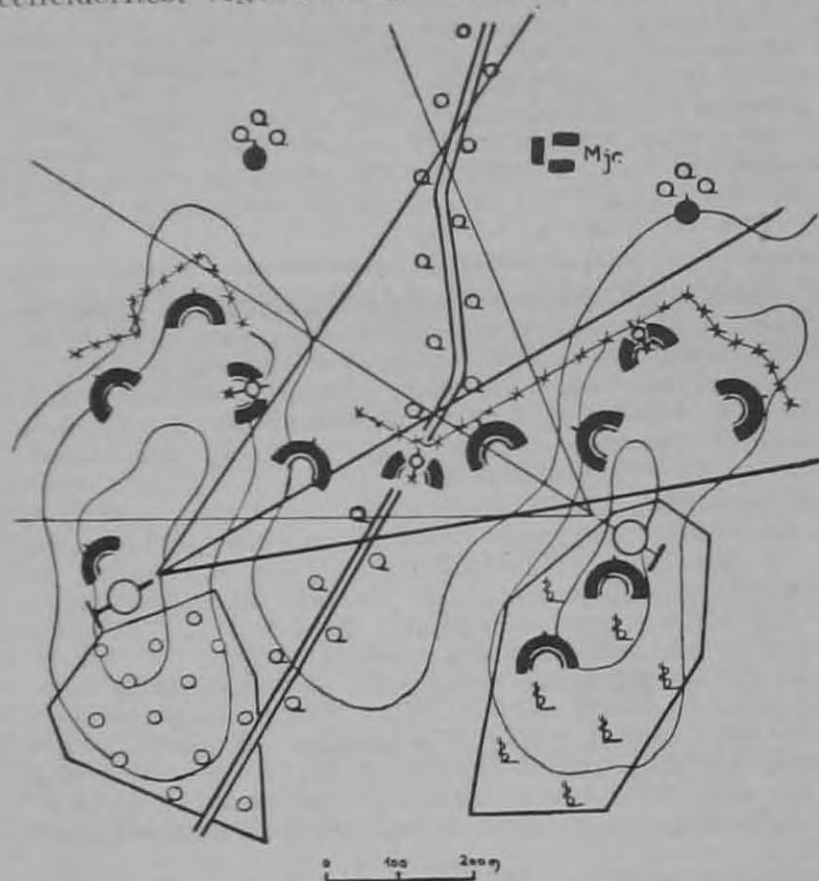
A Souk-ok városrészében vannak még Tunisz legszebb és legrégebb mecsetjei, a Sidi-Ben-Ziad, gyönyörű márványhomlokzattal és kecses minarettel, a Sidi-Ben-Arous, nyolcszögletes magas toronnyal, amelynek érdekes rácsoszatú erkélyéről szokta elénekelni az imádkat a müezzín, azután az El-Ksar mecset, a város legrégebb mecsetje. Nagyon kár, hogy ezekben a szép és valószínűleg belül is igen érdekes épületekbe nem engedtek be bennünket az igazhívő muzulmánok. Egyedül csak a Zitouna-mecsetbe tudtam néhány percre kísérem közbenjárására bejutni. Feltűnt, hogy abban az örön kívül nem volt egy lélek sem. A többi mecseteknek még a különben nyitott kapuit is befüggönyzik a mohamedánok, nehogy oda a kívánsi gyaur bekandikálhasson.

(Folytatjuk.)



26. ábra. A kezelők elhelyezkedése egy gp. fészékben.

A tüzelőállás kiválasztását követi annak berendezése. A kezelők a tüzelőállást álcázzák, burkolják, aztán sáncszerszámmal az állást kiépítik. A gp. rajparancsnok távolságokat mér, elosztja a figyelőszolgálatot, célfelderítést végez és megszervezi az összeköttetést.



27. ábra. Védelemre berendezkedett gyalog századhoz beosztott gp. szakasz elhelyezése.

11. Általános tűzvezetési szabályok.

A tűz megnyitásának időpontjára nézve általános érvényű szabályt felállítani nem lehet. Tűzgépek állásba hozását és tömör célok mozgását, tekintet nélkül egyéb feladatra, a tűz azonnali megnyitásával akadályozzuk meg. Ily esetekben s általában mindig törekedünk a meglepetésre és tűzzel való rajtaütésre.

A tűz megnyitása előtt gondoljuk meg, vajjon az elérendő hatás van-e oly nagy, hogy annak kedvéért a tüzelőállást elárulhatjuk.

A tűzvezetést legapróbb részleteiben is jellemezze a mozgás és a tűz összműködésének teljes megértése. A könnyű gépek és a puskás kötelékek állandó előrelengésének megkönnyítése, vagyis az ellenség tűzforrásainak és ellenállási pontjainak lekötése legyen mindig a tűzvezető főfeladata.

A tűz elosztását az ellenség magatartása és a harc helyzet befolyásolják. Pillanatscélokat küzdünk le, míg idő rövidségére, a tűz elosztásával tűzősszpontositással nagyobb hatást igénylő célokat tűzősszpontositással lövünk. A tűz elosztása előtt soha sem mulasszuk el a célok értékelését és pedig harcászati és lövechnikai szempontból.

Mindig törekedni kell az oldalozásra, az átlövésre és a hézaglövésre. Aretüzet a gp. csak a legkritikább esetekben fog leadni (utak, szorosok tűz alá vétele).

12. Rejtőzés, színlelt gp. állások.

A tüzelőállás rejtésére, álcázására és burkolására nagy gondot fordítsunk, hogy ezzel a földi és légi figyelmet megnehezítsük. Ez különösen fontos lesz azoknál a gp.-nál, melyek a mögöttes terepen vannak befészkelve és így fokozottabb megfigyelés alatt állanak.

Az álcázás és a burkolás helyességét állandóan ellenőrizzük az ellenség felől.

Felhagyott gp. állásokat építünk ki mint színlelt állásokat, csupán arra ügyeljünk, hogy az ne legyen feltűnő; vagyis a színlelt állás olyan legyen, hogy az az ellenséget megtévevessze és ne a gyanúját ébressze fel. Ajánlatos lesz a színlelt állásokban időnként mozgást rendezni és különösen éjjel azokból néhány rövid sortozatot leadni.

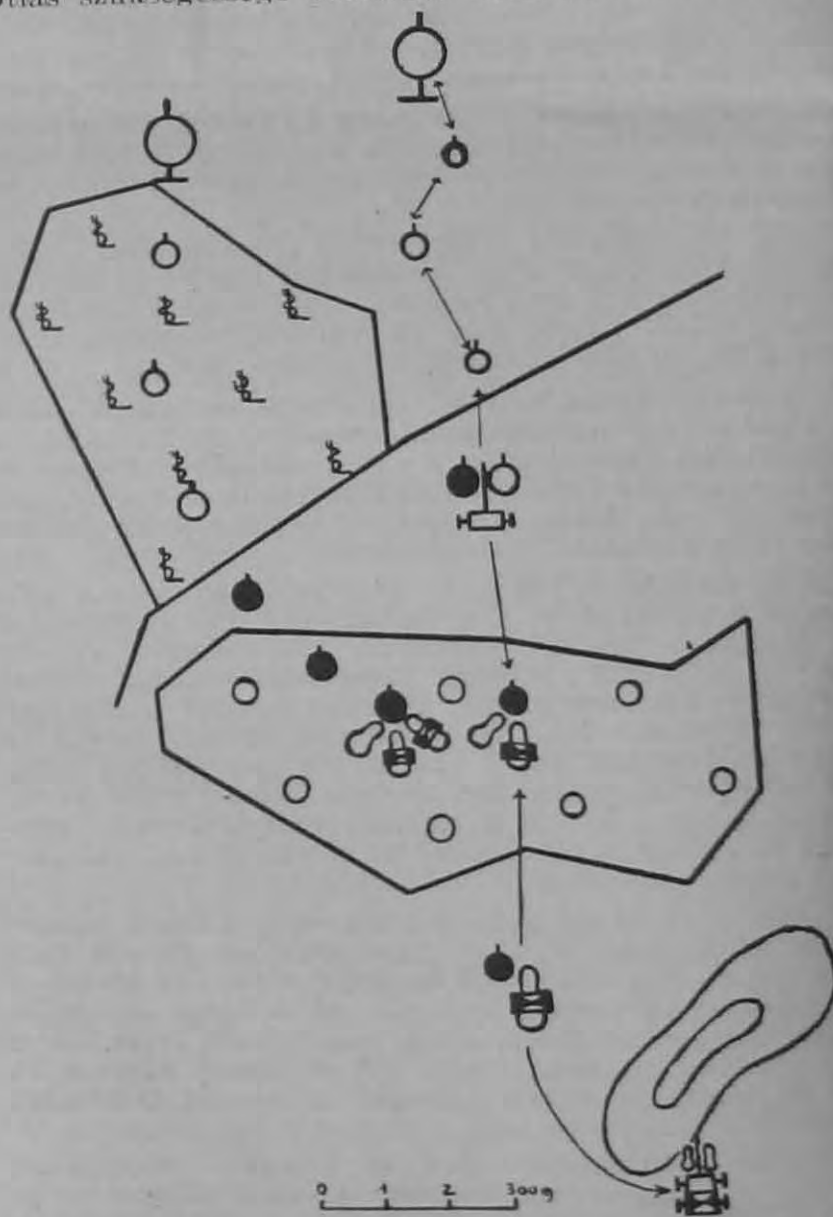
A színlelt állásokat úgy telepítsük, hogy az azokra irányított tűz ne veszélyeztesse az állásban levő gp.-kat.

Az ellenséghez közel, vagy sík, nyílt terepen ezeket a munkálatokat rendszerint csak éjjel hajtjuk végre.

A frissen fölhányt földet azonnal tegyük hasonlóvá a környező terep színéhez, mert különben már messziről feltűnő. Az éles vonalakat és sarkokat kerüljük.

13. Lőszerpótlás.

A gp. nagy lögyorsaságánál fogva (percenként 500 lövés) tetemes tölténymennyiséget fogyaszt. A lőszerpótlás szükségessége bármikor beállhat s akkor annak



28. ábra. A lőszerpótlás sematikus megszervezése gp. szakaszon belül.

szinte gépies pontossággal és gyorsasággal kell működnie. Alapul egy gp.-szakaszt (2 gp.) véve, a málhás állatokra gp.-ként 4500 töltény van málházva. A szakasz-lőszerkoocsin körülbelül ugyanannyi töltény van elhelyezve hevederezett rakaszokban és ennek körülbelül a fele a század-lőszerkoocsin.

A tüzlépeső málhás állatait a tüzelő gp.-k mögött, oly közel hagyjuk vissza, lehetőleg fedve, vagy rejtve, amennyire csak lehet. Ez a távolság a tereptől és a harchelyzettől függ.

Mihelyt tartós tűzharcra van kilátás, azonnal építjük ki a lőszerláncot. Ehhez felhasználjuk a kezelők és a málhásállatvezetők egy részét. Működése stafétszerűen történik. Az üres rakaszok visszakerülnek a málhásállatokra, onnan pedig a teli rakaszok előre. A lőszerpótló lánc egyes emberei között levő távolság helyes szabályozása, — ha csak a távolság nem túlnagy — (1500 méteren felül) lehetővé teszi, hogy a lőszerpótlás fennakadás nélkül működjen. Mihelyt az egyik málhásállat rakományát teljesen kiürült, az hátra lesz vezetve a szak. lőszerkoocsinhoz, ahol rakományát hevederezett rakaszokkal eserélik ki. A szak. lőszerkoocsi, amennyire a terep járhatósága megengedi, jó elől legyen, azonban semmi esetre sem a málhás állatok előtt. A szak. lőszerkoocsi pótlását a szd. lőszerkoocsitól kapja. A szak.-hoz beosztott taliga (10 rakasszal) lehetőleg közel legyen a gp.-hoz.

A lőszer arányos és a gp.-k tüzfeladatának megfelelő elosztására igen ügyeljünk. Míg zászlóaljban belül a súlypontképzés a gp.-k számában jut kifejezésre, addig a gp. századon belül a lőszerelosztásban. Támadáskor a tüzelőállásban ne legyen több lőszer, mint amennyit a kezelőlegénység magával tud vinni. Védelemben túlsok lőszer felhalmozása lőszerpazarláshoz vezet. A gp.-nál közvetlenül kéznél levő lőszer (2000 darab, 8 heveder) teljesen elegendő egy erős tűzharc megvívásához, a málhás állatokon visszahagyott 2500 töltény pedig percek alatt kéznél van.

14. Sötétben való lövés.

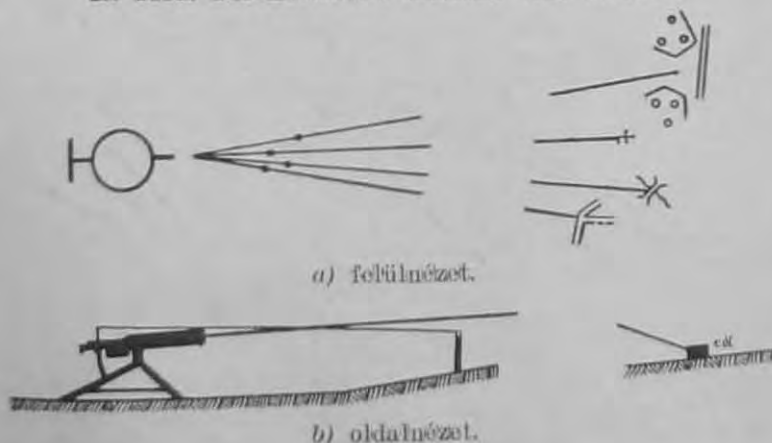
A gp.-tól, mint a pontosan célzott tűz leghatásosabb fegyverétől, nem kívánhatjuk azt, hogy tűzhatása sötétben ugyanaz legyen, mint nappal. Ehhez, sok egyébtől eltekintve, hiányzik a megfigyelés lehetősége, mely nélkül pedig lehetetlen a lövelemeket helyesbíteni. A gp. tűzharcában a sötétben való lövés az egyetlen eset, amikor hosszadalmas előkészületekre és berendezkedésre van szükség. Ebből következik azután, hogy alkalmazása védelemben sokkal előnyösebb, mint támadásban: ez alól csupán az esetben van kivétel, ha a cél meg van világítva.

A célnak rakéta által történő megvilágításánál a helyzet majdnem ugyanaz, mint nappal (a rakéta 150–200 méter távra löhető). Az általa nyújtott megvilágítást igen jól kihasználhatjuk, különösen attól a pillanattól kezdve, hogy a rakéta földet ér, amennyiben pár másodpercig a közte és a gp. között levő célok körvonalait igen jól megvilágítja: erre való tekintettel ajánlatos lesz a rakétákat a cél háta mögé löni.

Fényszórával való megvilágításnál kövessük a fénysóvát a gp. irányvonalával s a gp.-t lazított szorítókkal tartjuk kézben. Azon területeket, melyeken a fénykéve túlhaladt, ismételtén vegyük tűz alá, miután a támadónál, ilyen helyeken a mozgás azonnal megindul.

Éjjel különös gondot kell fordítani a gp.-k biztosítására, miután tüzükkel önmagukat megvédeni kép-

29. ábra. Berendezkedés sötétben való lövéshez.



a) felülnézet.

b) oldalnézet.

telenek. Ily célra egy lövész-félfaj teljesen elegendő lesz.

Éjjeli támadás előkészítésénél a gp.-kat még a sötétség beállta előtt hozzuk állásba és pedig lehetőleg úgy, hogy a támadási sáv határán kívül legyenek felállítva. Erre szükség van, mert éjjel úgy az átlövés, mint a hézaglövés igen kockázatos és felelősségteljes vállalkozás lesz.

A puskás kötelékek már előzően tájékozva legyenek a gp.-k felállítási helyéről és azok főelőirányairól. A tüzelőállásokat lehetőleg magaslati vonulatokon válasszuk és az összeköttetést a gp.-k tüzelő állásai és a támadó részek között megbízhatóan szervezzük meg.

Az előkészületeket úgy tegyük meg, hogy a gp. a terep mennél több pontjára legyen belőve.

A küzdők első vonalában levő előre kijelölt tisztekek kötelessége lesz a gp.-kat értesíteni előre megbeszélt jelekkel, mielőtt a saját csapatnak a gp.-tűz általi veszélyeztetése a támadás térnyerése következtében lehetséges.

Ha a támadó rohama sikerült, a gp.-k egy része azonnal állást változtat és a betörési pontokon berendezkedik. Ettől kezdve a mélységi övön való átküzdés és az üldözés alatt a gp. alkalmazhatósága teljesen szűk határok közé szorul, miután az eredményes tűzhatás kifejtéséhez a szükséges előkészületek megtétele kivételment. A betörési pontokra előre rendelt gp.-k feladata lesz az ellentámadások, vagy ellenlökemek kivédése, továbbá zavaró tűz leadása a mögöttes terepre.

Ha a roham nem sikerül, a gp.-k főfeladata lesz a rohamra indult osztagok visszahúzóását tüzzel oltalmazni.

Az elmondottakból látjuk, hogy éjjel a gp.-t igen jól alkalmazhatjuk zavarótűz, zárótűz leadására és teljesen kötött feladat esetében megsemmisítő tűz kiváltására.

Az előrs felállítás keretén belül úgy a főörsökhöz, mint egyes tábori örsökhöz osszunk be gp.-kat és pedig rendszerint oda, ahol fontos tereprészek (utak, hidak, szorosak, helységkijáratok, erdőátvágások) tüzzel való lezárására van szükség.

Ha a tüzelőállást éjjel kell megszállani, a gp.-t úgy állítsuk fel, hogy az irányvonal párhuzamos legyen a tereppel.

A szóráskéve közel fekszen a gp.-hoz, nehogy a lefekvő ellenség felett löjünk el.

Homokos, köves talajon a kéve fekvését jól megfigyelhetjük, mivel a beesapódások helyét tompa fényvillanások jelzik.

Ha a tüzelőállást még a sötétség beállta előtt megszállhatjuk, akkor az eljárás a következő:

A gp. számára szilárd talajú tüzelőállást választunk, s megállapítjuk azon pontokat, melyek a várható tűzhatás szempontjából fontossággal bírnak. Ezen pontok helyzetét a gp.-rajparancsnokok egész egyszerű vázlaton rögzítik. Ezt követi a gp.-k belövése az egyes pontokra és pedig olyképpen, hogy a belövés megtörténte után, anélkül, hogy gp.-t elmozdítanánk, az irányzékot a legmagasabb állásba hajtjuk s oda, ahol a meghosszabbított irányvonal a terepet metszi, egy fából készült pálcát szúrunk be, melynek felső vége fehérre van festve.

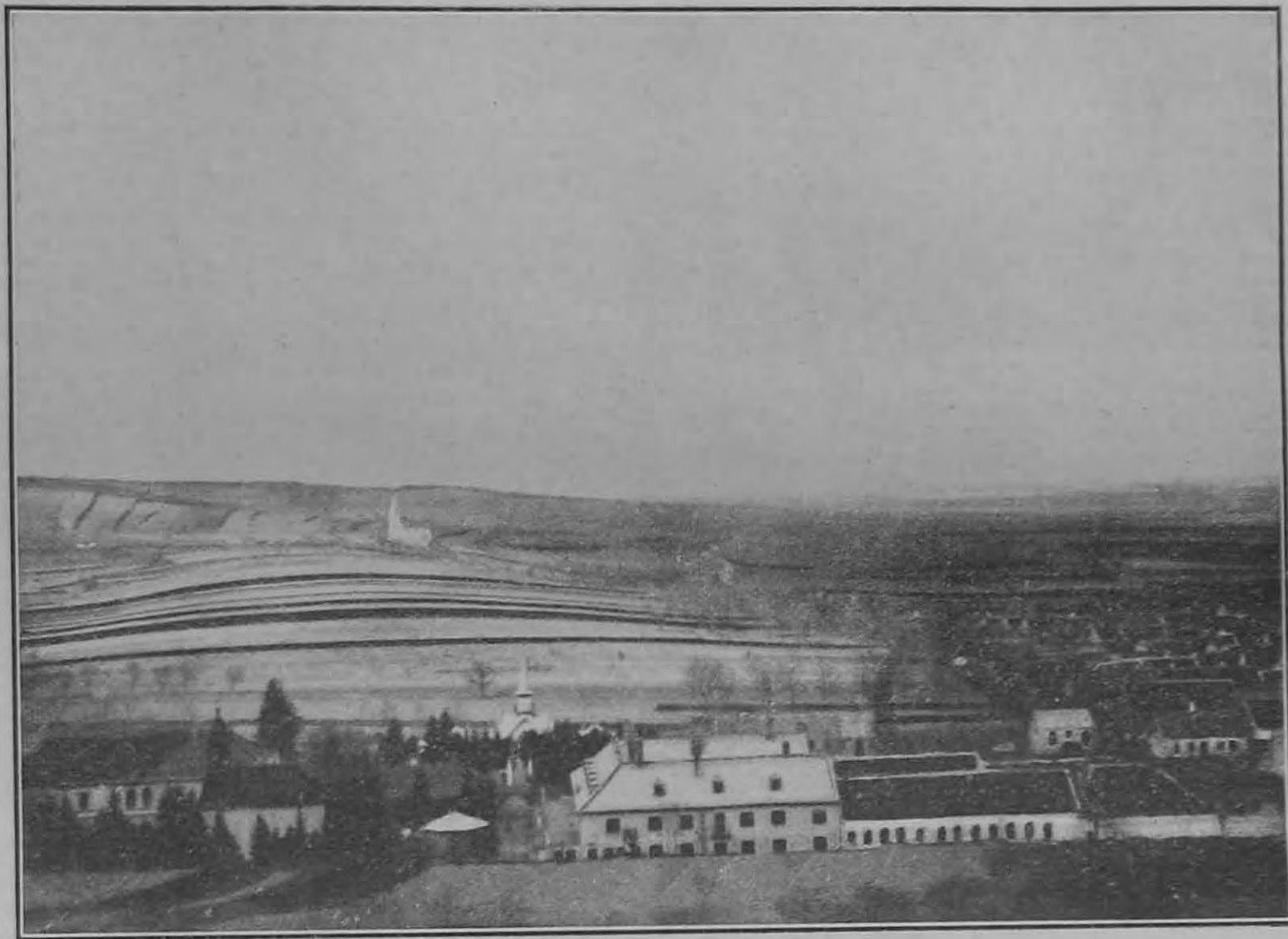
A többi tereppont belövése után a támogatandó puskás kötelék parancsnoka a rendelkezésére bocsájtott vázlat alapján könnyűszerrel fog a gp.-k részéről tüzelőállást kapni a terep bármely pontjára.

Ennél az eljárásnál figyelembe kell venni azt, hogy a gp. a csúsztató sínen mindössze harminfokú szög alatt mozdítható el. Ez okból szükség esetén 2–3 állást rendezünk be és az állvány részére minden tüzelőállásban fából latorkeresztalakú aljazatot készítsünk, mely az állvány lábai részére vájatokkal van ellátva.

Ennek a módszernek az alkalmazása különösen előnyös lesz akkor, ha a gp. világító célgömbbel és rézkével van ellátva.

Sok esetben előfordul, hogy a terepalakulat következtében ezt az eljárást nem alkalmazhatjuk, ilyenkor, ha az állvány vonásbeosztással van ellátva, az alábbiak szerint járunk el:

A számításba jövő tereppontokra löjünk be magunkat és pedig olyképpen, hogy az irányzék állandóan alapállásban maradjon (ez kellő gyakoroltság mellett nem fog nehézséget okozni). A belövés megtörténte után olassuk le a vonásszámot a csúsztatósínre, majd



Ami vissza kell szerezniünk: A Fertő-tó elrabolt vidéke.

Az ezzel való irányzás lényege a következő:

Segédcélpont gyanánt választunk egy oly pontot, melyet a fedetlen elhelyezett gp. irányzója is lát és megirányozhat. A tűzvezető megméri vonásokban a cél és a segédcélpont közötti viszonylagos terepszöveget és az oldalszöveget a vonásbeosztású látásó segélyével. Ezután a viszonylagos terepszöveget, továbbá a lövőszöveget állítja az irányzékon éppen úgy, mint az oldalszöveget. Most a karirányzókkal ráirányoz a segédcélpontra, mikor is a gp. esőve a fentemlített eljárás következtében már a célra van irányozva.

Eltekintve attól, hogy a kétszeres szintező használatának elkerülésével a hibaforrások itt lényegesen kisebbek, ezen eljárásnak előnye még abban rejlik, hogy tüzelés alatt az irányzó nyomban észreveszi, ha a gp. beirányzott helyzetéből elmozdult és azonnal helyesbíthet. A fő csak az, hogy az irányvonalat a tüzelés alatt is állandóan a segédcélponton tartsa.

Ennél az eljárásnál a tüzelőállás olyan legyen, hogy a segédcélpontot láthassuk és a fedő terephullám átlóható legyen.

Az átlóhatóságot az által állapítjuk meg, hogy az irányzó az irányzékot 33 vonásra állítja be (megfelel 1000 méternek), beirányozza az iránypontra, majd átnéz a dobirányzék kétszázás nézőkéjén. A terephullám átlóható, ha a meghosszabbított irányvonal nem metszi a terephullámot.

A vonásról már az előzőekben szó volt, itt jegyezzük meg újlag, hogy egy vonás az a szög, melynek íve a kör kerületének 6400-ad része; ez megfelel oly cél terepszövegnek, mely 1000 méterre van és 1 méterre a torkolatszint alatt, vagy fölött.

A segédcél az a tárgy, mely célpontul szolgál és melyről az oldalirányt vesszük; ezt lehetőleg úgy válasszuk, hogy legfeljebb a látásó fél látómezőjének távolságára (35 vonás) feküdjék oldalt a céltől,

Bűnügyi lélektani adalékok.

Irta: Dr. KÁRMÁN ELEMÉR.

I. Tévedések a tanúk felismerésénél.

A nyomozás során minden csendőr tapasztalhatja, hogy a köznép rendszerint nagyon jól ismeri a házatája, faluja embereit, a nép apraja-nagyját, s akit naponta lát, mindig megismeri. Amde, ha idegenbe kerül, az új környezetben ügyetlenül tapogatózik, téved és látott személyeket és azok eselekvéseit elfelejt vagy összetéveszt másokkal. Alig kell a mi értelmes csendőreinknek megmagyarázni, hogy e tévedések óriási bajokat okozhatnak, ártatlan emberek bűnvádi gyanú alá kerülhetnek; ezért minden csendőrnek tudni kell, hogy a tanuvallomásokkal magukkal soha nem szabad a nyomozásnál megelégedni, hanem lehetőleg ki kell nyomozni minden tényt, amelyről a csendőr saját szemével vagy csendőrtársa közléséből meggyőződhetik és mindezzel ellenőrizni a tanuvallomást.

A magam ügyési tapasztalataimból hozok itt két esetet, amelyek velem történtek meg és így alkalman volt a tévedést ellenőrizni.

1910 november 5-én a nagyváradai törvényszék büntető tanácsa előtt, mint kir. ügyész képviseltem G. Juon oláh zsellér ellen a gyújtogatás büntettének a vádját. A vádlott azzal volt vádolva, hogy egy ellenfele házát bosszúból felgyújtotta. G. Juon már több mint fél éve volt vizsgálat alatt és vizsgálati fogságban; de a tárgyalás előtt átnézvén a büntető ügyiratokat, láttam, hogy nem sok a bizonyíték a bűnösség mellett és a vád elejtéséről gondolkodtam.

A tárgyalás előtt a vádlott védője dr. L. Aurél jött hozzám és bizalmas bejelentést akart tenni. Elmondta, hogy a vizsgálati fogságban levő G. Juon felesége neki a következőket beszélte el: 1910 október 16-án G. Juon felesége bejött Nagyváradra azzal, hogy a vizs-

gálati fogságban levő férjével a fogházban beszéljen. Tudjuk, hogy a büntetőjogi szabályok és rendeletek szerint a vizsgálati fogságban lévő vádlottnak a főtárgyalás elrendelése után jogában van hozzátartozóival érintkezni. Nagyváradon az ügyészségnél a vasárnap délelőtt volt erre a célra kijelölve. Az engedélyt a főtárgyalási elnök adja és a fogház az ügyészség épületében volt elhelyezve. Az asszony tehát az ügyészség épülete előtt állt korán reggel és várt, míg bebozsátást nyer. Amint ott áll — így beszélt — jött egy jól öltözött fiatal ember, megszólította oláh nyelven és kérdezte, hogy hova való és mi járatban van itt? Az asszony elszirta a baját és elmondta, hogy a férje itt vizsgálati fogságban ül gyújtogatás miatt, ő szeretne vele beszélni és miután a férje a gyújtogatásban teljesen ártatlan, szeretné kiszabadítani. Már fogadott ügyvédet is dr. L. Aurél személyében, de úgy látszik az nem képes semmit elérni, mert a férje még mindig a börtönben van. A fiatal ember erre azt mondta, hogy ő ezt egész biztosan ki tudja eszközölni és biztosítja róla, hogy mihamar haza fog kerülni, most azonban jöjjön el vele. Erre az asszony elment ezzel a fiatal emberrel, útközben találkoztak egy másik fiatal emberrel, akivel együtt elmentek egy emeleti helyiségbe, ott ezek azt mondták, hogy ez a második fiatal ember a királyi ügyész úr; ha ennek 50 koronát fizet, akkor beszélhet a férjével és holnap a férje kiszabadul és haza mehet. Az asszony lefizette az összeget, amire kiállítottak neki egy irást, az asszony bement a fogházba, beszélt a férjével és nyugodtan hazautazott, várva, hogy a férje őt másnap követni fogja.

Igen természetesen a férj nem jött haza s a jámbor asszony gyanút fogott, de várta az idézést a tárgyalásra, amely nemsokára bekövetkezett.

Az ügyvéd elbeszéléséből láttam, hogy itt szélhámoság történt s rögtön be kell avatkozni, mert az eset összefüggésben állhat a büntető perrel. Így a tárgyalás előtt bementem egy bírói szobába, behívattam az asszonyt és kihallgattam egy oláh tolmácsal; megjegyzem, hogy a nép beszédét magam is eléggé értettem, de nem beszéltem.

Igy tehát hárman voltunk a szobában, az asszony, a tolmács és én. Reggel 9 óra volt, tiszta, világos, napos idő, a szobában az asszony engem egész jól láthatott.

Az asszony elkezdte az esetet a tolmácsnak elbeszélni; egyszerre mereven rám nézett és úgy hallottam mintha rólam beszélne. A tolmács mosolygott és lefordította szószerint az asszony beszédét, aki elmondta az esetet és én rámutatva azt mondta, hogy határozottan felismeri bennem azt az embert, aki október 16-án magát királyi ügyésznek mondta, s akinek 50 koronát fizetett. Én figyelmeztettem a tolmács utján, hogy mindez nem igaz és lehetetlen, és hogy én abban az időben nem voltam Nagyváradon, de az asszony határozottan ragaszkodott állításához, sőt azt állította, hogy én vele állandóan oláhul beszéltem. Rögtön láttam, hogy az asszony téved s zavarban van, de miután a főtárgyalás kezdetét vette, befejeztem kihallgatását és bementem a főtárgyalási terembe. A főtárgyalás estig tartott, az esküdtek felmentették a vádlottat. Az asszonyt tanuul kihallgatták, hallotta vádbeszédemet a tanuk padján ült egész nap, engem órákig láthatott. A férj kiszabadult.

Miután azonban a főtárgyalás késő estig tartott s én azt gondoltam, hogy az asszony amúgy is izgatott és egész napi, a neki szokatlan tárgyalás kimerítette, nem akartam aznap kihallgatni; így a védőjükkal megüzentem, hogy éjjel pihenje ki magát és holnap férjével együtt jelentkezzen nálam, hogy ismeretlen tettes ellen család miatt az eljárást megindítsam.

Azt reméltem, hogy másnap a férj jelenlétében az esetet fel tudja az asszony világosítani. De hiába, nem sikerült.

Az asszony férjével és védőjükkal reggel megjött és most az én ügyészségi hivatalos szobámban fogadtam őket s a tolmács közvetítésével hallgattam meg. Az asszony megmaradt amellett az állítása mellett, hogy október 16-án velem oláh nyelven beszélt. Közöttem vele, hogy én oláhul egyáltalán nem beszélek és hogy október 16-án nem voltam Nagyváradon, hanem attól nagyon messze: Bécsben. Ekkor nagyot sóhajtott és azt mondta „akkor nem tudom, hogy tör-

tént ez velem!” De elmondta az esetet újra, teljesen úgy, mint ahogy védője, dr. L. Aurél azt velem közölte. Előadta, hogy a fogház előtt mind a két úrral beszélte és azután mentek együtt be egy házba. Lementem velük a fogház előtti térre, megmutattattam magamnak a helyet, ahol az első úrral találkoztam s mondtam, mutassa meg az utcát és helyet, ahova bementek. Körülnézett, de nem volt képes az irányt megjelölni. Ekkor egy szerencsés véletlen jött közbe. A tolmács, aki velünk volt, azt mondta, hogy neki gyanuja van egy rendetlen életű ügyvédjelöltre, Z. Vazulra, akiről azt mondják, hogy a városba jövő oláh embereket elfogja s hasonló módon, mint G. Juonnét, félrevezeti és tőlük pénzt csal ki. Ez a Z. Vazul véletlenül ott állt a törvényszéki palota előtt, a Széchenyi-tér tulsó oldalán, ahol mi állottunk és egy emberrel beszélt. Erre én az asszonnyal és a tolmácsal átmentem a tulsó oldalra és a tolmácsal azt mondtam az asszonynak, hogy ha arra megyünk, jól nézze meg az embert, hogy nem-e az volt az, akinek a pénzt adta. Az asszonnyal körüljártuk a beszélgető két embert, anélkül hogy V. Z. észrevette volna és az asszony kérdésünkre azt mondta, hogy „Nem, nem ez volt”.

Látni fogjuk, hogy a csaló mégis ez az ember volt, akit az asszony nem ismert meg.

Én azonban nem tehettem mást, mint felvettem a feljelentést ismeretlen tettes ellen és azt áttettem Nagyvárad város rendőrségéhez. Néhány nap múlva tömeges feljelentés érkezett Z. Vazul ellen a nagyvárad kir. ügyészséghez, amelyben egész hasonló családi esetekben volt gyanúsítva, ezuttal magát árvaszéki ülnöknek adta ki. Most az általam felvett feljelentésre hivatkozva ez is áttettem a rendőrkapitánysághoz és ott Z. Vazul kihallgatásából kiderült, hogy a G. Juonné terhére elkövetett csalásnak is ő a tettese. G. Juonné tehát a tettést világos nappal nem ismerte fel.

Z. Vazul beismerte, hogy ő annak idején mint ügyvédjelölt állott alkalmazásban J. Dezső ügyvédnél, aki az ügyészséggel szemben lévő ház első emeletén tartott irodát és ő azzal foglalkozott, hogy az utcán feleket keresett és eközben a maga javára kisebb-nagyobb szabályellenességgel szerzett jövedelmet. Így tett G. Juonnéval is. Beismerte, hogy G. Juonnét október 16-án az ügyészség, illetve a fogház kapuja előtt találta és kérdezte, hogy mit akar. Azután az asszonyt rábeszélte, hogy az eddigi védője helyett, aki ügylátszik nem tud semmit tenni a férje érdekében, vegyen más védőt, az ő főnökét J. Dezsőt. Az asszony beleegyezett s így felmentek J. Dezső ügyvédi irodájába az ügyészséggel részút szemben; ott az asszonnyal az ügyvéd helyett dr. B. László ügyvédjelölt beszélt meg az ügyet és tőle 30 korona előleget vett fel. Dr. B. László sem értett oláhul és a beszédet Z. Vazul tolmácsolta.

Dr. B. László a következőket adta elő kihallgatásakor: az asszonyt Z. Vazul hozta magával az ügyvédi irodába és ez kérte Z. Vazul tolmácsolásával, hogy vegye át férje ügyét. Elhallgatta azonban ő is és Z. Vazul is, hogy G. Juonnak már van más védője. Erre ő felvette az ügyet szerzett a főtárgyalási elnöktől egy látogatási engedélyt az asszony számára, felvett 30 korona előleget, amelyet főnökének J. Dezsőnek átadott. Néhány nap múlva ügyvédi vizsgájának letétele végett kilépett az irodából s így a továbbiakról nem tud.

J. Dezső ügyvéd vette át az ügyet, hogy folytassa, de miután az iratokból látta, hogy a vádlottnak más védője van, lemondott a védelemről. A 30 koronát megtartotta eddigi fáradságáért, az ügyvédi szokásnak megfelelő, de én a nép erkölcsi nevelése számára nem tartom valami jó példának.

Ha tehát itt csalást követtek el, azt csak Z. Vazul követhette el. Ő vezette G. Juonnét az irodába és ő adta ki dr. B. Lászlót királyi ügyésznek. Miután dr. B. László nem tud oláhul s miután teljesen teljesen feddhetetlen egyén, ki van zárva, hogy ő valótlán állításokkal ejtette tévedésbe az asszonyt. Ő szabályszerűen, tisztességesen járt el s a tolmácsoló Z. Vazul vezette félre a gyámoltalan, megijedt oláh asszonyt.

G. Juonné tehát engem dr. B. Lászlóval, nekem kedves jó barátommal tévesztett össze. Annyira nem hasonlítunk egymáshoz, hogy teljesen lehetetlen össze-



Képek a Ludovika Akadémia sportünnepélyéről: A Kormányzó Úr Ötömméltósága megérkezik az ünnepélyre.

téveszteni. Dr. B. László akkor 23 éves fiatal ember volt, alacsony termetű, barna haju és barna bajuszu, feltűnően napsütötte arccal; én 35 éves meglett ember voltam, B. László vállamig ért, világosbarna hajam volt, bajusztalanra beretváltan jártam s mindig bizonyos mértékig sápadt voltam. És arckifejezésünk, mozdulataink, modorunk teljesen különbözik, úgy hogy semmiféle hasonlatosság köztünk nem található.

Az asszony tehát a következőkben tévedett:

Először összetévesztett két embert, akik egymáshoz sem alakban, sem viselkedésben egyáltalán nem hasonlítanak.

Másodszor: nem ismerte meg november 5-én azt az embert, aki őt október 10-én félrevezette és megcsalta.

Harmadszor: arra emlékezett, hogy két emberrel beszélt oláhhul: Z. Vazullal és dr. B. Lászlóval, pedig dr. B. László egy szót sem tudott oláhhul.

Negyedszer: november 5-én nem ismerte meg azt a házat, holott előtte ment el, ahol október 16-án volt.

Ötödször: az asszony azt mondta, hogy az irodában 50 koronát fizetett, holott ott csak 30 koronát fizetett; mert ha 50-et fizetett, akkor 20-at Z. Vazulnak kellett kicsálnia. Ez azonban tagadta ezt s így nem lehetett a valót megtudni.

Fáradságos kutatás és szerencsés véletlen folytán tehát sikerült a tévedést felderíteni. Már most tegyük fel, hogy ez az eset vagy hasonló eset nem egy királyi ügyészségen történik, akiről nem lehet feltételezni, hogy 50 koronát kicsal, hanem egy szegény, becsületes emberrel, aki tegyük fel, akkor nélkülöz és pénzzavarban van. Es tegyük fel, hogy az illető igazi csaló nem kerül elő ilyen szerencsés véletlen folytán, és hogy a felek és valamennyi szereplő egy nyelven beszél és az alibit nem lehet úgy bebizonyítani, mint nálam, hogy ép azon a napon olyan távol voltam, hogy aznap nem jöhöttem vissza, akkor az ilyen téves felismerésből nagy igazságtalanság történhetett volna. Így okulhat minden csendőr ezen az eseten, hogy milyen könnyen megeshetik, hogy ártatlan ember pusztán tanuvalomás alapján börtönbe kerülhet és egész léte és becsülete teljesen ártatlanul tönkre mehet. Senki se hibáztathatja ilyenkor a nyomozó közeget, de óvatos vigyá-

zat a csendőr legfőbb érdeme, mert tudjuk, hogy meg van írva, hogy inkább szabaduljon 99 bűnös, mint ártatlanul szenvedjen egy becsületes ember.

De hogy az esetet egész világosan megértsük, meg kell még jegyeznem, hogy az asszonyon nem lehetett észrevenni, hogy esetleg beteges emlékeztetése miatt eszelekedte ezt. Nem volt állítólag soha sem beteg, csak két év előtt nagy ijedtség érte utól, amikor kis gyermeke megégett s így azóta minden meglepetés miatt nagyon hirtelen megijed. Mindenesetre ez is egy nagy tényező az ilyen egyszerű anya lelkében. De meg lehet és meg kell érteni, hogy egy egyszerű, elhanyagolt műveltségű oláh faluban lakó nő, akit férje és kenyéreszöke hosszú ideig való távolléte, rabsága elszomorított s nyugtalanra tett, bejön a városba, amely számára világváros; hosszú, szokatlan vasuti utat tett a novemberi hideg éjszakában; félti az urát, idegen és féltelmes neki a sok hivatalos ember, akinek nyelvét sem érti. Így körülmények között kérdezi őt az „ügyész“, az ügyész, aki az ő elméjében mint ellenség szerepel, aki őt pénzzel megkárosította. Azután felmentik a férjét. Ez megerősíti egyszerű eszében a hitet, hogy ő fizetett a szabadulásért, tehát ezért bocsátották ki a férjét a börtönből s ez még megerősíti tévedésében. Így a tévedő embert, a tévedő tanút is meg lehet érteni és meg kell érteni, ha pontosan megvizsgáljuk lelkiállapotát és ügyesbajos helyzetét.

Még egy másik esetet mondok el, amely szintén velem esett meg ügyész koromban, s amely ennek a fordítottja: itt egy ember engem látott, velem beszélt és negyedik nap nem ismert rám.

A nagyváradi ügyészségnél soros ügyész voltam egy napon és bejött hozzám egy alacsony emberke; keservesen panaszkodott a sógorára és fel akarta jelenteni csalás miatt. Egy hosszú történetet beszélt el, kihúzott a zsebéből egy csomó gyűrött papírost, amelyből láttam, hogy az ügyet már a polgári bíróságnál elintézték és ő elvesztette a pert. Azt tanácsoltam tehát neki, hogy menjen szépen haza, nem lehet büntető eljárást indítani és sokkal jobb lenne, ha a sógorával barátságosan megegyezne és ne pörösködjön tovább. Az emberke meggyugodott és megígérte, hogy a sógor-

nak meg fogja mondani, hogy a kir. ügyész úr is a békességet akarja.

Ez esütörtöki napon történt. Hétfőn egy másik ügyész volt, a soros ügyész, aki természetesen a saját hivatali szobájában fogadott. En épen kiléptem a folyosóra és ott láttam a multkori emberkémet körülbolyongani s valamit keresni. Kérdeztem, hogy mit akar. „A kir. ügyész urat keresném” mondja. „Akkor menjen fel a második emeletre 5. ajtó alá, ott van a kir. ügyész, akivel beszélni lehet.” „Már voltam ott” felelte, de az egy magas fekete úr; de én azt az urat keresem, akivel a mult héten beszéltem.” Erre kíváncsi voltam, hogy megismer-e engem s meghagytam tévedésében s kérdeztem, hogy hogyan nézett ki az az ügyész, akivel multkor beszéltem? Azt mondta, „az fiatalabb volt és inkább szöke”, kérdeztem, hogy melyik szobában beszélt velem; mutattam neki a folyosón a szobákat, az enyémet is s kérdeztem, hogy nem-e itt volt. De ő azt mondta „nem itt voltam már nem tudom, hogy a multkor hol voltam” és gúnyosan mosolygott, mintha valaki rászédte volna: „Talán akkor nem is a kir. ügyésszel beszéltem, hanem másvalakivel” és bosszúsán távozott útjára.

Ez az ember velem 3—4 percig beszélt, hallotta a hangomat s nem ismerte meg azt az egyént, akivel néhány napja hosszasan beszélt.

A portyázó különítmények tevékenységéről a világháborúban.

Irta: S. I.

Tudvalevőleg 1914. őszén a déli hadszíntéren a tábori csendőrség megerősítésére portyázó különítményeket állítottak fel, melyek a működő hadsereg hátában a megszállott területen a rend fenntartására voltak hivatva.

Egy-egy ilyen különítmény parancsnoka hivatásos csendőr volt, mint szakaszparancsnok; 2—3 kipróbált csendőr állt rendelkezésére s a legénység létszáma 20—50 fő között ingadozott.

A legénység eleinte póttartalékosokból, később csak idősebb népfölkelőkből állt.

A különítményeknek nehéz, hálátlan feladatuk volt. Ha lelkiismeretesen teljesítették nagy fáradságukat, körültekintést követelő szolgálatukat, akkor erről jóformán senki sem vett tudomást, hiszen „a kötelességüket teljesítették, csak minden rendben volt”... Bezzeg ha hiba volt a kréta körül, a hadsereg hátában az ellenséges érzelmű lakosság átvágta a telefonvezetéseket, vagy egyes katonákat a komitácsok orozva lelőtték stb. akkor mindenki a tábori csendőrség után kiabált.

Alkalmam volt derék csendőreink működését a világháborúban, különösen a déli hadszíntéren megfigyelni.

Régi feljegyzések, akták közt kutatva az alábbi eredeti jelentésre akadtam, mely érdekesen világítja meg egy „Streifkorps” működését.

Az ügyes és értelmes magyar csendőr a következőket jelentette:

„Cs. és kir. balkáni haderők hadtáp parancsnoksága tábori csendőr törzstisztjének. Ó-Futtak, 1915. évi január hó 31-én. Ujvidék.”

Jelentem, hogy a Streifkorps fennállása óta először is szerb területen Rávnyc községben lett portyázásra elhelyezve. Rávnyc, Banovopolje, Radenkovic, Felső-Alsó-Zaszavicza, szerb Mitrovicza és Nacsajszki szállás, valamint a hozzátartozó telepek alkották a körletet. 1914. évi november hó 10-én Banovopolje határában 4 szerb komitácsra bukkantunk. Rapcsán István, Silye József és Marosvári János es. c. őrmester 20 gyalogossal a 4 komitácsit elfogta és a Nocsajszki-szállási hadtáp állomásparancsnokságnak átadta. Felső-Zaszavicza községben egy polgári egyént tetten értünk, amint egy templomot fosztogatott. Elfogtuk és illetékes helyre áadtuk.

Bogatics kormánybiztosától november hó 15-én írásbeli parancsot kaptam, hogy Rávnyc-ról azonnal Bogaticsra induljak. Ott Pricsinovic, Tabánovic, Uzvecse, Sevarice, Glucei és Metkovics községeket kaptam portyázásra. November hó 15-étől december hó 10-ig

a 20. számú Streifkorps a kijelölt területen a következő eredményt érte el: Pricsinovicson 2 szerb katona-szökevényt elfogott, 4 szerb alattvalót pedig tettenért, amint a Pricsinovic és Tabánovic közötti útvonalon a táviró vezetékét több helyen elválni szándékoztak. A visszatérő lakosságtól 138 drb. különféle fegyvert nagymennyiségű lőszerrel elkobzott, s azon tárgyakkal együtt, melyeket úgy a saját, mint az ellenséges csapatok a lövészárkokban hátrahagytak, (fegyver, lőszer, stb.) a pricsinovicsei hadtáp állomásparancsnokságnak átadta.

Pricsinovicson 53, Tabánovicson 47, Uzvecse és Sevaricen 70 hadköteles egyént fogott el. Ezen hadköteles egyéneket Mitroviczára kísértette.

December hó 11-én a sabáci kormánybiztos távirati parancsa elrendelte a Streifkorps összegyűjtését és a hadtáp állomásparancsnokság támogatását, mivel már aznap a visszavonulás jelei mutatkoztak. A visszavonuló csapat-vonatoknál a rendet fentartottuk.

A pricsinovicsei hadtáp állomásparancsnokság azt a szóbeli parancsot adta, hogy a Streifkorps Glucei községben köteles bevárni, míg valamennyi csapatvonat és máhásállat elhalad és csak azok után mint utóvéd követheti a csapat vonatait Nacsajszki szállásig. A visszavonuló csapatvonatok nagy mennyiségben hagytak hátra lőszert, élelmiszert és felszerelési tárgyakat. Ezeket a Streifkorps összegyűjtötte és magával hozta. Nacsajszki szállásnál a serajevói, illetve raguzai hadtestparancsnok úr személyesen jelent meg és a Streifkorpsnak azon szóbeli parancsot adta, hogy a még hátramaradott és szétugrasztott, fegyveresen, vagy anélkül bolyongó katonákat fogja el, illetve gyűjtse össze és a mitroviczai vadász laktanyába kísérje be.

Nacsajszki szállásnál elfogott, illetve összegyűjtetett összesen 457 szétugrasztott katona. Ezeket Rapcsán és Silye es. c. őrmesterek 20 gyalogossal Mitroviczára bekisérték és a tábori csendőrségnek a vadász laktanyában átadták. Ez idő alatt Marosvári es. c. őrmester 20 gyalogossal az összegyűjtött lőszert, élelmiszert és felszerelési tárgyakat a hadtest raktárának Mitroviczán átadta.

Továbbá jelentem, hogy Mitroviczáról a 6. hadsereg hadtáp parancsnokság Ujvidékre indított útba. Ujvidéken beosztásul Ó-Futtakot jelölték ki, 1914 december hó 16-tól 1915 január hó 31-ig bezárólag. A következő eredményeket érte el a Streifkorps Ó- és Uj-Futtak községeiben:

1 gyalogos feljelentetett betöréses lopásért, 1 lopásért, 1 vagyonrongálásért, 27 gyalogos pedig garázda magaviseletéért.* Ezeket elfogtuk és az állomásőrségnek átadtuk. Feljelentetett továbbá 2 vendéglős záróra áthágás miatt. A fenti két községben a csapatok által nagy mennyiségben hátrahagyott kinestári tárgyakat összegyűjtöttük és a helyi hadtáp parancsnokságnak átvételi elismervény ellenében áadtuk. Ezen átvételi elismervényt 1915. évi január hó 22-én kelt jelentésemhez csatoltan a tábori csendőrség törzstisztjének felterjesztettem.

Egyben jelenttem, hogy a hét folyamán a fenti két községben összesen 10 drb teljesen hareképes fegyvert, 1 drb hareképes karabélyt, 1 drb törött karabélyt, 14 drb szuronyt, 6 drb utász kardot, 1 drb számvető kardot, 5920 drb éles hadi töltényt, 2700 drb gyakorló töltény, 4290 drb töltényhüvelyt, 200 drb forgópisztoly-töltényt, 2 drb szuronyhüvelyt, 17 drb gyalogsági ásót, 3 drb fegyverszijat, 12 drb derékszijat, 19 drb háti bőröndöt, 26 drb kenyérzsákokat, 57 drb tölténytáskát, 8 drb bádóg bográcsot, 7 drb kávé pörköltöt, 22 drb sajkát, 47 pár bőr bakkanecot, 30 pár könnyű bakkanecot, 1 drb egészségügyi ágyat, 14 drb zubbonyt, 7 drb nadrágot, 3 drb köppényt, 6 drb tábori sapkát, 15 drb sátorlapot, 2 drb vízfordó vedret, 2 drb esere fahordót, 150 kg. sárga kenőcs tartalommal, 3 drb bádóg kannát, összesen 55 kg. gépkocsiolajjal — találtunk. Ezen tárgyakon az ezred, vagy a század hivatalos bélyegzője nem volt kiolvasható, csakis egy pár hátibőröndön lehetett kiolvasni a cs. és kir. 73. gyalogezred bélyegzőjét. Az azonban megállapított tény, hogy az említett két községben kivétel nélkül mind azok az ezredek hagytak hátra nagy mennyiségben kinestári

* Futtakon a cseh VIII. hadtest volt annak idején elhelyezve.

tárgyakat, amelyek annak idején ott el voltak szállásolva.

Kivételt képeznek a cs. és kir. 102. gyalogezred 6., 10. és 11. századai, mely századok átvételi elismervény ellenében az Uj-Futtak-i községi elöljáróságnak, illetve magánfeleknek adták át a tárgyakat.

A helyi hadtáp állomásparancsnokság ezen átvételi elismervényeket azzal a szóbeli parancsal adta le, hogy győződjön meg a parancsnok arról, vajjon e tárgyak csakugyan feltalálhatók-e azoknál, kik annak idején az átvételt igazolták.

Ezen tárgyak részben feltalálhatók voltak, részben azért nem, mivel az illetők a tárgyak egy részét személyesen átadták a gyűjtőraktáraknak.

Végül jelentem, hogy a szolgálatot Ó- és Uj-Futtak községekben és a dunai átkelés ellenőrzését állandó járőrök teljesítik.

Az átvételi elismervényt mellékelve felterjesztem.

1 darab melléklet.

Rapcsán István őrmester,
(portyázó kül. parancsnok.)

A mezőcsáti háromszoros gyilkosság és rablás kiderítése.

Ez évi 10. és 11. számunkban leírtuk egy rablőüldözés lefolyását, abból az időből, amikor a csendőrtisztek a nyomozásokban személyesen is részt vettek. Az alábbiakban néhai *somlyói és óvári Szilágyi Ödön ny. alvezredesnek* egy leírását közöljük, nem annyira az érdekesség, mint inkább a tanulság kedvéért, amelyet abból még most, harminc esztendő után is meríthetünk.

Borsodmegye Mezőcsát községében 1895 január 12-én éjjel Csele János eszmadiamester hatvanéves nejét, annak örökbe fogadott fiát, a tizenkilencéves L. Kapitány Jánost és Cselének tizenhatéves Gecző Lajos nevű eszmadiatanoncát baltacsapásokkal összevagdálva meggyilkolták és a meggyilkolt nő férjének előadása szerint egy szekérből 69 K 46 fillért elraboltak.

Ezen időben én nyiregyházi szakaszparancsnok voltam, Mezőcsát tehát nem a szakaszomhoz tartozott, így nagyon meglepett a kassai kerületi parancsnokság távirata, hogy a helyszínére azonnal szálljak ki és a nyomozás vezetését vegyem át.

Ez a kirendelés nagyon rossz időben érkezett, mert annak vételekor egyik fiam éppen a halállal vívódott, de azért kötelességemet tartva szem előtt, egy perccel sem késtem, hanem a legközelebb induló vonattal 13-án délután útnak indulva, 14-én kora reggel Mezőcsátra érkeztem. Itt megtudtam, hogy előző nap a hullákat felboncoltatták és el is temették és hogy a nyomozást a helyszínén Ambrózy Mihály miskolci kir. ügyész és a mezőcsáti kir. járásbíró személyesen vezetik az oda összpontosított tizenhat főnyi csendőrség közreműködése mellett.

Ezekről értesülve, először is a nyomozást vezető kir. ügyészt kerestem fel, aki közölte velem, hogy mind-ezideig a legkisebb útbaigazító adatnak sem tudtak nyomára jutni és hogy már nincs is reménye arra, hogy az esetet kideríthetik s már éppen vissza akart menni Miskolcra, de mivel én odamentem, még ott maradt, hogy velem együttesen folytathassa a nyomozást.

Ezután a boncjegyzőkönyveket vettem elő és tanulmányoztam át; ezekből azt a meggyőződést merítettem, hogy a gyilkosságnak 12-én éjjel, éjfél előtt kellett történnie és hogy mind a három sértett egy baltával gyilkolták meg akként, hogy mindegyik meggyilkolt négy-öt baltavágást kapott a fejére és más testrészeire; ebből viszont azt kellett következtetnem, hogy a tettet egy egyén hajtotta végre, valószínűleg alvó állapotban lepve meg a sértetteket, vagy legalább is L. Kapitány Jánost és Gecző tanoncot, kik ágyukban találtak meggyilkolva a műhelyben, míg Cseléné az épület első szobájában, az ágya közelében a földön, hiányos, éjjeli öltözetben.

A boncjegyzőkönyvek áttanulmányozása után a gyilkosság színhelyére mentem, ahol alapos helyszíni

szemlét tartottam és pedig nem eredménytelenül, mert több oly dolgot találtam, amelyek addig a nyomozást eszközök figyelmét kikerülték. Ezek a dolgok a tettes kiletét nem árulták ugyan el, de mint később látható lesz, nekem az eset kiderítésénél fontos segédeszközül szolgáltak. Nevezetesen a meggyilkoltak házában a műhelyben, a műhelypad alatt, egy rövidnyelű baltát találtam, amelynek szélessége a meggyilkoltakon talált vágásokkal egyenlő nagyságú volt és bár látszott rajta, hogy röviddel azelőtt alaposan megmosták, mégis, mikor azt tüzetesebben megvizsgáltam, rajta — különösen a nyelen lévő repedésekben, valamint a foka és a baltanyel közti hézagokban — vérfoltokat találtam, mikből azt következtettem, hogy a gyilkosságot ezzel a baltával hajtották végre. Találtam továbbá a pitvarban egy féldézsza véres vizet, miből azt következtettem, hogy a gyilkos abban mosta meg a baltát, esetleg véres kezeit és ruházatát is, mert meg voltam róla győződve, hogy ilyen nagy vérengzés közben kezenek és ruházatának is okvetlenül be kellett vereződnie. A használat alatt nem lévő egyik ágyban találtam egy fejtálcát, amely szintén véres volt, olyanformán, mintha ezt valaki véres kézzel megfogta volna; a véres ujjak helye tisztán látható volt. Találtam még a szekrény fiókjában több bevérrezett papírdarabkát s a szekrény tetején egy bevérrezett eszét, amelyben — mint később megtudtam — a váltópénzüket tartották a háziak.

Mindezen bünjelek biztosítása után a nyomozást tovább folytatva megtudtam, hogy a gyilkosság éjjelen a házigazda, a hatvanötéves Csele János nem halt otthon, hanem a község másik végén lakó nővéreinek volt, mivel az akkor súlyos betegen feküdt és nem volt senkije, aki ápolta volna. Csele János csak reggel jött haza, mikor családját már legyilkolva találta. Cselétől végül még megtudtam, hogy a tőlük elrabolt pénz 2 drb 10 frtos, 2 drb 5 frtos bankjegyből, 4 drb egyforintos és 73 krajcár váltópénzből, összesen 69 K 46 fillérből állott.

A helyszíni szemle megejtése után a nyomozást a kir. ügyéssel együttesen folytattuk; számtalan egyént hallgattunk ki, részint mint tanukat, részint mint gyanúsítottakat, de eredmény nélkül, mert a tanuk útbaigazításokat nem tudtak adni, a gyanúsítottak pedig kétséget kizáró módon igazolták az alibi-jüket. Ezért a nyomozás negyedik napján Ambrózy kir. ügyész közölte velem, hogy miután már semmi reménye sincs a tettes kiderítésére, hazamegy és nekem is azt tanácsolta, hogy hagyjam abba a nyomozást és hogy bocsássam haza az összpontosított csendőroket is, de én feltettem magamban, hogy addig el nem távozom, amíg a legkisebb reményem is lehet a tettes kiderítésére, tehát helyt maradtam s tovább folytattam a nyomozást.

A kir. ügyész távozása után nemcsak a helybeli, de az egész vidéken lakó közártalmúakat is kikérdeztem és legnagyobb részüknél kutatásokat is eszközöltem, de eredmény nélkül. Nagyon megnehezítette, vagyis inkább késleltette az ügy kiderítését, hogy naponta postán két-három névtelen levelet is kaptam, reggelre pedig mindig biztosra vehettem, hogy a laktanya udvarára is lesz névtelen levél bedobva. Ezekben a névtelen levelekben hol az egyik, hol a másik ismert közártalmi egyén lett tettesként megjelölve, de a megejtett puhatólások után mindannyiszor meggyőződtem róla, hogy a feljelentések semmi alappal sem bírtak. Később mégis ezek a névtelen levelek vezettek a tettes nyomára. A névtelen leveleket megőriztem s mikor egyszerű azokat jobban szemügyre vettem, észrevettem, hogy azok egy kéztől erednek, mert bár az írás igen rossz és elferdített volt is, mégis egyes betűi elárulták, hogy ugyanegy kéz írta valamennyit. Ebből arra következtettem, hogy a levél írójának érdekében áll engem félrevezetni, esetleg a helyes útról eltéríteni, vagy a hosszas nyomozás által kifárasztani. Célul tűztem ki magamnak ezen névtelen levelek vakmerő írójának a kipuhatólását, de bár úgy a községi elöljáróságoknak, mint a helybeli bíróságnak, szolgabírói egyéneknek és igen sok magánegyénnek is felmutattam azokat, írójára nézve senki sem tudott útbaigazítani. Már több napot töltöttem el annak puhatólásával — természetesen más irányban is vezetve a nyomozást — eredmény nélkül. De azért nem vesztettem el az önbizalmamat.

Az összes névtelen leveleken különösen és feltűnően

egyforma volt az „F” betű, amely minden levélben előfordult a „Főhadnagy úr!” megszólításnál.

A meggyilkoltak közt volt — amint előbb említettem — Geczó Lajos eszmadiatanonc is, kinek mostohatestvére, Petus Sámuel, szintén Mezőcsátón lakott. Mivel árván maradtak, ez a mostohatestvére viselte gondját a meggyilkolt Geczónak és ugyanez adta oda Cseléhez eszmadiatanoncnak is. Cselével egyébként Petus jó viszonyban volt s általa is akart mostohatestvére jövőjéről gondoskodni, mivel ezt nagyon szerette.

Petus Sámuel, mivel gyakran járt a Cseléék házához, részint az öccsét látogatni, részint mert Cseléékkel jó viszonyban volt, úgy előzőleg a kir. ügyész, valamint később én is mint tanut több ízben kikérdeztük, de ő átkozva a gyilkost, aki az ő kedves testvérét is megölte, látszólag minden felvilágosítást megadott azokra nézve, amelyeket tőle kérdeztünk és nagy buzgóságot tanúsított a nyomozásban való segédkezésre.

Nyomozásom tizenkettedik napján Petust egy bizonyos körülményre tanu gyanánt újra ki akarva kérdezni s a házában személyesen felkerestem, de őt nem, csak nejét találva hon, ezzel a gyilkosságra nézve beszélgetésbe elegyedtem. Ez alkalommal több írást láttam az ablak párkányán s amint azokat nézegettem, meglepetve vettem észre, hogy azokon az „F” betű ugyanolyan volt, mint a kapott névtelen leveleken. Nem akarván gyanumat az asszony tudomására adni, tréfásan kérdeztem Petusnét, hogy ki írta neki azokat a leveleket, mire azt a választ kaptam, hogy azokat a férje, Petus Sámuel írta, amidőn még jegyesek voltak.

Megkértem az asszonyt, engedje meg, hogy e levelek valamelyikét elolvassam, amihez készséggel hozzá is járult, sőt azt is megengedte, hogy azok egyikét magamhoz vegyem, ámbar fogalma sem volt róla, hogy mit akarhatok vele. Siettem a levéllel a lakásomra s ott a névtelen levelekkel összehasonlítottam. Kétségtelen volt, hogy annak több betűje, de különösen az „F” betűk teljesen egyformák a névtelen levelek betűivel. Petus természetesen rögtön gyanússá vált előttem. Elkezdtem az előélete és egyéb magánviszonyai után puhatolni, de úgy a hatóságoktól, mint magán-egyénektől is a lehető legjobb információt nyertem felőle. Mindenki biztosított, hogy Petus szolid, józan, erkölcsös életű férfiú, munkás és szorgalmas egyén, előélete feddhetlen, de mindezek dacára nem bírtam feladni gyanúmat, hogy ő a gyilkos, bár nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy miért gyilkolta volna meg az öccsét is, akit mindenki állítása szerint úgy szeretett, mint a gyermekét és akinek a jövőjéről is gondoskodott. Arra gondoltam, hogy talán a rablógyilkosságnál társa is volt, s míg ő a többieket, esetleg a másik szobában volt Cselénét gyilkolta meg, azalatt társa a két fiút ölte meg az ő tudta nélkül.

Gyanúmtól menekülni nem tudva, elhatároztam, hogy Petusnál házkutatást fogok tartani, de amikor ezt a községi bíró és a jegyző megtudta, minden áron le akarták róla beszélni, azt állítva, hogy még gyanúnak is képtelenség, hogy a gyilkosságot Petus követte volna el, vagy hogy arról csak tudomással is bírna, mert az egyike a község legbecsületesebb embereinek. Én persze erre mit sem adva, a vizsgálóbíró engedélyét a házkutatásra megszereztem és két előjárósági tag jelenlétében Petusnál házkutatást tartottam. A házkutatás alkalmával nevezett szűrén és derekas mellényén — bár látszott, hogy erős mosással el akarták távolítani — vérfoltokat találtam, s midőn ezekre nézve Petust kikérdeztem, azt adta elő, hogy azok sohasem voltak vérfoltok, hanem más piszoktól eredhettek. Petust azonban eme tagadása dacára is őrizetbe vettem és a község házához kísértettem.

Elkísérése után először is a nejét kérdeztem ki, de az arról, hogy férje ruhái hol véreződtek be, mit sem tudott előadni; azt állította, hogy ő addig még csak észre sem vette a foltokat. Ezt el is hittem neki, mert a ruhán csak a legbehatóbb vizsgálat után lehetett a vérfoltokat és azok kimosását észrevenni.

Mikor a gyanúsított nejét kikérdeztem arra nézve, hogy mennyi pénz van a házuknál, azt felelte, hogy ő azt nem tudja, mert a pénzt férje magánál szokta tartani, de férjének kell pénzének lennie, mert azelőtt mintegy két héttel Szentistvánbaktán (Abauj-Tornamegy) volt a nagyatyjánál és hazajövelekor mondta neki, hogy nagyatyjától elhozta az anyai örökségét.

Hogy az mennyi volt, neki sem nem mondta, sem nem mutatta, de négy-öt nappal ezelőtt átadott neki egy ötforintos bankjegyet, hogy menjen el a Gajdicsek Adolf kereskedésébe és azt felváltatva, vegyen neki dohányt. Miután azonban akkor már igen sötét volt és félt a kereskedésbe menni, a férje ment el Gajdicsekhez, hol valószínűleg fel is váltotta az ötforintost, mert dohányt és egyéb apróbb vásárolt holmit hozott haza.

Petusnét felügyelet alatt hagyva, Gajdicsekhez mentem, attól megtudtam, hogy két nappal azelőtt Petus tényleg felváltott nála egy ötforintos bankjegyet és hogy a bankjegy több helyen vérfoltos volt, de azt a kereskedő már megmutatni nem tudta, mert valakinek kiadta. Hogy kinek, azt nem tudta, mert előző napon Miskolcon volt, hol több bevásárlást eszközölt, így azt sem tudta megmondani, hogy ott, avagy odahaza adta-e ki valakinek a véres bankjegyet.

Gajdicsektől a község házához menve, ott két községi előjárósági tag jelenlétében megkezdtem a Petus kikérdezését. Zavarba akarva őt hozni, azzal támadtam meg, hogy kinyomoztam, hogy ő követte el a gyilkosságot, tehát ne is tagadja, mert úgylis hasztalan lenne, hanem magába térve, töredelmesen és részletesen beszélje el, hogy hajtotta azt végre.

Ezen támadásomra Petusnak az arca eltorzult és vértelenné vált, de csakhamar összeszedve magát, vakmerően mondta a következőket:

— Főhadnagy úr, az, amit a szemembe vágott, még álomnak is nevetséges és hihetetlen lenne, mert képzelje el, főhadnagy úr, hogy lettem volna én képes a kedves mostohatestvéremet, akit gyermekemként szerettem és gondoztam, meggyilkolni!

S midőn erre azt válaszoltam neki, hogy elhiszem azt, hogy az öccsét nem ő, hanem a bűntársa gyilkolta meg, azt válaszolta, hogy „Már látom, hogy a főhadnagy úr minden áron reám akarja fogni a gyilkosságot, de nem fogja célját elérni, mert esküszök mindenre, hogy ártatlan vagyok és Isten segédelmével tisztázni is fogom magamat. Főhadnagy urat pedig egész életén át mardosni fogja a lelkiismerete, hogy egy tisztá előéletű szegény embernek a becsületét beszenyezte.”

Megvallom, hogy a gyanúsítottak ezek a szavai, különösen az, amit meggyilkolt öccsére nézve előadott, nagy hatással voltak reám, mert lélektani szempontból tényleg képtelennek látszott előttem is, hogy öccsét ő gyilkolta volna meg, de mint fentebb mondtam, azon hiszemben voltam, hogy az öccsét nem ő, hanem a bűntársa gyilkolta meg. Másrésről ez ellen bizonyított az, hogy a meggyilkoltakon talált összes vágások egyforma hosszúságúak voltak s ebből meg arra kellett következtetni, hogy azokat egy eszköz és egy kéz okozta. Midőn ezeket így átgondoltam, eszembe jutott, hogy nincs-e sok egyforma szélességű balta a világon és vajjon nem lehetett-e a bűntársánál is egy ugyanolyan szélességű balta, amellyel az a két fiút, míg Petus Cselénét gyilkolta meg, hogy aztán a rablást együtt foganatosíthassák.

Ezek átgondolása után folytattam a kikérdezést, de a ruházatán talált vérfoltokra nézve Petus megmaradt az állítás mellett, hogy a foltok nem vértől származtak. Midőn azonban a nála talált és a Gajdicseknél felváltott pénzek holszerzésére nézve kérdeztem, zavart lett, de ugyanazt adta elő, amit neje előadott, vagyis, hogy a pénzt nagyatyjától kapta.

Hosszabb ideig folytattam még a kikérdezést, de beismerésre bírni nem voltam képes. Zavarából és ellentétes előadásából azonban mindinkább meggyőződtem arról, hogy tettét mindaddig nem fogja beismereni, míg ellene minden bizonyítékot be nem szereztem. Ezért őt és nejét is felügyelet alá helyezve, tovább folytattam a nyomozást. Először is úgy tőle magától, mint nejétől is megtudtam, hogy midőn Petus nagyatyjához Szentistvánbaktára ment, összesen csak 3 koronája volt; erre egy járort a nagy távolságra eső Szentistvánbaktára küldtem, annak megállapítása végett, hogy tényleg volt-e ott Petus? s ha igen, hozott-e onnan pénzt és mennyit? Utasítottam a járort arra is, hogy lehetőleg állapítsa meg az utolsó fillérig, hogy hol mennyit költött el Petus ezen utazása közben.

Míg a járőr oda volt, magam a többi legénységgel a helyszínén és a környéken tovább folytattam a nyo-



Képek a Ludovika Akadémia sportünnepélyéről: Középkori csatajelenet.

mozást. Petust is több ízben kikérdeztem, de eredmény nélkül. Midőn a községben híre terjedt, hogy Petus el van fogva és a gyilkossággal van gyanúsítva, többen jelentkeztek nálam, hogy Petus tartozik nekik. Petus ugyanis, midőn nősülni akart, — ami 1894. évi december hó 8-án történt — pénze nem lévén, kölcsön kért tőlük és pedig Bán János és Arnold József mezőcsáti lakosoktól 20—20 és Csele János eszmiadamestertől 10 koronát. Csele János eszmiadamesterrel egy pár eszmiadám is készítettett hitelbe. Ezeket az adósságokat 1895. január 1-ére ígérte kifizetni, azt mondva hitelezőinek, hogy akkor fogja anyai örökségét megkapni nagyatyjától, aki Szentistvánbaktán lakik. A hitelezők előadták, hogy ők már többször felszólították Petust a fizetésre, de az mindannyiszor halasztást kért tőlük.

A dolog ilyen fordulata után nyugtalanul vártam a Szentistvánbaktára kiküldött járőrömet. A járőr csak 28-án tért vissza, mikor jelentette, hogy Petus az általa megjelölt napon tényleg volt Szentistvánbaktán, de onnan egy krajcárt sem hozott, mert eljövetelekor csak egy koronát kért a nagyatyjától, de az annyit sem tudott neki adni, mivel földhöz ragadt szegény öreg ember, aki csak a község lakosságának könyörületességéből tengeti életét. Megállapította a járőr továbbá azt is, hogy Petusnak semminemű anyai öröksége nincsen és nem is volt, ami pedig a Petus által magával vitt 3 koronát illeti, ha abból csak a vasúti költséget fedezte is, hazajövetelekor alig maradhatott meg néhány fillérje. Mindezek azt bizonyították, hogy a Petusnál talált pénznek, valamint az általa Gajdicsek-nél felváltott 5 forintosnak is a Cseléektől elrabolt pénzből kellett származnia.

Ezek megállapítása után most már biztosra vettem, hogy a másnapi kikérdezéskor Petust beismerésre fogom bírni és tettestársát is meg fogom tudni, miután azonban ezideig Petust megbilincseletlenül őriztettem a község háza egyik szobájában, — tekintettel az őt már alaposan terhelő főbenjáró büncselekményre, — hogy esetleges szökését megghiúsíthassam, elhatároztam, hogy őt a másnapi kikérdezésig megbilincseltetem. Ezért a község házához menve, az őt őrző esendőrök egyikének meghagytam, hogy Petust bilincselje meg.

Sohasem felejttem el, ami erre következett. Midőn a megbilincselést elrendeltem, az eddig magát bátran, majd nem konokul viselő Petus halotthalvánnyá lett s egy mellette lévő székre roskadva felkiáltott: „Jézus Mária, most már végem van!” s a nagy, erős fiatal-ember úgy összehúzódott, mint egy gombolyag.

Fel akarva Petusnak ezt a kedélyállapotát használni, azonnal előhívtam a községi jegyzőt és egy esküdttet, hogy azok előtt újra kikérdezzem, de csak annyit mondott: „Hagyjon most békében, főhadnagy úr, úgyis tudom, hogy már mindent tud, most beszélni sem vagyok képes, majd holnap elmondok mindent.” Látva, hogy igazat beszél és hogy alig tud csak szavakat is kiejteni, otthagytam, utasítva a esendőröket, hogy egy percre sem tévesszék szem elől, nehogy megszökjék, vagy öngyilkosságot kövessen el.

Másnap, azaz 29-én reggel a járási főszolgabíró, továbbá a községi jegyző és bíró jelenlétében kezdtem meg a Petus kikérdezését, ki eleinte megkísérelte ugyan még a tagadást, de ez már csak vergődés volt részéről, mert amikor az ellene beszerzett bizonyítékokat egyenkint a szemébe mondtam, teljesen megtört, s annyira reszketett, hogy fogai vacogtak és nem bírt a lábain sem állani. Egy széklet adattam neki s midőn arra leroskadt, azt mondta, hogy miután a főhadnagy úr már minden bizonyítékot beszerzett ellenem, így nem volna célja továbbra is tagadnom a tettét és nincs egyéb hátra, mint töredelmes vallomás által könnyíteni a lelkemen. És ekkor részletesen előadta a gyilkosság lefolyását a következőképpen:

— Ezelőtt néhány évvel mint cseléd kerültem Mezőcsátra. Csakhamar megismerkedtem Csele János eszmiadamesterrel és nejevel. Rövid idő múltán, úgy, hogy arról senki sem tudott, köztem és az általam meggyilkolt Cseléné közt szerelmi viszony fejlődött ki és az a legnagyobb titokban folytatódott is közöttünk mindaddig, amíg meg nem nősültem.

Midőn hazulról, Szentistvánbaktáról elkerültem, már úgy az atyám, mint az anyám is elhalt, ott lakó nagyszüleimnél hagytam kiskorú, szintén meggyilkolt mostohatestvéremet, Gező Lajost, kit én rendkívül szerettem. Tartva attól, hogy így magára hagyatva

rossz társaságba kerül és rossz útra téved, elhatároztam, hogy Mezősátra hozom, hogy itt szemem előtt nőhessen fel. Eszembe jutott, hogy jó lenne őt Cseléékhez esziamadiainasnak adni, azért egy alkalommal felkértem Cselét, hogy fogadja magához a mostohatestvéremet, mit az neje rábeszélése folytán meg is ígért. Később megtudtam, hogy Cseléné azért beszélte rá a férjét, hogy mostohatestvéremet vegye magához, mert azt remélte, hogy így gyakrabban lesz alkalma velem feltűnés nélkül találkozni az alatt az ürügy alatt, hogy öcsémhez járok.

— Így folytatók aztán a dolgok addig, amíg a mostani feleségemmel meg nem ismerkedtem és el nem határoztuk, hogy egybekelünk. Ezt egy alkalommal Cselénének is tudtára adtam, mire az reám támadt, hogy nősülésem nem történhetik meg, mert én az övé vagyok, de én szándékom mellett megmaradtam. Később Cseléné is beletörödni látszott a dologba, tehát nőmmel jegyet váltottam. Egybekelésünket már csak azt gátolta, hogy nem volt pénzem a lakodalmi költségek fedezésére, ezért elhatároztam, hogy a szükséges összeget kölcsön kérem. Így kértem aztán kölcsön Bán Jánostól és Arnold Józseftől 20—20, Csele Jánostól pedig 10 koronát; Cselével még csináltattam hitelbe egy pár esziamát is. Mindenikőjüknek azt mondtam, hogy nagyatyámtól anyai örökségemet 1895 január 1-én fogom megkapni és akkor pénzüket vissza fogom fizetni. Kértem mindnyájukat, hogy erről a kölcsönzéstől senkinek, még leendő feleségemnek se szóljanak, de ez csak hitegetés volt, mert nekem örökségre kilátásom nem volt. Hogy ezen kölcsönöket miből fogom visszafizetni, arra akkor nem is gondoltam, csak az volt előttem, hogy mindenképpen pénzt keríthessek az egybekeléshez.

A szükséges pénzt így összeszerezve és szolgálatomból kilépve, 1894 december 8-án nőmmel egybekeltem és egy szobát és konyhát bérelve, abba költöztünk. Napszámra járva kerestem meg az élelmünkre szükséges pénzt, mert a kölcsönzött összegeket a lakodalmi kiadások felemésztették.

1895 január hó 1-ig boldogan éltem feleségemmel, akkor azonban hitelezőim többször sarkaltak, hogy hozzam már el az örökségemet és fizessem vissza a pénzüket. Húztam, halasztottam az időt, s mikor ezt már tovább nem tehettem, — bár tudtam, hogy pénzt nem hozhatok, — Szentistvánbaktára mentem, hogy hitelezőimet elámítsam, mintha ott tényleg lenne örökségem. Midőn onnan visszajöttem, hitelezőimnek azt mondtam, hogy örökségemet nem tudtam megkapni, de rövid idő múlva okvetlenül megkapom, legyenek tehát türelemmel. Nem voltak hajlandók várni, azért elhatároztam, hogy a föld fenekéből és bármilyen áron is pénzt fogok szerezni. Tanakodva, hogy kitől lehetne pénzt rabolni, eszembe jutott, hogy mikor Csele János az 5 forintot adta nekem kölcsön, több pénzt, közte egy 50 frtos bankjegyet is láttam nála, azért elhatároztam, hogy a pénzt megszerzem, még ha gyilkolnom is kellene érte.

Ezen elhatározásom után este Cseléékhez mentem. Ezt feltűnés nélkül tehettem, mert jó viszonyban voltam velük s az öcsém is náluk volt. Cseléék a műhelyül használt hátsó kis szobában voltak, ott a műhelypad mellett egy székre ültem le s miután tudtam, hogy a műhelypad alatt rendszeren egy rövidnyelű balta szokott lenni, lábammal megtapogattam, hogy ott van-e most is, s amikor meggyőződtem, hogy ott van, vártam a kedvező pillanatra, amikor tervemet végrehajthatom, de sem akkor, sem pedig a következő este nem volt arra kedvező alkalom. Harmadik este szintén Cseléékhez mentem s ott megtudtam, hogy Csele a község másik végén lakó, súlyos betegen fekvő nővéréhez ment s onnan csak reggel fog hazajönni.

Erre elhatároztam, hogy tervemet végrehajtom, miért is újra a műhelypad mellé ülve, lábammal megtapogattam, hogy ott van-e a balta s midőn meggyőződtem, hogy ott van, lestem a kedvező pillanatot.

Cseléné kívül csak annak fogadott fia Z. Kapitány János és az öcsém volt otthon. Tudtam, hogy a két fiú a műhelyben, míg Cseléné az épület első szobájában szokott hálalni, azért vártam a lefekvés idejére, mert akkor akartam tervemet végrehajtani, amikor a fiúk már elaludznak. Tudtam azt is, hogy Cseléné be fog magához bocsájtani, ha arra felszólítom.

Igy töltöttük el beszélgetéssel az estét. Úgy 9 óra tájban sugva, hogy a többiek meg ne halhassák, mondtam Cselénének, hogy sem dohányom, sem pénzem nincsen, adjon dohányra valót, mire Cseléné észrevétlenül 32 fillért csúsztatott a kezembe s a fülembe súgta, hogy mielőtt hazamennék, menjek be hozzá. Észrevétlenül igent intettem. Később még odasugtam neki, hogy adjon nekem kölcsön 40 koronát, de erre azt válaszolta, hogy nem adhat, mert nincs annyi pénze.

Kevéssel ezután Cseléné a műhelyből távozva, az első szobába ment. Alig hogy kiment, Z. Kapitány János azt mondta, hogy de jó volna egy kis pálinka, mit én felhasználva, elővettem zsebemből a Cselénéől kapott 32 fillért és átadtam az öcsémnek, hogy hozzon azért a koresmából pálinkát. Kevés idő múlva visszaérkezett s a pálinkát aztán Z. Kapitány Jánossal és az öcsémmel megittam. Magam alig fogyasztottam el abból valamit azért, hogy a két fiút minél mélyebb álomba merítsem, hogyha esetleg Cselénével meggyűlne a bajom, fel ne ébredjenek. Ekkor már végleg elhatároztam, hogy a Cseléék pénzét megszerzem, ha mindjárt a Cseléné élete árán is.

A pálinka elfogyasztása után a két fiú lefeküdni készült, mikor is én távoztam a műhelyből. Azt mondtam, hogy haza megyek, de csak az udvarra mentem ki s ott vártam. Amikor már azt gondoltam, hogy a fiúk elaludtak, visszamentem a házba s egyenesen az első szobába nyitottam, ahol Cselénét az ágy szélén ülve, ingre levetkőzve találtam. Az asszony enyelegve hívott magához, de én nem mentem hozzá, hanem távolabb ültem le, mire elkezdett kegyetlenül szidalmazni, hogy ő most már nem kell nekem stb. Egy ideig túrtam, később aztán felkeltem s azt mondtam, hogy megyek haza, de nem haza, hanem a műhelybe mentem. Ott, miután meggyőződtem róla, hogy a két fiú mélyen alszik, a pad alól a rövidnyelű baltát a szűrőm alá rejtettem és visszamentem Cselénéhez. Amikor beléptem, Cseléné az ágy széléről felállott és a buboskemence felé ment. Felém háttal volt fordulva, azért a pillanatot felhasználva s a balta élével fejére egy baltacsapást intéztem, amitől az asszony egy hang nélkül összerogyott. Hogy bizonyosan meghaljon, a földön fekvő asszonynak még több baltacsapást intéztem a fejére és a nyakára.

Miután meggyőződtem róla, hogy Cseléné meghalt, a baltával a kezemben a műhelybe siettem, mert meg akartam tudni, hogy az asszony esése által okozott zajra nem ébredtek e fel a fiúk. Amikor a pítvarba értem, hallottam, hogy az öcsém azt mondta: „no most részeg fővel a bátyám aligha bolondot nem követett el.“ Ezt hallva elhatároztam, hogy őket is megölöm, mert ezek már tudják, hogy az asszonyt én öltem meg.

A műhelyben a padon hanyatt fekvé találtam öcsémet, aki midőn látta, hogy a baltát reá felemelem, kezét védőleg felémelte. Így az első baltacsapásom a kezét érte, valamit mondani is akart, valószínűleg az életéért akart könyörögni, de már nem volt ideje reá, mert 5—6 baltacsapással kioltottam az életét. Miután az okozott zajra J. Kapitány János is mozogni kezdett, hirtelen hozzá ugrottam, és 4—5 reá mért baltacsapással őt is meggyilkoltam.

Ezekután a pítvar ajtaját becsukva, visszamentem az elsőszobába, hol Cseléné feküdt, s miután meggyőződtem, hogy úgy ő, mint a fiúk is meghaltak, a vendégágyból kiszedtem párnákkal az ablakukat elfedtem, hogy kívülről belátni ne lehessen, azután pedig a pénz felkutatásához fogtam. Ámbár mindent felkutatattam, nem találtam többet, csak egy ötforintos bankjegyet és 55 krajcárt váltópénzben. Ezt magamhoz vettem, és miután a gyilkosság közben kezem, szűrőm, derekasmellényem a baltától bevérződött, azokról a vért egy a pítvarban volt dézsa vízben lemostam, s a baltát a műhelypad alá visszatettem.

A pénz keresésével és a vértől való lemosakodással igen sok időt töltöttem el, mert amikor távozni akartam, a falióra $\frac{1}{2}$ órát mutatott éjjel után.

A Cseléék lakásáról egyenesen hazamentem, hol a feleségem nyitott ajtót, és kérdezte, hogy hol voltam olyan sokáig. Azt válaszoltam, hogy még csak 9 óra, amibe ő bele is nyugodott, mert óránk nem volt.

Hazaérkezésem után lefeküdtem és reggelig aludtam. Mikor reggel öltözködni kezdtem, hírül hozták a szomszédok, hogy Cselééket meggyilkolták. Én azonnal



Képek a Ludovika Akadémia sportünnepélyéről: Vízilabda.

odasiettem és nagy jajveszékkelést követtem el, s átkoztam a tettetést, aki az én kedves öcsémet meggyilkolta. Később a hullák felboncolásánál és eltemetésénél is közreműködtem, ezek által is el akarva magamról háritani a gyanunak még csak a halvány árnyékát is.

A gyilkosságot követő egyik este az elrabolt 5 frtost át akartam adni a feleségemnek, hogy menjen azzal a Gaidicsék kereskedésébe, váltassa fel s hozzon egyúttal nekem dohányt, de mivel az a sötétben félt és nem akart elmenni, később magam mentem el. A feleségem tudta, hogy mikor Szentistvánbaktára mentem, csak 3 koronám volt, amiből visszajövetelem után alig maradt néhány fillérem és tudta azt is, hogy azóta mit sem kerestem, azért kérdezte, hogy hol vettem az 5 frtost, mire azt válaszoltam, hogy tényleg hoztam pénzt hazulról, de nem akartam ezt neki megmondani, mert attól tartottam, hogy elkunyorálja tőlem. Ebbe aztán a feleségem szintén belenyugodott.

Ez volt a Petus töredelmes beismerése és miután az, az általam már előzőleg megállapítottakkal teljesen megegyezett, s így a rablógyilkosság teljesen ki volt derítve, a nyomozás kezdetétől számított 17-ik napon Petus Sámuel tényvázlat mellett a mezőcsáti kir. járásbírósnak átadtam. A járásbírósnak csak úgy volt hajlandó őt átvenni, ha csendőrökkel fogom őriztetni a bírósági fogházban, mert ilyen nagy bünnösnek a fogházat, valamint a személyzetét is gyengének találta. Miután az illetékes bíró kijelentette, hogy az elővizsgálat csak pár napig fog tartani, amikor is azonnal bekísérteti az ügyészéi fogházba, 4 csendőrt bocsájtottam rendelkezésére, kik a foglyot felváltva őrizték a bírósági fogházban.

A gyanúsított átadása után dolgaim elintézése végett még egy napig ott maradtam. Másnap a fogoly-őrizetre kirendelt járőr jelentette, hogy Petus kéri, hogy engedjem meg neki, hogy nejeinek — ki ártatlannak bizonyult s így szabadon bocsájtott — levelet írhasson. A vizsgálóbíróval megbeszélve a dolgot, papírt és írószert adattunk be Petusnak a fogdába, aki nejehez írt levelében tettét töredelmesen beismerte, bocsánatát kérte és arra is, hogy ne vesse meg

őt, hanem maradjon hű hozzá, úgy sem fog többet kapni mint 2—3 évi börtönt s ha kiszabadul, boldogan fognak élni, ha ellenben hűtlen lesz hozzá, őt is kiméletlenül meg fogja gyilkolni, mint azt Cseléékkel tette.

Ezen leveleket a járőr természetesen nem a gyanúsított nejeinek, hanem nekem kézbesítette, én pedig a vizsgálóbírónak adtam át. A leveleket mint fontos bizonyítékokat a periratokhoz csatolták.

Petus úgy a kir. járásbírósnak, mint a vizsgálat alatt is megmaradt beismerő vallomása mellett, a főtárgyaláson azonban bírának bámulatára beismerő vallomását visszavonta. Midőn bírái kérdezték tőle, hogy miért vállalt hát eddig magára egy ilyen rettenetes büntetést, azzal védekezett, hogy egy túlvilági szellem jelent meg előtte álmában és arra kérte, hogy vállalja magára ezt a büntetést, ha bár nem is követte el, azonban a túlvilági szellem a múlt éjjel álmában újra megjelent és az mondta, hogy már nem szükséges, hogy magára vállalja a gyilkosságot, tehát vonja vissza beismerő vallomását.

Miután a Petus bűnösségét a nyomozás folyamán kétséget kizárólag bebizonyítottam, vallomásának visszavonása nem mentette meg őt a megérdemelt büntetéstől. Azt elérte, hogy a kötél általi haláltól megszabadult, ahelyett életfogytig tartó fegyházra ítéltetett, amely a szerencsétlenre talán még súlyosabb büntetés volt.

Petus vallomásának visszavonásából megtanulhatja mindenki, aki nyomozást folytat, hogy minden esetet csak akkor szabad kiderítettnek tekinteni, ha a nyomozás folyamata alatt a bizonyítékok a legkisebb részletekig beszerezhetők, mert ha ezt például én is elmulasztottam volna, Petus minden valószínűség szerint kimenekült volna az igazságszolgáltatás kezei közül. Azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján a bűnöst tagadása ellenére is el lehet ítélni, elsősorban a nyomozást eszközlőnek van módjában a helyszínen beszerezni, nem szabad tehát nyugodni addig, amíg az összes bizonyítékok nincsenek beszerezve, még ha a gyanúsított a cselekményt be is ismerte.

A legnagyobb dícsérettel kell megemlékeznem derék legénységemről, amely engem az egész nyomozás

folyama alatt mintaszerű odaadással és fáradságot nem ismerő ügybuzgósággal támogatott. Éjjel-nappal, sokszor étlen-nyomjan, kimerülten is örömmel teljesítették szolgálatukat, megbízatásaikat hajszálpontos-sággal hajtották végre s nekik valamennyiüknek nem kis érdemük volt, hogy ezt az esetet ki tudtam deríteni. Büszke voltam rájuk, mert becsületet szereztek a testületnek.

Miután az esetet elsősorban okulás céljából írtam le, nem mulasztom el, hogy a nyomozásnak egyik különösen tanulságos részletére külön ki ne terjeszkedjem.

A nyomozás 5-ik vagy 6-ik napján egy teljesen megbízható polgári egyéntől azt az értesítést vettem, hogy ő akkor este, mikor éjjel Cselééket meggyilkolták, Kovács Sándor mezőesáti lakost, aki a községnek ellenkező részén lakik és rovott múltú egyén, mert gyilkosságért is volt már fegyházban, két ízben is látta elmenni a Cseléék háza előtt és neki úgy tűnt fel, hogy Kovács akkor fürkészőleg vizsgálta a Cseléék házáját.

A hatóságtól értesültem, hogy Kovács Sándor tényleg nemcsak Mezőesáton, de az egész környéken is a legveszélyesebb gonosztevők egyike, kiről bármilyen büncselekmény elkövetése feltételezhető, mert rablásért és emberölésért is volt büntetve. Néhány csendőrrel azonnal Kovács házához mentem, előljárásági tagokat is vive magammal. Megérkezésem után először is felügyelet alá helyeztem az otthon talált összes családtagokat és megkezdtém a kikérdezéseket. Kovács eleinte még azt is tagadta, hogy ő a kérdéses este hazulról bárhová is eltávozott volna, de amikor neje a szemébe mondta, hogy a kérdéses este tényleg volt valahol és csak 9 óra tájban ment haza, gondolkodóba esett és beismerte, hogy a kérdéses este egy csikásznál volt, aki a község ellenkező részén lakik, csikót venni. Menet és jövet tényleg elhaladt a Cseléék háza előtt, anélkül azonban, hogy azok házatájára csak egy pillantást is vetett volna. Kérdéseimre, hogy miért nem mondta ezt meg azonnal, azzal védekezett, hogy nem jutott eszébe.

Kikérdeztem többek között még arra nézve is, hogy mennyi pénz van a házában, mire elővett zsebéből 72 fillért és azt állította, hogy annál egy fillérrel sincs több pénze.

Miután a Kovács viselkedése és távollétének eltagadása hennem a gyanút mindinkább fokozta, elhatároztam, hogy házkutatást tartok nála, mit az előljárásági tagok közbejöttével azonnal foganatosítottam is. Rövid kutatás után a pitvarban egy rövidnyelű baltát találtam, amelynek úgy a vasmereje, mint a nyele is vérrel volt borítva és amelynek szélessége ugyanolyan volt, mint amellyel a gyilkosságot elkövették. Tovább folytatva a kutatást, a szennyesruhaládájukban Kovácsnak egy ingét és gatyáját találtam meg, amelyeken vérfoltok voltak láthatók, végül pedig, amidőn a szobájában levő egyik kis asztal fiókját akartam kinyitni, illetve amikor felszólítottam Kovácsot annak kinyitására, igen zavart lett és a fiókot semmiképpen sem akarta kinyitni: azt mondta, hogy a kulcsát elvesztette és hogy a fiókban nincs is egyéb, mint holmi régi rongyos iratok. Mikor azonban látta, hogy nem tágitok, s mikor megmondtam neki, hogy ha fel nem nyitja, lakatot hivatok és azzal fogom felnyitgatni, mellénye zsebéből elővette a kulcsát és kinyitotta. A fiók átvizsgálása alkalmával meglepetésemre egy régi könyvben 96 koronát találtam bankjegyekben és 6 koronát ezüstben, a bankjegyek közül az egyik ötforinton három oly vérfolt volt, mintha azt valaki véres ujjával fogta volna meg.

Egyéb gyanus tárgyat nem találva, újra kikérdeztem Kovácsot a talált bűnjelre nézve, de ő kérdéseimre minden feleletet megtagadott, csak folyton azt hangoztatta, hogy ő a Cseléék meggyilkolásában ártatlan.

A jelen volt községi előljárásági tagok, valamint az ott volt csendőrök is mindannyian meg voltak győződve róla, hogy Kovács a tettes, de rém a Kovács viselkedése azt a benyomást tette, hogy aligha ő a tettes, bár a talált bűnjelre és a gyanus körülmények határozottan ellene bizonyítottak.

Kovácséknál a nyomozás s a kikérdezések egészen késő estig tartottak, miért is a családját otthon hagyva

ugyan, de felügyelet alá helyezve, Kovácsot a község-házához kísérttem s ott az éjjel át 2 csendőr által őriztetve, elhatároztam, hogy mielőtt a vizsgálóbírónak átadnám, még egyszer ki fogom kérdezni. Másnap reggel azonnal a kikérdezéséhez fogtam, de Kovács kérdéseimre csak azt válaszolta, hogy miután minden ellene bizonyít és ő rovott múltú egyén is, tudja, hogy én semmit sem hinnék el abból, amit védekezésére felhozhatna, ő tehát a védekezést meg sem kíséri, pedig ártatlan. Midőn erre azt mondtam neki, hogy én éppen úgy szívemen viselem ártatlanságának a bizonyítását, mint a bűnösségét s ha valamit elő tud adni ártatlansága igazolására, egész bizalommal adja elő, Kovács zokogásban tört ki, mondva: „Sok bűnt követtem el életemben, főhadnagy úr s azokért meg is szenvedtem, de ezt a gyilkosságot én nem követtem el, mentsem meg tehát, az Isten is meg fogja érette áldani“. Midőn biztosítottam arról, hogy ha ártatlansága bebizonyul, semmi bántódása nem esik, előadta, hogy a baltája, inge és gatyája azéri véres, mert a gyilkosságot megelőzőleg pár nappal egy helybeli lakosnál tétést ölt, s azok ott véreződtek be, a házában talált s eltagadott 96 koronájára nézve pedig előadta, hogy azt egy Józsi nevű juhászbojtártól kérte kölcsön, aki pár évvel ezelőtt Mezőesáton lakott, de akinek vezetéknevét nem is tudja, csak annyit tud róla, hogy jelenleg Ároktő községben lakik. A kölcsönre azért volt szüksége, mert a mezőesáti népbankban pár nap múlva egy váltója le fog járni, ezt akarta ebből az összegből törleszteni. Előadta, hogy a kölcsönvett pénz nem 96, hanem 100 korona volt, de abból már 4 koronát házi szükségletre elköltött. Hogy ezt a pénzt még a családja előtt is eltitkoltta, azzal indokolta, hogy ha azt családjának megmondta volna — ismerte őket — bizonyosan elkunyorálták volna tőle ruhára és egyébre, esetleg el is lopkodták volna annak egy részét s ebben az esetben nem tudott volna a bankban törleszteni és egyetlen ingatlanát, a házacskáját, elárverezték volna.

Bármilyen hihetetlennek látszott is Kovács előadásának, különösen a pénz eredetére vonatkozó része, elhatároztam, hogy az általa előadottaknak pontosan utánajárok. Csakhamar meg is állapítottam, hogy Kovács a gyilkosság előtt 2 nappal tényleg henteskedett egy mezőesáti lakosnál s ez alkalommal a saját baltáját használva, annak be kellett véreződnie és hogy akkor az inge és gatyája is bevérézódhetett, valamint azt is, hogy Kovácsnak tényleg volt a mezőesáti bankban egy pár napon belül lejárandó váltója, amelyre 80 koronát kellett törleszteni. Hátra volt tehát még a pénz eredetének megállapítása, ami igen nagy horderevével bírt, ezért, bár Ároktő Mezőesáttól elég távol esik, magam mentem oda 2 csendőrrel.

Ároktő községbe megérkezve kipuhatoltam először is azt, hogy ki az a juhászbojtár, aki pár évvel ezelőtt Mezőesáton lakott, s azt felkeresve, megkérdeztem, hogy szokott e lenni nagyobb összegű pénze, és hogy szokott e költsön adni pénzt, mire azt válaszolta, hogy sok évi szolgálata alatt megtakarított néhány száz forintot, s azt kamatra szokta kiadni. Ezután azt kérdeztem tőle, hogy kinek, mikor és mennyi pénzt kölcsönözött? Mire adósaínak neveit s a nekik kölcsönözött összegeket felsorolta. Az adósok között szerepelt Kovács Sándor is, száz korona tartozással, amelyet a bojtár neki 1895 január hó 6-án adott kölcsön. Előadta továbbá a bojtár, hogy neki akkor, amikor Kovács tőle pénzt kért, nem volt csak 50 koronája, de miután Kovács azt mondta, hogy ha nem kap pénzt, a bank elárverezteti a házáat, ő megszánta és azt mondta neki, hogy a csegei mészárosnak adott kölcsön 60 koronát, s ha azt meg tudná kapni, kölcsönözhetne neki 100 koronát, várja tehát meg, ő elmegy Csegére s megpróbálja megkérni pénzt a mészárostól. A juhok őrzése végett Kovácsot hátra hagyva, Csegére ment, a mészáros éppen a mészárszékekben húskiméréssel elfoglalva találva, kérte attól pénzt, mire a mészáros azonnal ki is fizette, de a keze véres volt és egy ötforintos bankjegyet bevérézett. A mészáros sietve jegyezte meg, hogy ez a pénz szerencsét fog hozni, mert azt tartják hogy a véres pénz szerencsét hoz a gazdájának.

A bojtár a mészárostól kapott összeget a nála volt pénzből 100 koronára kiegészítve, Ároktő község-házánál két tanú jelenlétében, kiknek egyike az ároktői jegyző volt, átadta Kovácsnak. A pénz leszámolásakor

a tanúként szereplő jegyző látva a véres 5 frtot, még megjegyezte, hogy: „Ezzel a véres pénzzel még elfognak benneteket, mert azt fogják gondolni, hogy valakit meggyilkoltatok érte.”

Miután a csepei mészáros, valamint az ároktól jegyző, és más tanúk is a fentebb írtakat igazolták, s a mészáros és jegyző az általam felmutatott véres 5 frtot annak ismerték fel, amelyet a mészáros adott a juhászbojtárnak, az pedig a jegyző jelenlétében Kovácsnak, a Kovács elleni gyanúokok teljesen megsemmisültek. Amidőn Mezőcsátra visszaértem, Kovácsot azonnal szabadlábra helyeztem, ki midőn tudtára adtam, hogy szabad és elmehet, nem akarta elhinni, csak bámult bambán reám, és meg sem mozdult, mikor azonban visszaadtam a pénzt, és a tőle elkobzott egyéb bűnjelül szolgáló egyéb tárgyakat, azzal, hogy megállapítottam ártatlanságát, tehát elmehet, zokogásban tört ki, térdre esett és a ruhámat akarta esőkolni, csak nagy nehezen tudtam tőle megszabadulni.

A fentebb leírtakból mindenki meggyőződést meríthet arra nézve hogy a nyomozásnál milven nagy elővigyázattal kell eljárni és fél munkát sohasem szabad végezni, mert annak igen káros következményei lehetnek. Ebben az esetben is, ha megelégedtem volna az igen súlyosnak látszó bizonyítékokkal és bűnjelekkel s azok alapján Kovácsot a bíróságnak átadtam volna, a nyomozás megszűnt volna legalább is hosszú időre a csendőrség részéről, de ezzel nem csak egy ártatlan embert kerítettem volna hajba, hanem talán az igazi eredményt is örökre meghiúsítottam volna, mert tudvalévő dolog, hogy a nyomozást a legtöbb esetben csak az eset megtörténte után közvetlenül lehet eredményesen megejteni, mivel később már nemcsak a bűnjelek, vagy az azokon lévő nyomok semmisülnek meg, hanem a tanúk sem tudnak később olyan pontos és megbízható felvilágosítást adni, mint közvetlenül az eset után. Szolgáljon ez az eset intő példának minden csendőrnek arra, hogy a nehezégekkel visszariadni nem szabad, ellenkezőleg: minél nehezebb a reánk bízott munka, annál nagyobb szorgalommal és lelkiismeretességgel kell elvégezni, mert csak így leszünk méltók a magyar csendőr nevére.

A nyomozás feladatai a sértett kártalanítása szempontjából.

Irta: TÁRKÁNYI ANDRÁS tiszthelyettes (Debrecen).

A büntető igazságszolgáltatás célja az, hogy a társadalomra nézve veszélyes emberek a társadalom életéből kizárassanak (fogság) és a bűn megtoroltassék, de úgy, hogy azok az eltévelyedettek, akik a társadalom számára még megmenthetők, megjavuljanak. Ez a tulajdonképpen, az egész társadalom érdekében álló cél. Amikor egy-egy bűnügy főtárgyalásáról újságközleményeket olvasnak az emberek, csak az érdeklő őket, hogy az elkövetett bűn milyen megtorlást kapott. Hogy azonban a sértett megkapta-e a maga kártalanítását vagy sem, az már rendszerint senkit sem érdekel. Az, hogy egy tolvaj, rabló, esaló börtönbe jut s mennyi időre, mindenkit érdekel, mert ha az illető büntetést elkerüli a büntetést, módjában van másnak is kárt okozni s a gyakorlat mutatja, hogy ezt meg is szokta tenni. A sértett anyagi, vagyis magánjogi kártalanítása azonban már teljesen magánügyé zsgorodik, mert a más kára miatt senkinek sem fáj a feje, ha őt magát arról az oldalról ugyanaz a veszedelem nem fenyegeti. Az emberek tehát a bűnügyek büntetőjogi oldalát árgus szemekkel figyelik, de azok magánjogi elintézése már nem érdeklő őket.

Hosszas szolgálati tapasztalataimból arra a sajnálatos meggyőződésre jutottam, hogy a csendőri nyomozások jelentős része is csak a büntetőjogi részével foglalkozik az ügyeknek, vagyis csak arra törekszik, hogy a gyanúsított bírót elítéltetéséhez okvetlenül

szükséges perrendszerű bizonyítékokat összegyűjtse. Ha ezzel készen van, nem keres, nem kutat tovább.

Nem kutatja azt, hogy a sértett mi módon volna a leggyorsabban hozzájuttatható ahhoz az értékéhez, amit ellopott, elraboltak, elcsaltak tőle. Legtöbb esetben az ellopott dolog a döntőerejű bizonyíték, amire a bíróság nyugodtan alapozhatja az ítéletét, mert a főtárgyaláson szép sorjában megállapítják a sértett, gyanúsított és a tanúk szeme elé tett lopott dologról, hogy az tényleg a sértett tulajdona volt s hogy a gyanúsított tényleg ezt lopta el.

Nekünk azonban meg kell ebben előzünk a főtárgyalást. Nem szabad megelégednünk annyival, hogy a lopott kabát előkerült s a bíróság a főtárgyaláson majd leszögezi azt, amit már az imént elmondtam. Nekünk csendőröknek kell arra a tanúkat s egyéb bizonyítékokat összeszednünk, hogy a kérdéses kabát valóban a sértett tulajdona volt s azt valóban a gyanúsított lopta el. Hány olyan főtárgyalás zajlik le, amelyek során ezeknek a kérdéseknek a tisztázása érdekében újabb és újabb megállapítások, tanúidézések válnak szükségessé, holott azokat a tanúkat egy kis utánajárással a nyomozó járőr igen könnyen megtalálhatta volna. Ezzel nem csak a bíróságok munkáját könnyítjük meg, hanem lehetővé tesszük azt is, hogy az ellopott kabát, mint nélkülözhető bizonyíték, a sértettnek még a főtárgyalás előtt visszaadható legyen. Szívesen megteszi ezt az arra illetékes hatóság, ha a nyomozás adatai olyanok, amelyekre ítéletet lehet alapítani.

Egy-egy földhöz ragadt, szegény embernek sokszor keserves és hosszú munka árán szerzett egész vagyona kaja az, amit ellopott tőle s ami bűnjelként őrizetbe véve várja a főtárgyalást. A sértettre nézve különösen ilyen esetekben nem az a fontos, hogy a tolvajt megbüntessék, hanem hogy elvesztett keresményét hamarosan visszakapja. Neki gyenge vigasza az, hogy a tolvaj az igazságszolgáltatás kezére került, ha a maga tulajdonát nem kapja vissza idejében és később is gyakran csak értéket veszített állapotban vagy töredézettséggel menne végbe.

Mert bizony ez is megtörténhetik. Ahhoz, hogy a gyanúsított elítéltessék, sokszor olyan bizonyítékok állanak rendelkezésre, hogy a bűnjelekre e tekintetben nincs szükség. S ha a nyomozás ezzel megelégszik, tehát az ügyet csak büntetőjogi szempontból nézi, bizony sok szegény embernek szerez keserves órákat és nagyobb kár esetén keserves éveket. Lehet, hogy ugyanaz a nyomozó járőr — ha török, ha szakad — megszerezte volna a bűnjelt, ha arra a büneselkmény bizonyítása szempontjából feltétlen szükség lett volna, de esetleg alábbhagy a szorgalom és ambíció, ha a nyomozás egyébként tisztázta az ügyet s csak a sértett kártalanítása kívánja, hogy az ellopott dolog is megkerüljön.

Egy-két gyakorlati s valóban előfordult példával talán jobban meg tudom magamat értetni.

1912-ben Szatmár vármegyében egy kőborcigány tolvajtársaság sorozatos lólopásokat követett el. Amikor kézre kerültek, akkor az ellopott lovakat már a szomszédos vármegyéből kellett összeszedni. A járőr a lopás helye szerint illetékes községi előjáróságnak átadta a lovakat megörzés végett, a cigányokat átadta az illetékes kir. ügyészségnek s mint aki dolgát a legjobban végezte, bevonult az örsre.

A községi előjáróság a lovakat tartásdíj ellenében

kiadta tartásra egy községbeli embernek, aki természetesen használta is azokat.

A sértettek több ízben tettek lépéseket, hogy lovaikat az ügy befejezése előtt visszakapják, de hiábavaló volt a fáradozásuk, mert a lovak tulajdonjoga a hiányos nyomozás miatt csak a főtárgyaláson tisztázódott, az ítélet jogerőre emelkedéséig tehát a sértettek nézhatték, hogy más számt a lovaikkal és ami aztán igazán joggal bosszanthatta őket, — még nekik kellett ezért olyan magas összegre szaporodott tartásdíjat fizetni, amin az időközben értékükben is csökkent lovaikat akár a vásáron is megvehették volna. A tetteiken ugyanis ezt az összeget behajtani nem lehetett s így fizettek — a sértettek.

Hogy a cigányok és az orgazdák leülték a maguk néhány esztendejét, azzal már akkor nem sokat törőd-



A csendőr vértanú emlékszobra, amelyet a budapesti csendőrlaktanya udvarán fognak felállítani. Pásztor János szobrászművész pályanyertes alkotása.

tek az érdekelt szegényebb sorsú gazdaemberek s bizony nem voltak elragadtatva az egyébként pedig igazán ambiciózus és szép csendőri nyomozástól. S valljuk be, hogy ebben nekik tökéletes igazuk is volt.

Az örsön nem maradt az eset kiderítetlen, az igaz, de az érdekelt emlékezetében még annál is rosszabb emlékek maradtak arról. Nekünk pedig ennek éppen az ellenkezőjére van szükségünk, mert nem a nyilván tartások részére, hanem a lakosság javára és bizalmának a kiérdemelésére kell működnünk. Ennél szebb bizonyítványt csendőr nem szerezhethet magának.

Azután van még egy történetem, amely azonban nem annyira a nyomozásra, mint inkább a csendőrnek a sértettekkel szemben kívánatos és igen hálás eredménnyel járó gondoskodására, együttérzésére vonatkozik.

A mátészalkai örsön voltam örsparancsnok 1918-ban. Egy kora tavaszi reggel bejött az örsirodába az egyik községi rendőr és keserves panaszkodással előadta, hogy az előző napon eladta egy tehénkéjét 1000 koronáért. Az áldomás — ami sok bajnak volt és lesz okozója — természetesen nem maradhatott el. Eladó és vevő betért a koresmába s a poharozás vége az lett, hogy a mi községi rendőrünk leitta magát a sárgaföldig. Azt sem tudta, hogy került haza. Csak reggel vette észre, hogy a tehén árát tárcástól ellopták tőle.

Nem akarom a nyomozást részletezni, elég az hozzá, hogy a tolvaj egy marhahajcsár személyében megkerült. A pénznek azonban már a nyakára hágott, elkártyázta egy kávéházban.

Hamarosan kiderült az is, hogy kik nyerték el tőle a pénzt. Az egyik földbirtokos, a másik bérlő, a harmadik pedig vagyonosabb kereskedő volt. Zsidók valamennyien, mint maga a tolvaj is.

A kártyán nyert pénzt bűnjelként őrizetbe venni nem lehetett. Hiába kértem a járásbíró úr véleményét és tanácsát, maga sem látott más módot a pénz visszaszerzésére, mint azt, hogy az illetők önként fizetik azt vissza.

Beidéztem tehát a kártyásokat a község házára, hogy a tiltott szerencsejátékkal elkövetett kihágásuk ügyében kikérdezzem őket. Természetes, hogy tagadtak. De amikor a tolvajjal szembesítettem őket és megmagyaráztam nekik, hogy az a pénz, amit a hajcsártól elnyertek, bűnös úton szerzett pénz, elrestelték magukat, megijedtek a következményektől s hogy minél jobban tisztázhassák magukat, sietve adták vissza a rendőrnek a tehén árát. Nem vettem azt bűnjelként őrizetbe, mert a lopást nélkül is rá lehetett bizonyítani a gyanúsítottakra s nem is tette ezt szövé soha senki.

Egy másik esetben egy cseléd meglopta a gazdáját s megszökött. Amikor a lopott holmikkal együtt előkerült, a gazdája nyomban visszavonta ellene a följelentést — pedig az embereknek nem a könnyőrelethebbik fajtájához tartozott — s így visszakapta az ellopott ingóságait. Nem is lett volna azokra olyan égető szüksége, mert gazdag ember volt és mégis futni hagyta a bűnöst, csak azért, hogy mielőbb hozzájusson ahhoz, ami az övé.

Ezzel az emberi vonással számolnunk kell. Nyomozásainkban tehát soha ne tévesszük szem elől, hogy a sértett tőlünk várja a kártalanítását. Akár szükséges ez a bűncselekmény kiderítése és bizonyítása szempontjából, akár nem, egyaránt igyekezzünk az elveszett holmikát előkeríteni s ha azok megkerültek, gyűjtsük úgy a bizonyítékokat, hogy a sértett mielőbb, még a főtárgyalás előtt visszakaphassa a dolgait anélkül, hogy ez a bírói eljárás sikerét kockáztatná.

A MI VÉRTANUINK

Pintér Pál tiszthelyettes.

Néhaj Pintér Pál tiszthelyettes Kapuváron érte az első forradalom. Már akkor látszott, hogy a forradalmi eszmék hatástalanul pattannak le róla. Ő volt szakaszparnacsokának, mint kapuvári járásparancsnok a jobb keze, az első forradalom alatt sikerült is erélyével járása területén minden kilengést megakadályozni.

Az emberek hozzászóltak, hogy Pintér Pál tiszthelyettes mindenütt ott lássák, ahol intézkedni, szervezni, tanácsolni kellett s így mi sem természetesebb, hogy a tanácsköztársaság ideje alatt is mindenki tőle várta, hogy valami történjék Kapuváron. Az egész ország ellenforradalmi hírekkel volt tele s mindenki azt hitte, hogy egy hatalmas megmozdulás lerázza a vörös bilineseket.

Nagy volt a lelkesedés Kapuváron, mikor hírt vették, hogy június elején kitért a vasutas sztrájk s megmozdult egész Sopron megye. Pintér Pál volt az első, ki jóelőre megszervezett csapatával a kapuvári városi és a környéki vörös őrségeket június 6-án lefegyverezte s az elvesztett fegyverekkel saját embereit látta el. Másnap lovas járőröket küldött a környék falvaiba s megbeszélésre hívta össze a jobbérzelmű lakosságot.

Több százra menő tömeg gyűlt össze a főtéren. Pintér Pál gyújtó beszédet intézett a néphez s kitarásra buzdította. A beszéd magával ragadta a tömeget s mindent megígért s miután minden falu csapata megkapta az intézkedést — szétoszlott.

Sajnos mindez csak szalmaláng volt. Pintér, aki az egész mozgalomnak a lelke volt, nem lehetett mindenütt jelen s az erélyes vezetés nélkül maradt lakosság, mikor hírt vette, hogy a tanácskormány Szamuely Tibor hírhedt hóhért küldi ki pribékjeivel, önbizalmát elvesztve igyekezett a kiosztott fegyverektől megszabadulni s újra beleilleszkedni a régi kerékvágásba.

Pintér Pál magára maradva, hogy a felesleges vérontástól a kapuváriakat megkímélje, az elszedett fegyvereket újra visszaadta a vörösorségnek, — s bár elmenekülhetett volna — lakásán maradt s kemény szívvel várta az elkövetkezendőket.

A vörösök másnap, június 8-án a kora hajnali órákban érkeztek Győrből Kapuvárra.

Ugy látszik, még útközben értesültek arról, hogy az egész ellenforradalmat Pintér szervezte, mert megérkezésük után lakására siettek s ott azonnal őrizetbe vették s a vörös kereszt épületében helyezték el.

Aznapi délig rajta kívül körülbelül 45 embert szedtek össze ellenforradalmi gyanú miatt.

A vörösöknek nem került nagy fáradságba megállapítani, hogy kik voltak a vezetők s ezeket azután borzalmasan összeverték.

Pintéren és öt társán, amikor délután Szamuely megérkezett s rövid vallatás után mindnyájukat halálra ítélte, alig volt tenyérnyi ép hely.

A halál kötélre szólott. A katolikus templom előtti tér hársfáit választotta Szamuely, a véreb, bitófának. Pintér Pál alatt a kötél leszakadt s ő felemelkedve, harsány hangon kijelentette, hogy most már a törvény értelmében kegyelem jár neki.

Két kis gyermeke a fa közelében állott s kétségbeesetten zokogott. Felügyelő nélkül voltak, mert édes-



Pintér Pál tiszthelyettes.

anyjuk kegyelmi kérvényt vitt Sopronba. A pribékekre azonban ez sem hatott. Röhögve állítottak meg egy arra menő kocsit s a kötőféket az egyik lóról levéve, újra felakasztották Pintért, anélkül, hogy a kezét összekötötték volna. Pintér halálküzdelmében az életosztótól úzve a fa törzsébe kapaszkodott, amire az elvetemült terroristák addig szurkálták rohamkészekkel, míg egy csepp élet volt benne.

Amire a felesége Sopronból visszaérkezett, Pintér már nem élt s a gyermekei eszméletlenül feküdtek az átélt borzalmaktól.

Pintér Pál vértanúságának helyét márványtábla jelöli: „E helyen szenvedett hősi vértanúhalált a nemzetrontó proletárdiktatúra alatt 1919. VI. 8-án Pintér Pál m. kir. esendőrjárasörmester, kapuvári esendőrjárasparancsnok hazaszeretetéért és kötelességű szolgálatteljesítéséért.”

A kormányzó úr Öföméltósága 1925. év júniusában Pintér Pált vitézzé nyilvánította, Várományosa a fia, aki ha 17. életévét betöltötte s vitézi telket kap, vitézzé lesz avatva.

Fia tanúja volt apja szörnyű halálának s bizonyára tudni fogja, hogy nemesak ő, hanem minden magyar ember, mivel tartozik apja hős szellemének.

Többet ér, ha az ember a munkájából él, mint a nevéből. Mert aki csak a nevéből él, nem élhet a nevének. Az élet hosszú, a név kurta, hamar elfogy.
Mikszáth.

Székelyországból . . .

A „Magyarság“-ban olvassuk Perneszi G. Kálmán tollából:

Hetedhétországon is túl történt ez, valahol Székelyországon. Nagyon messze még a legközelebbi autóbusszjáratától is: legalább is ótórakadásnyira, az pedig nagy szó, mert az oláh élelmesség minden apró Ford-motorra rárakott egy ormótlan félszert és elnevezte autócameonnak. Ezek száguldják be szegény Erdélyt, ami pillanatnyilag nem baj ugyan, de időtlen-időkre kitolja a közlekedési probléma megoldását.

Szóval elkerültem Székelyországnak egy olyan eldugott zugába, ahová még az autócameon benzinfüstje sem hatol el.

— Hol van itt a sziguranca? — kérdeztem, mihelyt levertem eszmémről az út porát. Jó ezen túlesni.

— Nincs az itt nálunk, — nyugtatott meg Mózsi, a székely góbé.

— Akkor menjünk a rendőrségre, — mondtam.

— Avval sem szolgálhatunk, instállok.

Kezdem magam kényelmetlenül érezni. Almodom vajjon, avagy Oláhország volt csupán egy rémes lidérenyomás? . . . Utlevelemben tekintettem és kijózanodtam.

— Az útlevelemben mégis csak láttamoztatnom kell valakivel, különben a határon fognak meg és kegyetlenül megbüntetik.

— Majd elviszem az urat Iliéhez, — szolt Mózsi és már fel is taszigált szekerére, a jó puha szalmára.

— Aztán ki az az Ilié?

— Ilié a csendőrőrmester. Magyarul Illésnek hívják.

Ezenközben el is értünk rendeltetésünk helyére: egy lakatlaná vált magyar kuriára. Sötét volt már. A kutyák ugattak. Barátságatlan volt az egész szituáció. Áthaltunk a tornácra Ilié hivatali szobájába, amelynek bútorzata egy vaságy volt, mellette egy katonaláda ráfestett kétfejű sassal, a falon három kép, baloldalt Carol román trónörökös színes olajnyomatban, jobboldalt Mária királynő fotográfiája, a kettő között pedig Madarász Viktor népszerű kompozíciója Petőfi utolsó perceiről, amikor is a haldokló költő vérével írja a csataterre: Hazám! . . .

Ez a kisszámú és igazán változatos grafikai gyűjtemény megnyugtató az egyébként barátságatlan környezetben. Mert Ilié sem volt valami bizalomgerjesztő megjelenés. Magas szikár oláh legény, nagybajuszú, fekete, rettenetesen borotvátlan.

— Elhoztam ezt az urat, mert a paksusát akarja mutogatni s aztán nincs, aki megnézze, csak kigyelmed, — magyarázta Mózsi.

Ilié mogorván nézett rám.

— Hát már elutazik?

— Dehogy, csak most gyűtt! Mondtam, hogy nyugtassék, de csak mind akarta magát látni . . .

Mit tehettem, ráhagytam Mózsi s már is nyugtottam a passzust. Ilié rásandított, de nem vette el.

— Majd ha mén, — mondta oly röviden, hogy egy góbé sem mondhatta volna rövidebben.

— Aztán mikor kell elmennem, meddig szabad itt maradnom, — kérdeztem.

— Amíg az úr el nem unja magát.

Alig hittem szememnek, fülemnek! Hát határrendőrség, sziguranca, közigazgatási rendőrség, ilyen blanketta, olyan blanketta, kis baksis, nagy baksis, hazudozás, szemförgatás, időlopás, az mind csak a nagy oláh metropolisosok számára való? Itt nem csinálunk ilyen vicceket . . . Ilié mintha a gondolataimban olvasott volna.

— Az — mondta és jól megnyomta, — az csak az uraknak való. — Itt a hegyen nem csinálunk olyan cifraságokat. Innea látom, hogy a passzus rendben van. Majd aláírom, amikor az úr elmegy innen.

Egy száz leust szorongattam az egyik markomban, a másikban egy szivart, amelyre rágyújtani készültem. Ilié metszőn nézett rám a gyertyavilágnál s egy hirtelen mozdulattal elvette tőlem — a szivart.

— Köszönöm — mondta.

Eldugtam a száz leust; először történt meg velem Oláhországban, hogy nem vették el a pénzt Kínos szünet következett. De éreztem, hogy most már nem illik még elmennem. Ez is ritka érzés egy oláh hivatalban.

Búcsúzni kezdtem és megköszöntem a korrekt fogadtatást.

Ilié kiegyenesedett és összevágta a bokáját:
— *Nincs mit! Magyar csendőr voltam én!*

Mózsi szakértőként élvezte végig a jelenetet. Szemmeláthatóan büszke volt arra, hogy ő két ilyen jóra való embert — már mint engem és Iliét — összehozhatott egymással. Mert igaz ugyan, hogy csak félóra óta ismert engem, de már a természet ölen élő ember naiv szívével vonzódott hozzám.

Mózsi, amíg X-váron időztem, meg is fogadtam famulusomnak. Élelmiszer kellett, ott volt Mózsi, fuvar kellett, ott volt Mózsi, ujság kellett, hozott Mózsi. Figaro elbújt volna mellette. Egy vasárnapi nap azonban elmaradt a Mózsi.

Némileg sejtettem, mi történt. Szombat délután ugyanis a kis falusi kocsimából a bezárt ablakon keresztül is éktelen nótázás, kiabálás zürzavaros hangjai hallatszottak ki. A Mózsi hangja túlszárnyalta valahogyan az egész kaoszt.

Daloltak ott mindent. Olyan nótát, ami ott termett, azt azért, mert az övék volt; aztán meg olyant, amilyent máshonnan hoztak: azt meg azért, mert az elszakadt magyar testvérektől jött. Ezt a nótát például ugyancsak nyekeregték:

Én az éjjel álmomba,

Legényt láttam járomba.

Ugy húzta a szekeret.

Beillenék — Isten ucese — ökörnek!

Ez azért is bevált az x-vári ifjúságnál, mert ahelyett, hogy legényt láttam járomba, úgy is lehetett énekelni, hogy zsidót láttam járomba, meg oláht láttam járomba és még százféleképpen.

Egyszerre meg elesenededett a társaság. Most már csak a Mózsi hangja hallatszott. Ő volt-e költője a dalnak, nem tudom, de hogy ott a környéken fakadt, azt állítom.

Jaj de sokat áztam, fáztam, búsultam,

Mikor Romániába masiroztam,

Rágondoltam, hogy van nekem egy ma-
[gyar hazám is,

Hej abban lakik a kökényszemű babám is.

Román gőzös addig futta a habot,

Amíg engem Erdélyországba hozott.

Most a magyar gőzös hozott vissza a szülő-
[hazámba,

Hogy ne legyek a román király bakája.

Benéztem az ablakon. Nagy komolyan, szótlanul ült ott a falú népe. Mózsi hangja úgy esengett, hogy hirtelen azt gondoltam, hogy ezt most rádióon hallgatja egész Románia Mare.

Aztán elmentem. Vasárnap lett.

Mózsi csúnyán elverték a csendőrök, — mondták nekem.

— Hát nem csak egy csendőr van itt a faluban? Ilié?

— Az verte meg, instálom.

Nagyon felháborodtam az eseten. Egyszerre csak szemközt találkoztam Iliével. Egy másodperc előtt mintha még ott láttam volna őt titokzatos hivatalában, amely összeolvadt a borgőzös, párás kocsimaszobával. Gallérján, karján csurgott a vér . . . De ez a kép eltűnt . . . A nap sütött . . . Ilié nyugodt volt és derült, sőt tisztára varázsolta őt a vasárnapi beretválkozás.

Nem álltam meg, hogy szóba ne hozzam Mózsi esetét . . .

— Ne tessék búsulni, — nyugtatott meg Ilié. — A Mózsi, meg én már húsz év előtt is verekedtünk itt a faluban. Most is azt csináljuk. Jobb egy kis verekedés, mintha patrouille vinné Mózsi tiz évre csücsülni. Aztán meg én is kaptam valamit tőle . . . Együtt voltunk mi a háborúban. Tudom ki a Mózsi és a Mózsi is tudja, ki az Illés.

S amíg elbámultam ebben az egy esetben ily pompásan összesűrített havasi jogszolgáltatáson, Ilié összecapta a bokáját:

— *Magyar csendőr voltam én!*

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A csehszlovák csendőrség.

(2. közlemény.)

2. Szolgálati utasítás az 1920 április 14-én kelt törv. és rend. tári 299. sz. csendőrségi törvényhez.

A belügyminisztérium 1920 június 8-án kelt 29001/13. sz. rendelete.

Az 1. §-hoz. A csehszlovák csendőrség az egész köztársaságban egységesen katonailag van szervezve és az a rendeltetése, hogy a közrendet, nyugalmat és biztonságot fentartsa.

A 2. §-hoz. A kiképzés, oktatás, fegyelem és a végrehajtási csendőrszolgálat ellenőrzése tekintetében, majd pedig a katonai igazgatás tekintetében a szó szorosabbjában értelmében a csendőrség alá van vetve a csendőrségi tisztervezes tiszteknek, mint saját katonai előljárainak, a gazdasági igazgatás tekintetében az intendaturai, számviteli és számvévi ellenőrzési csendőrtiszteknek.

Csendőr csapatvezetők alatt a csendőr igazgatási és a csendőr végrehajtási tiszteket kell érteni.

A csendőr igazgatási tisztek az alájuk rendelt csendőrségnek kizárólag csak katonai előljárai.

A végrehajtási csendőrtisztek hasonlóképpen katonai előljárai az alájuk rendelt legénységnek, kötelesek azonban szabályszerű közbiztonsági szolgálatot is teljesíteni. Ezen tiszteket szolgálatuk közben megilletik a csendőrök összes jogai.

Nagyobb csendőralakulatoknak közvetlen tiszti parancsnoklás alatt való fellépésénél időszakilag a katonai közreműködés tekintetében kiadott rendelkezések érvényesek.

A csendőrség gazdasági igazgatása külön rendelkezésekkel szabályoztatik.

A 3. §-hoz. A csendőrség részletes szervezete szervezeti utasításokkal fog szabályoztatni, a szolgálati teljesítése csendőri szolgálati utasítással, a felszerelés és fegyvervezés egyenruházati utasítással.

A csendőrség katonai kiképzése a gyalogságra érvényes katonai utasítások szerint történik. A csendőrség szak- és katonai kiképzésének terjedelmét az oktatási utasítás és az esetleges rendeletek állapítják meg.

A 4-6. §-okhoz. Arra vonatkozólag, hogy a csendőrségnek miképpen kell hozzájárulnia az államot fenyegető külső veszély elhárításához, később fognak kiadatni a szükséges rendelkezések.

A 12. §-hoz. A katonai bíraskodás illetékessége és végrehajtása tárgyában általánosságban érvényben maradnak a katonai büntető eljárás rendelkezései.

A fegyelmi szabályzat, valamint a fegyelmi bizottságok szervezéséről szóló előírás külön fog kiadatni.

Az irodaszolgák ugyanúgy, mint a többi csendőrségi tagok a katonai büntetőtörvényeknek és a csendőrségi fegyelmi szabályzatoknak vannak alávetve.

A 13. §-hoz. *A csendőrség fegyverhasználat; a katonai ügyészek eljárása.*

A belügyminisztérium 1921 február 4-én kelt 7610/21. 13. számú rendelete.

A katonai főügyész 1921 január 19-én 55. ügyszám alatt elrendelte az összes katonai ügyészeknek:

„Elrendelem az összes katonai ügyészeknek, hogy azon esetekben, amelyekben az előzetes közigazgatási eljárás a fegyverhasználat indokoltságát igazolja, ne rendeljék el azonnal a nyomozó eljárást, hanem a büntetőtörvény 137. §-a értelmében az esetleg kívánatos kiegészítés céljából az előzetes nyomozást ők maguk fogadják el.”

A 16. §-hoz. *Csendőrségi tagok áthelyezése szolgálati érdekekből és nyelvi minősítés szerint.*

A belügyminisztérium 1921 március 17-én kelt 4346/13. sz. rendelete.

Ami a csendőrség áthelyezését illeti, a csendőrségi törvény 16. §-a elrendeli, hogy az csakis fontos szolgálati okokból történhet. Ezen rendelkezés pontosan betartandó. Különösen gondosan mérlegelendő, vajjon az

okokból szükséges-e, különösen ha korban előrehaladt személyekről van szó.

Kevert, vagy tisztán más nyelvű területen megüresedett és új parancsnokságokra továbbra is elvileg csupán olyan csendőrségi tagok nevezendők ki, akik a szolgálati nyelvet a kellő mérvben bírják.

Ezen rendelet folytán, mely által egyidejűleg elintéztetett nyer a főparancsnok helyettesének 1921 január 8-án kelt indítványa, érvényét veszti az itteni 56113-13-20. számú rendelet; azon intézkedések azonban, melyeket szerinte az egyes tartományi csendőrszolgálatok már foganatosítottak, érvényben hagyandók, amennyiben a szolgálat érdeke nem követeli, hogy megszüntetessenek.

A csendőrségi törvény 17. §-ában meg vannak állapítva a csendőrséghez jelentkezők felvételének feltételei.

Tízeknek egyike a csehszlovák nyelvnek szóban és írásban való bírása.

A szolgálat érdeke megköveteli, hogy a pályázóknak próbacsendőrként való felvételénél szigorú figyelem szenteltesse annak, vajjon az emített követelménynek teljesen elég tette-e és azon pályázóknak, akik — szabályszerűen teljesítve az összes többi feltételeket — a törvény szerint nyelvtanilag is teljesen minősítve vannak, előnyt kell adni azon pályázók fölött, akik ezen feltétel alól a hivatkozott törvényszakasz utolsóelöltti bekezdésének rendelkezése értelmében ideiglenesen felmentettek.

A csendőrség azon tagjai, akik a csehszlovák nyelvet egyáltalán nem, vagy csak tökéletlenül bírják, kötelesek minden erejüket arra fordítani, hogy ezen nyelv ismeretét legalább a szolgálatnak megfelelő mérvben, mielőbb elsajátítsák. A csendőrség összes tagjait magától értetődően kell, hogy azon törekvés vezesse, hogy a szolgálati nyelvben állandóan tökéletesítsék magukat.

Az előljárok használjanak fel minden kínálkozó alkalmat arra, hogy meggyőződjenek, vajjon és minő módon teljesítik elárrendeltjeik köteleességüket.

A szolgálati nyelv kellő bírását meg kell követelni különösen a parancsnokoktól, mivel a parancsnok, aki a szolgálati nyelvet nem bírja, elárrendeltjeit nem oktathatja, meg kell bízni azok tudásában és veszélyeztetni saját parancsnoki tekintélyét.

A csendőrségi tagok azon kötelezettsége tekintetében, hogy elegendő mérvben tanulják meg a csehszlovák köztársaság egyéb nyelveit, utalás történik az itteni 49622/13-20. számú rendeletre.

A tartományi csendőrszolgálatok továbbá ügyeljenek arra és pedig már a pályázók felvételénél, hogy szükséges, miszerint kevert területeken az összes állomásokon a legénységnek legalább 50%, tisztán más nyelvű területeken a legénységnek 30%-a csehszlovák nemzetiségű legyen, mely elegendő módon ismeri az illetékes idegen nyelvet, hogy a lakossággal megértelhesse magát.

A 17. és 18. §-okhoz. A csendőri szolgálatra való fizikai képesség úgy a legénységnél, mint a tiszteknél külön katonai orvosi szemlével állapítatik meg, a csehszlovák hadsereg tűzvonalbeli katonasága részére érvényes utasítások szerint.

Az előírt képzettséget vagy iskolai bizonyítvány igazolja, vagy pedig kivételesen a próbacsendőri iskolában letett felvételi vizsga is.

A belügyminisztérium 1921 május 6-án kelt 32731-13. számú rendelete.

Csendőrséghez pályázók — a testmagasság megállapítása.

A csendőrségi törvény végrehajtási rendeletének végleges kiadásáig a csendőrségi törvény 17. §-ának e pontjában a próbacsendőrség felvételénél előírt megfelelő testmagasságként legalább a 160 cm.-nyi testmagasság állapítatik meg.

A 19. §-hoz. A négy évi kötelező szolgálat vállalásának kötelezettsége a volt véglegesített csendőrségi tagok reaktiválása esetén is érvényes. Ezek azonban a próbaszolgálat alól fel vannak mentve.

A 20. §-hoz. A csendőrség összes tagjai kötelesek letenni a következő esküt és pedig azonnal a csendőrségi próbaszolgálatba való belépéskor.

„Esküszöm mindarra, ami szent előttem és lelkiismeretemmel teljes egyetértésben, hogy a csehszlovák köztársaság és annak kormánya iránt hű és odaadó leszek, hogy törvényeinek és fölöttes hatóságaim, valamint előljáróim rendeleteinek készségesen engedelmeskedni fogok, hogy a hivatalos titkokat szigorúan megőrzöm és hogy minden működésemben mindenkor csak a szolgálat érdekét és a csehszlovák köztársaság javát fogom szem előtt tartani.

Esküszöm, hogy a csendőri (csendőrtiszti) kötelezettségeket, melyeket a törvények és rendeletek, valamint előljáróim parancsai a közrend, nyugalom és biztonság megőrzése céljából megállapítanak és azon katonai kötelezettségeket, melyeket a katonai törvények és utasítások reám rónak vagy róni fognak és amelyeket katonai esküvel magamra vállaltam, lelkiismeretesen fogom teljesíteni. Így esküszöm!”

A 22. §-hoz. A csendőri szolgálatra való testi alkalmatlanság a csendőrség részére kiadott külön felülvizsgálati utasítás szerint állapíttatik meg.

A 24. §-hoz. A négy évi, ezen törvényszakaszban előírt csendőri szolgálatba a jelen átmeneti időben beszámíttatnak az idegen (osztrák, magyar, bosnyák-hercegovinai) csendőrségi testületben eltöltött évek és végül közvetlenül az átvétel előtt belföldi csendőrségi szolgálatokban „akár belföldi, akár táborigi pótesendő” minőségben töltött évek is.

Csendőrtisztek házasságai — engedély.

A belügyminisztérium 1921 április 5-én kelt 22830/13. számú rendelete.

A csendőrségi törvény 24. §-ában szó van a csendőrség tagjairól általában és annak rendelkezései ennél fogva nemcsak a legénységre, hanem a tisztekre is érvényesek.

Ezen semmit sem változtat azon körülmény, hogy a hadsereg tényleges és nem tényleges tisztjeinek a csendőrséghez való átlépése esetére a törvényben nem állapíttatik meg a nőtlen állapot feltétele, úgy, hogy nős jelöltek felvétele tekintetében szabad mérlegelés szerint a belügyminisztérium határoz.

A csendőrségi személyzet házasságai.

A belügyminisztérium 1920 szeptember 10-én kelt 52558/13. számú rendelete.

Tekintettel a csendőrségi törvény 24. §-ának rendelkezésére és az ezen törvényhez kibocsátott végrehajtási utasítások illetékes rendelkezésére, elrendeltetik:

A házassági engedélyt megadják:

a) tábornokoknak és vezérkari tiszteknek, valamint a minisztériumhoz beosztott valamennyi tisztnek a belügyminisztérium,

b) a többi tiszteknek és a legénységnek az országos csendőrpáncsnokság,

c) ott, ahol kirendelt vezérkari tisztek vannak szervezve, ezeknek jogában áll alárendelt legénységüknek engedélyt adniok.

A nősülés feltételei a csendőrség összes tagjaira érvényesek és a benyújtott kérelmek elintézésénél ezek szerint kell eljárni. Felmentések megadását a törvény kizárja.

A házassági engedély iránti bélyeggel felszerelt kérelmek szolgálati úton az illetékes jogosított páncsnoksághoz terjesztetnek fel. Csatolni kell mindig: a jegyesek keresztlevelét, a plébániai, esetleg politikai hatóság igazolványát a menyasszony (hajadon, özvegyi) állapotáról, a községi (rendőri) hivatal bizonyítványát a menyasszony kifogástalan előéletéről és a menyasszony kiskorúsága esetén az atyai (gyámi) beleegyezést.

A közvetlenül előljáró páncsnok a kérvény megvizsgálása alapján nyilatkozik, vajjon a kérelmező rendezett anyagi viszonyok között él-e, vajjon házassága folytán nem kerül-e oly viszonyok közé, amelyek csendőri állásával nem egyeznének és vajjon a tervezett házasság a menyasszony nevelése és előző életmódja szempontjából megfelel-e azon követelményeknek, amelyeket az állás és a szolgálat feltétlenül szükséges komolysága érdekében a csendőrség minden tagjára nézve elő kell írni.

Ha a házassági engedély iránti kérvény elutasított, az illető kérheti, hogy a tárgyratok végleges el-

döntés céljából a belügyminisztériumhoz terjesztessenek.

3. Csendőrségi szervezeti előírások változtatásai.

A belügyminisztérium 1920 augusztus 4-én kelt 29002/13. számú rendelete.

A) Új szervezeti utasítások végleges kiadásáig tekintettel a csendőrség katonai szervezetére és a már kiadott csendőrségi illetménytörvény rendelkezéseire, a következő csoportok és rangok vezettetnek be:

I. Legénység (havidíjasok rangosztály nélkül);

a) *végrehajtási legénység:*

1. *próbacsendő*; megkapja a hadseregnél elért rangot, legfeljebb azonban a századmester (repülőmester, hajómester) rangját;

2. *őrmester*; a századmester (repülőmester, hajómester) katonai rangjelzését kapja;

3. *törzsőrmester* (eddigi 1. és 2. osztályú törzsőrmesterek); az alhadnagy katonai rangjelzést kapja.

Őrmesterekké léptettetnek elő a csendőrséghez való végleges átvétellel egyidejűleg mindazon próbacsendőrok, akik a végleges átvétel feltételeinek teljesen megfelelnek.

Törzsőrmesterekké az 1920 március 19-én kelt törv. és rend. tári 186. sz. törvény II. §-a szerint azon őrmesterek léptethetők elő, akik legalább 10 évig szolgálnak csendőrszolgálatban, sikerrel elvégezték a csendőri altiszti iskolát, oly állásokra vannak beosztva, amelyeknél ezen rang rendszeresített és ezen állást teljes megelegedéssel legalább 6 hónapon át látják el. A törzsőrmesterek rangsorának megállapításánál mervadó azon eredmény, amellyel az altiszti iskolát elvégezték. A rangsornak nincs befolyása az illetmények mértékére. A rangsor és ezáltal tehát az altiszti iskolában elért eredmény mervadó a véglegesített őrpáncsnoki kinevezésnél és a többi feltételek mellett egyik tényező, amelyeket figyelembe kell venni a végrehajtási tisztek részére szervezett tanfolyamra való behívásnál. Az őrmesterré és törzsőrmesterré való előléptetés joga az illetékes tartományi csendőrpáncsnokságot illeti meg.

b) *Számvevőségi legénység:* ezek számvevőségi szolgálatra véglegesen beosztott őrmesterek és törzsőrmesterek; kiegészítetnek kizárólag a végrehajtási legénység soraiból a belügyminisztérium engedélyével.

Számvevőségi szolgálatra jelentkezhetnek a csendőrség összes tagjai, akik öt évi szolgálati kötelezettségnek eleget tettek és akik ezen szolgálatra alkalmasságot igazolnak. Ezenkívül ezen szolgálati kötelezettség teljesítése előtt is gazdaszat-közigazgatási szolgálatra osztható be a belügyminisztérium által oly legénység, mely a csendőrségi szolgálat alatt a végrehajtási szolgálatra testileg alkalmatlanná vált, de a számvevőségi szolgálatra alkalmas.

A gazdaszat-közigazgatási szolgálat személyzetének állományába való végleges átvétel, melyet esetről-estére a belügyminisztérium állapít meg, az összes beosztott legénység a gazdaszat-közigazgatási szolgálat irodasági állásain marad besorolva és a végrehajtási szolgálat legénységének állományára számít.

Ezen irodai segédek a gazdaszat-közigazgatási szolgálat személyzetének állományába véglegesen csakis az előírt vizsga sikeres letétele után vehetők át; az erre vonatkozó kérvények minden évben március 1-én és szeptember 1-én terjesztendők be.

A számvevőségi szolgálat őrmestereit és törzsőrmestereit tekintettel a csendőrségi gazdasági szolgálat egységes szervezetére, a belügyminisztérium nevezi ki. A rangjelzés ugyanaz, mint a végrehajtási legénységénél.

c) *Csendőrségi irodaszolgák* (előbbi 1., 2. és 3. osztályú irodaszolgák). Ezek polgári ruházatot viselnek mindenféle megjelölés nélkül. Felvételük feltételei és szolgálatuk külön rendelkezésekkel vannak megállapítva.

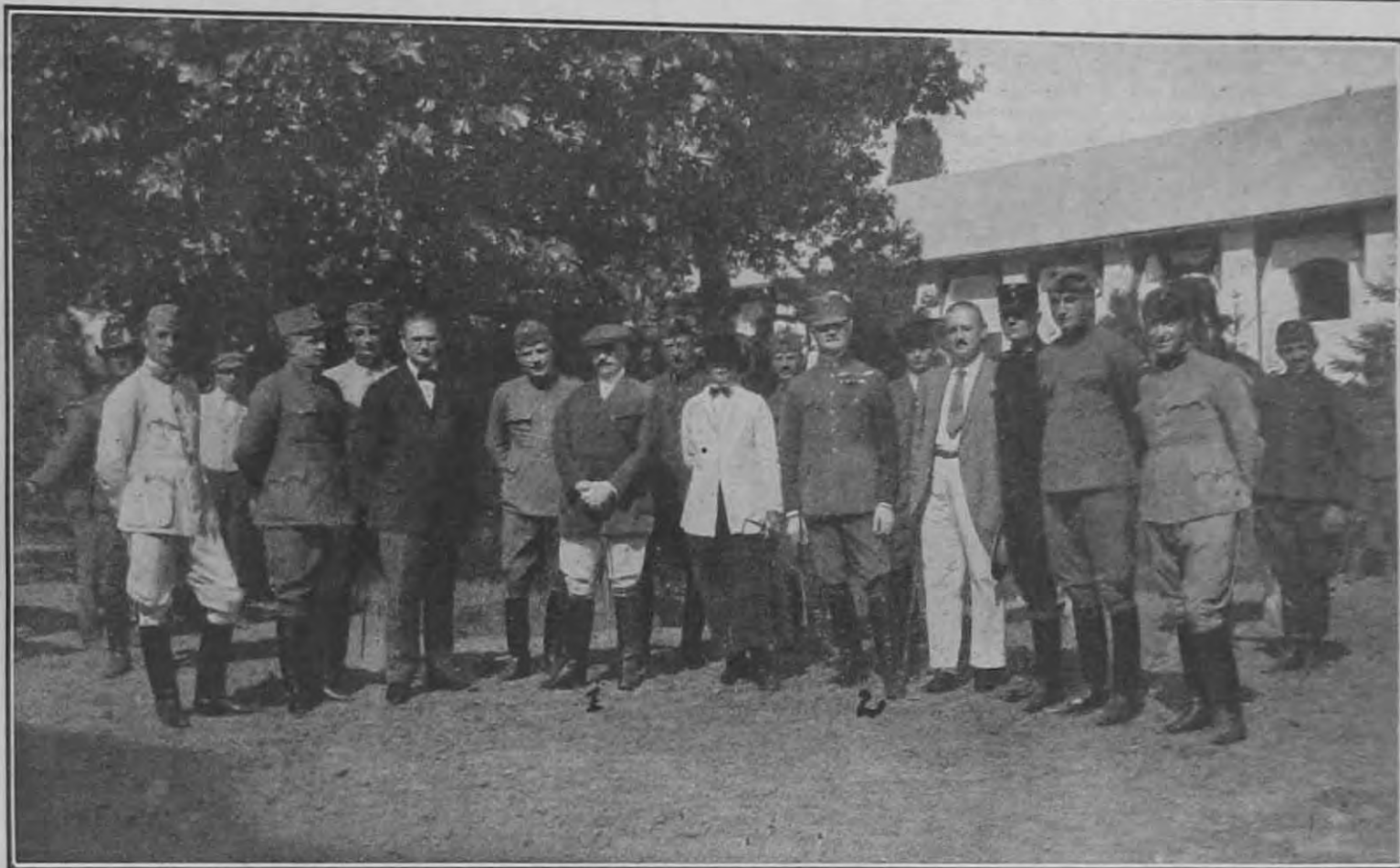
II. Csendőrségi tisztek (havidíjasok).

a) *Csapattisztek:*

1. igazgatási csendőrtisztek,

2. végrehajtási csendőrtisztek.

Igazgatási csendőrtisztek a csendőrszolgák páncsnokai, az összes magasabb páncsnokok, a segéd-tisztek és a csendőriszolgák tanárai, továbbá be



Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter látogatása a kiskunhalasi csendőr lovas alosztálynál. (Balról-jobbra): Gyomlay szds, Klemm alezr., Morell szds, dr. Thuróczy polgármester, Illésy alezr., dr. Rakovszky Iván belügyminiszter (1), Háger alezr., Háger alezredesné, Ambrózy Gyula tábornok (2), Halasy városi tanácsos, Vozáb rendőrtanácsos, Papp főállatorvos, Hrabár szds.

vannak osztva a belügyminiszteriumban részükre szervezett állásokra.

Csendőrosztály parancsnoklásával szükség esetén átmenetileg végrehajtási tiszt is megbízható.

Az igazgatási csendőrtisztit rangot elérhetik úgy a csendőrtörzsörmesterek és örmesterek, akik sikerrel elvégezték az altisztit iskolát, mint a csendőrségi végrehajtási tisztek, ha igazolják hogy sikerrel letették az érettségi vizsgát középiskolában és sikerrel tették le az előírt csendőrtisztit szakvizsgát.

A végrehajtási csendőrtisztek rendszerint járási csendőrparancsnokok és a csendőrségi iskolák oktatói; kivételesen kirendelhetők a magasabb parancsnokságok irodáiban (fegyveres tisztek részére rendszeresített) tisztit állásokra is. A végrehajtási csendőrtisztek kizárólag végrehajtási szolgálatra beosztott csendőrtörzsörmesterekből egészíttetnek ki. Végrehajtási csendőrtiszt rangjának eléréséhez szükséges, hogy a pályázó legalább egy éven át véglegesített őrsparancsnok legyen, végezze el a hat havi tanfolyamot, ennek bevégzése után tegye le sikerrel az előírt vizsgát és hat hónapon át teljes megelégedésre lássa el a végrehajtási tiszt részére szervezett állást.

A végrehajtási csendőrtiszt legalacsonyabb rangja, amelybe elvileg előléptetéssel kerül, a hadnagyi rang. Azon törzsörmesterek, akik csendőri végrehajtási szolgálatban befejezték a 15-ik szolgálati évet, végrehajtási csendőrtisztekké való előléptetéskor kivételesen azonnal főhadnagyokká nevezhetők ki.

A fegyveres tisztek megnevezése és rangjelzése ugyanaz, mint a csehszlovák hadsereg fegyveres tisztjeié.

b) Egészségi és jogszolgálati csendőrtisztek;

c) csendőri intendántura;

d) csendőrségi számvevőség és számvevőségi ellenőrzés.

ad b)–d). A megnevezés és a rangjelzés ugyanaz, mint a csehszlovák hadsereg tisztjeinek azonos csoportjánál. A hatáskör külön utasításokkal van szabályozva.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A koholt bűncselekmények.

Nyomozta: HORVÁTH SÁNDOR tiszthelyettes
(Kapuvár).

Büntetőtörvénykönyvünknek van egy paragrafusa, amely a hatóság félrevezetőit büntetni rendeli. A bűnözők tehát már régen rájöttek, hogy vaklármával esetleg sikerül az emberek és a hatóságok figyelmét magukról, a maguk takargatni valójáról elterelni s míg a hatóságok bottal ütök a koholt bűncselekmény nem létező tettesének nyomát, addig ők vigan könyvelik el a maguk javára a helyzet kedvező alakulását és nem egyszer még embertársaik részvételét is. Törvényt kellett tehát hozni az ilyen üzelmek ellen s a törvényből kifolyólag a csendőrségnek is kötelessége, hogy ezeket a félrevezetési kísérleteket felderítse.

De ettől eltekintve magunknak is elsőrendű érdekünk, hogy az ilyen manipulációkra rájójjunk. Kevésbé lesz a kiderítetlen eset s a lakosság szemében egy ilyen koholt bűncselekmény feltalálójának a leleplezése sokszor jobban emeli az őrs tekintélyét, mint akármilyen nagyszabású valóságban elkövetett és kiderített bűncselekmény. Az emberek, nagyon respektálják azt, aki szerűbb falusi emberek, nagyon respektálják azt, aki valami ravasz róka eszen is túljár. A ravaszág leleplezése és neveltségessé tétele egyike a leghálásabb csendőri teendőnek és sokszor nyomozási szempontból is igen ügyes, leleményes és alapos munkát követel.

A koholt bűncselekmények száma aránylag csekély. Kevés ember meri megkockáztatni az ezzel járó veszedelmeket, közöttük a felsülést követő kigúnyoltatást, amiben a lakosság részesíti az illetőt. És mert az ilyen eset ritkán fordul elő, elszokunk, elfeledkezünk róla s könnyen megeshetik, hogy felülünk a képmutatónak, verejtékeztve nyomozunk egy darabig s a kiderítetlen eseteket megtoldjuk egy olyanmal, amely soha meg sem történt. Nem mernénk rá megesküdni, hogy nemely

örs kiderítetlen esetei között nem lapul-e meg egy-egy ilyen koholt bűneselekmény eredménytelen nyomozása.

A panasztevők előadását sohasem szabad minden kritika nélkül készpénznek venni. All az különösen a rablási esetekre, mert ez a leggyakrabban előforduló koholt bűneselekmény. Az érdekeltnek valami rossz spekuláció miatt elúszott a vagyona, avagy más úton módon eladósodott s hitelezőitől úgy akar megszabadulni, hogy meghengergeti magát a porban, eltépi a kabátja szarát és rablót kiált. A laikus embert könnyen tevedésbe is ejtheti, nekünk azonban túl kell járnunk az ilyen ravasz ember eszén is. A hozzánk eljuttatott panaszokat tehát ne fogadjuk el valóságnak csak a fél-szemünkkel, a másik szemünk kutassa mindig, hogy nincs-e a panasztevő füle mögött valami, ami miatt érdekeben áll, hogy lármát csapjon s ezzel port hintsen a szemünkbe. Ha ketelyeink volnának e tekintetben, akkor a nyomozást két irányban kell lefojlytatni. Az egyik fonat az, amelyet a panaszos adott a kezünkbe, a másik pedig az, amit gyanunkba alapítunk.

A következőkben egy ilyen koholt rablási esetről lesz szó, amelyről azonban a járőr ügyesen lerántotta a leplet.

L. J. röjtöki vendéglős 1923 május 28-án reggel beállított a fertőszentmiklósi őrsirodába és megfelelő siráncokozások közepette elpanaszolta, hogy kirabolták. A dolog úgy történt, hogy május 27-én Kapuvárról járt bevásárolni és amikor visszafelé tartott kocsiján Röjtökre, 23 óra tájban a vitnyédi erdő szegélyén három cigányformájú emberrel találkozott. Az egyik cigány megfogta a lovak zablóját, a másik egy katonai puskát fogott rá, a harmadik pedig kivette a zsebéből 513.000 koronáját és aranyláncos zseboráját. Azután még 2 kg. pörkölt kávét, 2 kg. fahéjat és 3 kg. sajtot is elvittek a kocsijáról.

A rablás a kapuvári örs körletében történt, ezért a fertőszentmiklósi őrsparancsnokság telefonon értesítette a kapuvári őrsöt a rablásról.

Horváth tiszthelyettes az örs legénységét járőrökre osztotta és más-más irányban útnak indította azokat a cigányok üldözésére. Amellett telefonon jelentést tett az osztályparancsnokságnak és a szomszédos örsöket is telefonon értesítette a rablásról.

Egyszóval minden intézkedést megtett, ami a rablók szeleskörű, gyors és erélyes nyomozásához kellett. A fertőszentmiklósi őrsöt pedig telefonon megkereste, hogy a panaszost küldje át kikérdezés végett a helyszínére.

Ezután járőrtársával és egy másik járőrrel maga is kisetett a rablás színhelyére, ahová 11 óra tájban érkezett meg. A panaszos meg nem volt ott s így Horváth tiszthelyettesnek elegendő ideje volt, hogy mielőtt még a sértettel beszélne, alaposan szemügyre vegye a helyszínét.

A panaszos 13 óra tájban megérkezett s Horváth tiszthelyettes felszólította, hogy a rablás lefolyását mondja el részletesen.

L. ugyanúgy adta azt elő, mint a fertőszentmiklósi őrsön. Horváth tiszthelyettesnek feltűnt, hogy a rablókról egész részletes személyleírást tudott a panaszos adni. A rablás éjszaka történt s az éjszaka akkor sötét volt, ezt már Horváth tiszthelyettes megállapította. Meg is kérdezte tüstént a panaszost erre vonatkozólag. A panaszos azzal indokolta az általa adott pontos személyleírásokat, hogy a rablók a rablás után még vagy ¼ óra hosszat beszélgettek vele.

Horváth tiszthelyettesnek ez a valószínűtlen állítás elegendő volt ahhoz, hogy a panaszos ellen gyanút fogjon. Teljesen érthetetlennek és értelmetlennek találta ugyanis, hogy olyan vigyázatlan rablók akadnának, akik a kirabolttal még hosszabban elbeszélgessenek egy olyan úton, ahol minden pereben beléjük botolhatik valaki. És ugyan mi diskurálni valója lett volna három rabló-cigánynak a kirabolt és a puskacsótól bizonyosan halálra rémült utassal?

Erre a kérdésre a panaszos a legzavartabb válaszokat adta. Végül is azzal próbálta kivágni magát, hogy nagyon megijedt a rablótól s így nem emlékszik arra, hogy azok miket kérdeztek tőle s hogy ő mit válaszolt a kérdésekre.

Annál különösebbnek látta Horváth tiszthelyettes azt, hogy a személyleírásukat viszont olyan pontosan meg tudta adni.

Egy közbevetett kérdéssel tehát már zavarba is hozta a panaszost. Nem elégedett meg azzal, amit az neki — mindenestre már előre jól betanult lecke módjára — elmondott, hanem kérdezett. Számos bűneselekmény kiderítésének és koholt bűneselekmény leleplezésének a kulcsa pedig éppen ez: kérdezni! A maga mondkáját még csak el tudja nagyjában mondani az, aki rá akarja szedni a csendőrt, de zavarba jön, mihelyt új helyzet elé állítják a képzelőtehetségét és a logikus gondolkodó képességét. Egyszerűbb emberek ezen a téren igen gyenge lábón állanak s néhány ilyen közbevetett kérdéssel könnyen ki lehet őket ugrasztani a bokorból. Vannak azután talpraesettebb, körmönfontabb emberek is, akik váratlan kérdésekre is logikus válaszokat tudnak rögtönözni, de ilyenekkel csak nagyon ritkán találkozunk a csendor. S ha egy-egy ilyenre ráakad, annál nagyobb dicsőség és mondhatni élvezet róla a leplet lerántani.

A panaszos tehát megzavarodott. Horváth tiszthelyettes úgy irányította a nyomozást, hogy elsősorban a rablás meg, vagy meg nem történt voltára derüljön világosság.

Egy járőr hazakísérte a panaszost (nem vette őrizetbe, erre még nem volt elegendő alap, csak éppen együtt tartott vele, elbeszélgetve a cigányokról) s mielőtt az még szóba állhatott volna a feleségével, az asszonyt a járőr kikérdezte arra vonatkozólag, mennyi pénze volt a panaszosnak s hogy azokat a dolgokat, amelyeket a panaszos szerint a rablók vittek el, nem hozta-e haza magával.

Horváth tiszthelyettes pedig Kapuvárra ment, hogy kikérdezze azt a kereskedőt, akitől a panaszos — állítása szerint — a később elrabolt dolgokat vásárolta. A kereskedő kijelentette, hogy a szóban forgó napon a panaszos nem vásárolt tőle semmit, sőt már rég óta messziről elkerüli az üzletét, mert 50.000 koronával adós.

Azután a vendéglőket járta sorra Horváth tiszthelyettes, mert tudta, hogy a panaszos a szakmabelieket — általános szokás szerint — meglátogatta. Az egyik kapuvári vendéglőben aztán tudomására jutott, hogy a panaszos ott járt a kérdéses napon és egy röjtöki kereskedőtől kölcsön kért 250.000 koronát. Azután pedig telefonált báró Berg Miksa Budapestre utazni készülő titkárnak, Bálint Kálmánnak Röjtökre, hogy a kapuvári vasutállomáson a 250.000 koronát át fogja neki adni. Ez Horváth tiszthelyettes megállapítása szerint meg is történt.

Ha a panaszosnak pénze lett volna, akkor nem kért volna mástól kölcsönt s mert a kölcsönkapott összeget még a kapuvári állomáson kiadta, nem rabolhatták azt el tőle hazafelé haladtában. Így gondolkodott Horváth tiszthelyettes.

Azután megérkezett a Röjtökre küldött járőr is. A panaszos felesége a kikérdezésekor előadta, hogy férjének nem volt pénze s éppen azért ment át Kapuvárra, hogy ott kölcsönpénzt szerezzen. A feleségének egy szó említést sem tett a rablásról. Csak 3 kg. sajtot adott át neki azzal, hogy azt majd át kell vinni Szécsénybe Soháb Richárd kapuvári lakos apósának. A sajtot tényleg Soháb adta át a panaszosnak s megkérte, hogy juttassa azt el Szécsénybe, az apósához.

A sajt tehát már megkerült az „elrabolt“ dolgok közül.

A Röjtökről bevonult járőr azonkívül meghozta a Bálint Kálmánnak átadott 250.000 korona előzményeit is. A panaszos sertéseket vásárolt az uradalomtól s 250.000 koronával adós maradt. Az uradalom aztán ráüzent, hogy két napon belül fizesse meg a tartozását, különben pert indít ellene s a sertések járlatait sem adja ki. Ezért kellett neki olyan sürgősen a 250.000 korona.

L. tisztában volt, hogy minden hazudozása hiábavaló lenne s beismerte, hogy maga találta ki a rablási históriát. Az a röjtöki kereskedő, akitől a 250.000 koronát kölcsönkérte, nem várt volna másként a pénzére s így akarta őt halasztásra bírni.

A lakosság körében gyorsan híre terjedt, hogy a fegyveres cigányok csak költött alakok s ez általános megnyugvást keltett az emberekben. L. pedig az emberek bosszantásain és csipkelődéseim kívül törvényszerű büntetését is megkapta.

CSENDŐR LEKSZIKON

63. Kérdés. *A hazuról távollevő feleség férjéhez bizalmas természetű levelet intéz s ebben egy ismerősükről azt állítja, hogy értesülése szerint vasúton tolvajlásban tetten érték s könyörgésére a feljelentéstől a kásás után. A cseléd jogtalan módon szintén elolvassa a levelet, ellopja s a levélben megnevezett ismerőshöz juttatja el, aki rágalmozás miatt a feleség ellen bűnvádi feljelentést tesz. Van-e itt büntetőjogi rágalmozás tekintve azt, hogy a tényállítás bizalmas és zárt levélben a férj előtt történt s hogy arról a feljelentő tiltott és erkölcsellenes úton értesült?*

Válasz. Az kétségtelen, hogy a levélben foglalt állítások valóságuk esetén a feljelentőre nézve bűnvádi eljárást vagy közmegvetést vonnának maguk után. Tény az is, hogy az állítások, ha bizalmasan s csak egy személy előtt is, de megtétek. Már pedig a törvény az ilyen természetű családi körben megtett nyilatkozatokra kivételt nem állított fel s így a feleség cselekménye az 1914: XLI. t.-c. I. §-ába ütköző rágalmozás vétségének megállapítására alkalmas.

64. Kérdés. *Egy divatárkereskedő mázolt cégtáblát rendel meg egy címfestőnél. A cégtábla elkészítéséért járó díjban megállapodván, a cégtábla elkészültekor a díj egy részét a kereskedő árúkkal egyenlíti ki, a másik részének kifizetésére haladékat kér. A haladék lejártával a kereskedő nem fizet a címfestőnek, mire az egy éjjel munkásaival leveszi a cégtáblát a kereskedő üzletének bejáratáról, műhelyébe visszaviteti s azt izeni a kereskedőnek, hogy csak akkor helyezze újra vissza a cégtáblát, ha hátralékos munkadíját kifizeti. Büncselekményt követett-e el a címfestő s ha igen, milyent?*

Válasz. A címfestő eljárása a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének a 65. §. szerint való kísérlete. Lopásnak nem tekinthető, mert a címfestőnek nem volt célja a rá nézve amúgy is csökkent értékű cégtábla eltulajdonítása, hanem csak adósának fizetésre való kényszerítése. A címfestőnek nem volt joga a munkadíj-hátralék erejéig ilyen módon, erőszakkal zálogot szerezni. Nem volt joga következképpen arra sem, hogy az ilyen módon szerzett zálog visszaadását csak arra az esetre helyezze kilátásba, ha adósa a követelt összeget megfizeti. Minthogy a címfestő eljárása, a használt erőszak, illetőleg fenyegetés, alkalmas volt a kereskedő kényszerítésére, zsarolással állunk szemben. Amint tudjuk, közbős az, hogy a címfestő követelése jogszerű volt, mert az a lényeg, hogy jogtalan módon járt el s cselekedete gazdagodásra, vagyoni (bár nem jogtalan) haszonra irányult.

65. Kérdés. *Valaki szántás közben lustán húzó ökreit durván bántalmazza, úgy hogy az ütlegek következtében az egyik ökrök szarva is letörik. A cselekmény bűnvádi úton üldözhető-e?*

Válasz. Az állatok kínzását és durva bántalmazását a kih. Btk. 86. §-a bünteti, de csak abban az esetben, ha a cselekményt nyilvánosan, botrányt okozó módon követik el. A kérdésben forgó eset, minthogy künn a szabadban, de nem a szorosan vett nyilvánosság előtt történt s miatta botrány sem keletkezett, nem vonható a fent idézett törvényes rendelkezés alá. Megjegyezzük, hogy ha a gazda a fent leírt körülmények közt más állatán követi el ezt a cselekményt, a Btk. 418. §-a alá eső ingóvagyon megrongálásának vétsége lenne terhére megállapítható.

66. Kérdés. *A Magyarország szomszédos s hazánk területéből a trianoni parancs folytán tekintélyes részt kapott egyik államból Csonka-Magyarország területére jön három egyén. Mindhárman olyan külföldi egyesület kiküldöttei, amely Magyarország területéből további rublák előkészítését tűzte ki céljául. A három egyén egy a trianoni határszélen, nemzetiségeklakta magyar közösségben három magyar állampolgárt arra bűjt fel, hogy ehhez a külföldi egyesülethez csatlakozzanak s erre vonatkozó titkos jelvényt a község lakosai közt terjesszenek. Milyen büncselekmény ez?*

Válasz. A cselekmény a Btk. 127. §-ának 3. pontjába ütköző felségsértés büntetvének elkövetésére irányuló

szövetkezés büntette. (Btk. 130. §.) A kérdésben megjelölt egyének ugyanis elhatározták együttesen azt, hogy a magyar állam területének egy részét idegen uralom alá fogják juttatni. E céljuk kivételében tanúsított ama magatartásuk, hogy a külföldi egyesület eszméit magukévá tették s annak terjesztését vállalták, közvetlenül irányult a hazai terület elszakítására. Mellékes, hogy olyan cselekmény meg nem valósult még, amely az állam területére közvetlen veszélyt rejtett volna magában. Mellékes az is, hogy ezeknek az egyéneknek szövetkezése képes lett volna arra, hogy a kiszemelt területet elszakítsa és idegen uralom alá juttassa. A lényeg az, hogy a leplezett egyének a határszéli lakosság szervezésére irányuló kísérleteikkel a külföldi egyesülésnek Magyarország egyes területeinek erőszakkal való elszakítására és idegen uralom alá juttatására irányuló törekvéseit támogatták. A szövettség a Btk. 132. §-a szerint létrejött, ha két vagy több személy a felségsértés elkövetését közös egyetértéssel elhatározza.

67. Kérdés. *Az apa — falusi gazdaember — némileg ittas állapotban lakására térvén, 19 éves legényfiával szóváltásba elegyedik. A szóváltás hevében vasbotjával fia felé sujt. A legényfiú erre hirtelen felkapja a kezébe eső fejszét s mielőtt atyja ütése őt érné, atyját fejbeverja. A keletkezett súlyos sérülésbe az atya rövid idő múlva belehal. Alapos-e a funak ez a védekezése, hogy jogos védelemben járt el?*

Válasz. A védekezés nem alapos. A bíróság gyakorlata akként magyarázza a törvényt, hogy ha a támadó fél az apa, ha támadása jogtalan is, a megtámadott gyermek, a támadás elől a lehetőség szerint kitérni tartozik. A bírói gyakorlat e törvényt magyarázat okául azt hozza fel, hogy a vérségi kötelék, valamint az, hogy a szülőt a gyermekkel szemben fegyelmi fenyegető hatalom illeti meg, erkölcsi parancsá teszi a fiú számára az apa támadása elől való lehető kitérést. A fennforgó esetben misem gátolta a fiut abban, hogy atyja támadása elől kitérjen s így az atya haláláért bűnvádi felelősséggel tartozik, a jogos védelem kizárásával.

68. Kérdés. *Egy iparosmester örökbe fogad egy hadiárvát. A 8 éves gyermek az elemi iskola második osztályába jár, örökbefogadó atyja azonban a gyermek szellemi és műveltségbeli fejlődésével nem törődve egyik szomszédja rábeszélésére a gyermeket műhelyében munkára fogja s az iskolázatástól visszatartja. A gyermekkel heteken át elmulasztatja a tanítás óráit, majd az iskolai hatóság felhívására hamis jelentéseket terjeszt be, amelyek szerint a gyermek betegsége miatt nem mehet az iskolába. Büntetendő cselekményt követett-e el az örökbefogadó apa?*

Válasz. Az 1921:XXX. t.-c. az iskolázatás köteletségének teljesítését biztosítani akarván az örökbefogadó apának és szomszédjának ilyen cselekményét kihágásnak nyilvánítja s 10. és 11. §-ában elzárással és pénzbüntetéssel bünteti. Ha az örsnek ilyen eset tudomására jut, helyesen jár el — bár nem kötelessége, — ha a bíraskodást gyakorló közigazgatási hatósághoz tett feljelentésének másolatát a fiatalkoruak bíróságához is heterjeszti az esetleg szükséges gyermekvédelmi intézkedések megfontolása végett.

69. Kérdés. *Valaki idegen határterületen csónakon közlekedik s csónakjában fogásra kész varsák vannak. A halássterület érdekeltjeinek egyike ezt meglátván, tiltott halászás miatt feljelenti. A feljelentett a kihágás elkövetését tagadja. Alapos gyanu-e ily esetben a tiltott halászás fennforgására a feljelentő által észlelt helyzet?*

Válasz. Ha a feljelentett egyén tagadásával szemben más bizonyíték nem áll rendelkezésre, mint a feljelentő által észlelt helyzet, ez önmagában nem bizonyítja, hogy a feljelentett valóban halászott. Az azonban bizonyos, hogy a feljelentett elkövette az 1916. január 22-én kelt 8234/1915. F. M. sz. körrendelet I. §-ába ütköző kihágást. Eszerint a rendelet szerint ugyanis fogásra kész állapotban levő halászlati eszközöket (varsákat) idegen vízterületen csak akként esomagolva (összerakva, átkötözve) szabad szállítani, hogy annak fogásra való rögtönös alkalmazhatóságát kizártnak lehessen tekinteni.

70. Kérdés. *Egy lakatosmester sürgős munkáját befejezendő, éjjel műhelyében nagyobb zajjal dolgozik. A lármán boszankodó szomszédok közcsendháborítás miatt feljelentik a lakatost. Fellelhető-e a panaszolt esetben a közcsendháborítás ténye?*

Válasz. A lakatosmester a fennforgó esetben nem jár el jogtalanul s így öt éjszakai esendháborítás címén felelősségre vonni és megbüntetni nem lehet. Ha azonban ez a műhely, mint ipartelep az egészségre ártalmas vagy egyébként a közönségre hátrányos vagy veszedelmes hatást gyakorolna, panasszal az iparhatósághoz fordulhatnak az érdekeltek. Ennek a hatóságnak módjában áll a másokra káros jelenségek megszüntetése végett intézkedni.

Értesítés!

A Nyugdíjas Csendőrök Országos Segélyegyesületének Előkészítő Bizottsága felkéri az ezután jelentkező bajtársakat, hogy később kiadandó értesítésig a 4 pengő jelentkezési díjak beküldését mellőzzék.

A belépési nyilatkozatokat és a Segélyegyesületet érintő leveleket egyelőre Molnár János nyugáll. esendőr gtiszth. (Újpest, Attila-utca 20. sz.) címére kell küldeni.

Bár a Segélyegyesület megalakítását több oldalról óhajtották, a belépések még sem történtek olyan mértékben, mint ahogy az elérendő cél érdekében szükséges volna. Ezért már most közöljük, hogy a Csendőrségi Lapok ez évi 12. számában közzétett belépési határidőt meghosszabbítani nem lehet, amennyiben a Segélyegyesület megalakításához — az eddig belépetteken kívül — még szükséges 500 jelentkező belépési nyilatkozata a kitűzött határidőig nem fog beérkezni, az eddig befolyt jelentkezési díjakat visszaküldjük és a további akciót beszüntetjük.

Bajtársaink közül többen érdeklődtek a segélyegyesület megalakításának részletei iránt, nevezetesen, hogy a segélyegyesület miként fog működni, kik és hányan lesznek tagjai, stb. Nagyon természetes, hogy ezekre a kérdésekre a jelen pillanatban válaszolni nem tudunk, mert hiszen az egyesület végleges alapszabályait az alakulóközgyűlés lesz hivatva megállapítani, azt pedig magunk sem tudhatjuk, hogy a kitűzött időig — augusztus 15-éig — hány bajtársunk fog az egyesületbe lépni. Azokat azonban, akik a megalakítandó egyesülettel szemben bizalmatlansággal viseltetnek, megnyugtathatjuk, hogy az egyesület, ha megalakul, reális és olyan becsületes intézmény lesz, amilyennek egy esendőrségi egyesületnek lennie kell. Vezetőségében kizárólag tényleges és nyugállományú bajtársak foglalnának helyet s az egyesület ügyvitelének hivatalos ellenőrzéséről is gondoskodás történék, ami az egyesület működését illetőleg úgy erkölcsileg, mint anyagilag teljes garanciát nyújtana.

Nagyon természetes, hogy az egyesület csakis úgy lenne életképes, ha megfelelő létszámú taggal bírna. Ezért ismételtén felhívjuk a figyelmet a jelentkezésre, nehogy ezt a mindnyájunk érdekében álló tervet bajtársaink érdeklődésének hiánya miatt végleg el kelljen ejtenünk.

Budapest, 1926 július 14-én.

A Nyugdíjas Csendőrök Országos Segélyegyesületének Előkészítő Bizottsága.

SPORT

A m. kir. belügyminiszter köszönete a esendőrségnek. A esendőrség országos lovasmérkőzésére Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter értékes vándordíjat adományozott. A fehér márvány alapon levő bronzplakett, amelyet Kisfaludi-Strobl Zsigmond szobrászművész mintázott, két lovascsendőrt ábrázol. A művész munkájáról kis bronzplakettek készültek, amelyekből egyet Száhlender Béla altábornagy, a esendőrség felügyelője dr. Rakovszky Iván belügyminiszternek átadott. A belügyminiszter a esendőrség felügyelőjéhez a következő köszönő levelet intézte: „A m. kir. esendőrség nevében átnyújtott emlékplakettet hálással köszönöm s azt, mint a m. kir. esendőrség velem szemben érzett hajlandóságának jelét legkedvesebb emlékeim közé fogom sorozni. Rakovszky s. k.“

Csendőrnapi Tiszafüreden. Kaptuk és örömmel közöljük a következő levelet:

Igen Tisztelt Szerkesztő Úr! Junius 27-én végignéztem az egri esendőrsztyá-parancsnokságnak Tiszafüreden rendezett sportünnepélyét. Délig zuhogó eső, délután borult, néha csepergős idő. Teljesen felázott talaj. A pályán itt-ott vízzel telt szikerek, melyeken keresztül bonyolítódik le minden futás, kerékpáros karussal és minden egyéb. A közönség csak tiszafüredi, mert az állandó esőzések miatt a készülő környékeliek elmaradtak. A megjelentek azonban kitartók. Esőben, sárban, a versenyek végéig szívósan és magasra csigázott érdeklődéssel nézik a minden ízében sikerült versenyeket és gyakorlatokat.

Nem akarom sportszempontról méltatni az ünnepet, ezt másra hagyom, de annyit mégis lelkiismereti kötelességemnek tartok megmondani, hogy — bár a fentebb leírt terep és idő lehetlenné tette, hogy az abban szereplő egyének a képességeiket kifejthessék — a teljesítmények sportszempontról is igen értékesek és hogy mennyire sikerült az ünnep, annak a legfényesebb bizonyítéka az, hogy egy sportirányú nevelésben eddig még nem részesült vidéki közönség érdeklődését oly magas fokra tudta csigázni, hogy az a rossz időben is a legvégsőkig és a legnagyobb lelkesedéssel tartott ki és ünnepelte az egyes versenyzőket és csapatokat.

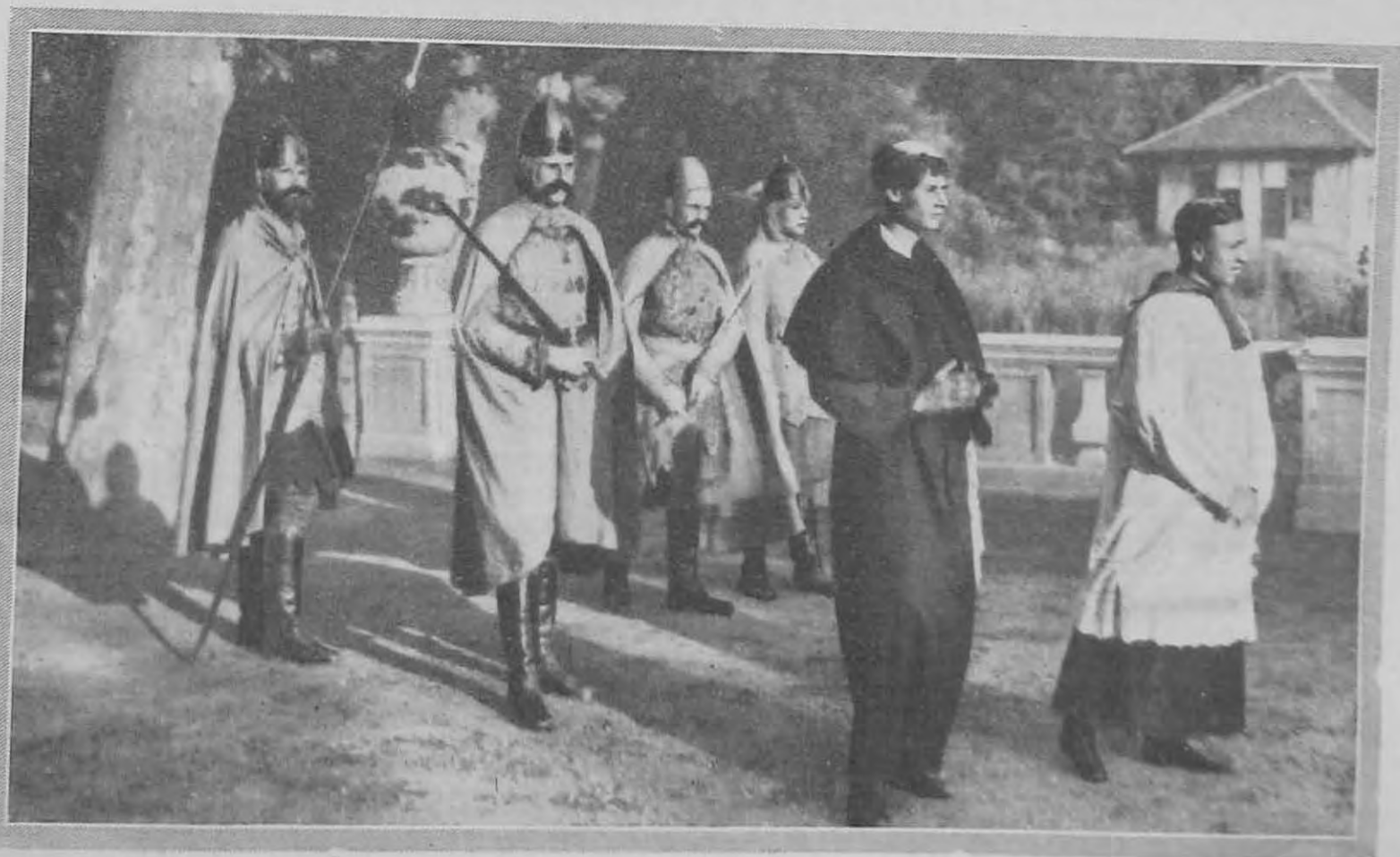
Engem ez a esendőrnapi főképpen a közönségre gyakorolt hatásában érdekel és átgondolva azt, amit a kormányzat a levante-oktatás címén az ilyen irányú testnevelés érdekében — jól, vagy rosszul — rendelget, úgy hiszem, hogy az osztályparancsnokság ezzel a esendőrnappal, ezzel az igazán helyesen kigondolt rendszerrel, hogy a legénységének sportünnepét nem állandóan a központban, hanem felváltva a vidék egyes központjaiban tartogatja meg, sokkal több szolgálatot tesz annak a sokat hangoztatott, de nem a kellő módon és eréllyel szolgált nemzeti sportnak, mert rátér arra az egyedül helyes útra, hogy nemzeti sportot csak azután lehet teremteni, ha előbb sikerül a sportot a nagyközönséggel megkedveltetni s benne az érdeklődést felkelteni.

Az a szakszerűség és módszer, amellyel a esendőr iskola a fegyveres és egyszerű szabadgyakorlatait, parter tornáit, zártrendű katonai gyakorlatait végezte és bemutatta, olyan nagy hatással voltak úgy a levantékre, akik osztagokban vonultak ki az ünnepélyre, mint a levantemozgalomtól annyira idegenkedő nagyközönségre is, hogy ma éppen ezek körében lehetett igen gyakran hallani kívánságokat, kritikákat a levante-oktatással kapcsolatban és a levantékre vonatkozólag.

Ebből a szempontból bírálva a esendőrnapi, végtelen nagy köszönettel tartozunk az osztályparancsnokságnak, hogy ezt az ünnepet Tiszafüreden rendezte, mert nem csak nagy élvezetet szerzett vele a közönségünknek, hanem arra is megtanította őket, hogy a tornagyakorlatok még az érettebb férfikorban is díszére és méltóságára válnak a férfiak és ezzel a sportot oly hatalmas mértékben s oly erővel propagálta a magyar községek közönségének, hogy ezt a hatást és értéket fölbecsülhetetlennek tartjuk.

Képek a Ludovika Akadémia sportünnepélyéről:

Balra: a Szent László király; jobbra: a kúnoktól elrabolt magyar leány (Jenek István), akit Szt László (Vítán Béla) a legenda szerint úgy szabadított meg, hogy a csatából menekülő kún harcost üldözve és a rab magyar leány lerántotta nyergéből az elrablóját. Középen: Magyar előőrsök; lent: Szent László-korabeli nemesek és papok.



A sport megkedveltetésére, a sportszeretet elterjedésére és a sportszellem kifejlesztésére többet tettek, mint négy évi kormányrendelet és hivatalos agitáció. Igaz tisztelettel:

Dr. Végh József ügyvéd,
a Tiszafüredi Torna Club elnöke.

Helyőrségi atlétikai verseny Nyiregyházán. A bajtársiasság és az egy célért való nemes küzdelem jegyében folyt le június hó 24-én délután az előzőleg megtartott előmérkőzések után Nyiregyházán a helyőrségi sportverseny, számos tiszt, 12 honvéd alosztályi és I csendőrségi 5-ös csapat részvételével, nagyszámú és előkelő közönség előtt. Úgy a tiszt, mint a legénységi versenyeket pentatlonszerűleg rendezték a következő számokkal: *súlydobás, magasugrás, távolugrás, 5×100 m. és 5×400 méteres stafétafutás.* A tisztok részére csak egyéni versenyek voltak, a két stafétafutás helyett 100 m., illetve 400 m.-es síkfutással. A legénység egyéni eredményeit a csapatversenyeken belül elért eredmények után bírálták el. Az előző években rendezett hasonló versenyekhez viszonyítva, az elért sportszerű eredmények hatalmas javulást mutatnak és valóban szép és nemes vetélkedésben gyönyörködhetett a közönség. A résztvevő esendőr atléták eredményei: a tiszt pentatlont községi *Mayer László* hadnagy nyerte három I. és egy III., a legénységit a nyiregyházi esendőriskola csapata három I., egy II. és egy III. helyezéssel. Ezzel elnyerte a bajnokesapat címet. A fáradságot és munkát nem kimélő katonai atléták minden elismerést megérdemlő gyönyörű tiszteletdíjakkal lettek jutalmazva.

E sporthírünkkel kapcsolatban közöljük, hogy június hó 26-án Nyiregyházán rendezett Keletmagyarországi Kerületi atlétikai versenyen *Dobos Miklós* esendőr a 800 m.-es síkfutásban II. helyezést ért el s kevésen múltott, hogy e szép bajnoki címet el nem nyerte.

HIREK

Helyreigazítás. Lapunk múlt (13-ik) számának 411. oldalán közölt „*Kiképzés ellenesegülések leküzdésére*” című közlemény szerzője nem „*Szoppó*”, hanem *Szopka Győző* esendőralezredes, kérjük bajtársainkat, szíveskedjenek ezt a sajtóhibát kijavítani. — Közöljük egyben azt is, hogy vitéz *Damasz (Dlabik) Farkas* százados neve tévedésből „*Damsay*”-nak íratott és végül, hogy a Kormányzó úr Öfömlétsége június hó 20-án vitéz *Várhelyi (Vasenszki) István* jászódszai őrsbeli esendőrt is vitézzé avatta.

Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter látogatása a kiskunhalasi lovasalosztálynál. Dr. *Rakovszky Iván* belügyminiszter alföldi lovaskörútja alkamából július 3-án *Ambrózy Gyula*, a csendőrség felügyelőjéhez beosztott tábornok és *Klemm László* alezredes kíséretében meglátogatta a kiskunhalasi esendőrlovasalosztályt. A minisztert a lovasalosztály laktanyájában *Illésy* alezredes fogadta, ugyanott tiszteltett *Thuróczy* polgármester Kiskunhalas város és Vozáb *József* rendőrtanácsos a kiskunhalasi rendőrkapitányság nevében. A belügyminiszter megérkezése után megtekintette a lovasalosztály laktanyáját, a legénységi elhelyezéseket, az istállókat, a fedett lovardát s a látottak felett a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott. Különösen megnyerték tetszését a nyitott lovardák, az akadálypályák és a galoppálya. A belügyminiszter kijelentette, hogy a kiskunhalasi esendőrlovasalosztály laktanyájához hasonló ideális lovaslaktanyát még nem látott az országban. A déli vonattal Kiskunhalasra érkezett dr. *Preszly Elemér*, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja is. A laktanya megtekintése után a belügyminiszter a csendőrtisztikar meghívására a laktanya tiszt parkjába ment, ahol a hölgyeknek *Háger* alezredesné mutatta be. A csendőrtisztikar által a belügyminiszter tiszteletére adott ebéden résztvettek *Háger Richardné, Vozáb Józsefné, Morell Gyuláné, Gyomlay Gáborné, Ambrózy Gyula* tábornok, dr. *Preszly Elemér* főispán, *Klemm László, Illésy László* alezredesek, dr. *Thuróczy István* polgármester, *Vozáb József* rendőrtanácsos, *Morell Gyula, Hrabár Endre, Gyomlay Gábor* századosok és *Papp György* esendőr-főállatorvos. Ebéd után a belügyminiszter két osztályban megtekintette a pótlovakat pótlovakok alatt és a lovasújoncokat öreg lovakon. Az alig

kéthónapos újoncok jó lovaglása a belügyminisztert igen meglepte, a pótlovak is igen tetszettek, különösen azok erős esendőrtisztikar kíséretében *Fehértó-füredőre* lovagolt, ahol kíséretével együtt megfürdött. Este a belügyminiszter tiszteletére dr. *Thuróczy* polgármester adott vacsorát, amelyre a csendőrtisztikart is meghívta. A belügyminiszter július 4-én reggel távozott el Kiskunhalasról s lovaskörútját a bugaci puszták felé folytatta.

Élete veszélyeztetésével mentett ki egy fuldoklót. *Szalai János* tiszthelyettes, hatvani őrsparancsnokhelyettes június 28-án 21 óra tájban lakásáról a laktanya felé haladtában a Zagyva folyóból női segítségkiáltásokat hallott. Leszaladt a víz partjára s a megáradt folyóban két nőt látott fuldokolni. *Szalai* tiszthelyettes bevetette magát a folyóba s az egyik fuldoklót, *Blazetic Amandát* — aki egy ny. százados leánya — kimentette a partra. Ezután a másik fuldokló után vetette magát, akit közben az ár már 25—30 méterre magával ragadott. *Szalai* tiszthelyettesnek már két ízben is sikerült elérnie a fuldoklót, de a szűszós, iszapos partoldalról mindig visszaesett azzal együtt a folyóba. E küzdelemben már vagy 200 méterre sodorta őket a víz. Sok ember nézte a partról ezt az élet-halál harcot, de senki sem mert a hősiesszen küzdő tiszthelyettes segítségére menni. A kimerült embert azután egy örvény elkapta s a víz alá sodorta, ahol a bátor életmentő eszméletét veszítette. *Blazetic Lola* — a kimentett leány testvére — pedig végleg eltűnt a habokban, megmenteni nem lehetett. Holttestét a jászfényszaru malomnál fogták ki a Zagyvából. *Szalai* tiszthelyettes megmentése *Fehér János* vágóhídi szolga érdeme, aki látva, hogy *Szalai* tiszthelyettes a víz alá süllyed, utánaugrott s kihozta a partra. Negyedórai mesterséges lélekzéssel sikerült *Szalai* tiszthelyettest eszméletre téríteni.

Megjegyezzük, hogy *Szalai* tiszthelyettes nem tud úszni s mint laktanyaügyelet, oldalfegyveresen és töltényláskákkal felszerelve ugrott a folyóba, hogy megmentse a fuldoklót. Nem rajta múltott, hogy csak az egyik leány menekült meg. Értesülésünk szerint *Szalai* tiszthelyettest előljáró parancsnoksága bátorságáért legfelsőbb kitüntetésre terjesztette fel.

Vizbefúlt esendőr. *Imre Pál* emdródi őrsbeli esendőr e hó 6-án őrsparancsnokától Gyoma községbe eltávozási engedélyt nyert, ahol kisebb mennyiségű szeszes ital elfogyasztása után kiment a község közelében folyó *Fehér Körös* hidjára s a 16—18 méter magas hídról virtuskodásból a folyóba ugrott. *Imre* esendőr az ugrás után elmerült a folyóban és többé nem is került felszínre. Holttestét négy nap múlva fogták ki *Mezőtúron*. *Imre Pál*, ki egyike volt a legjobb esendőröknek, már régebbi idő óta készülődött erre a bravuros ugrásra, amely most halálát okozta. Előljárói és bajtársai részvéte mellett *Mezőtúron* temették el.

Vitézek figyelmébe. Legutóbbi számunkban a vitézi avatással kapcsolatban közölt felvételeket *Schäffer Ármán* fényképész készítette (Budapest, VIII., *József-körút* 51. sz.). Kormányzó úr Öfömlétsége érkezése és távozása között előfordult minden kiemelkedőbb jelenetet megörökített, összesen 65 felvételen. Magáról az avatásról 30 felvételt készített. Készlete még van, magánrendelést elfogad. A lapunkban közölt esendőrségi csoportképek is kaphatók. A levelezőlap nagyságú képek ára 10.000 K darabonként, 12 felvételtől álló (12-es) sorozat ára 100.000 K, 18-asé 150.000 K, 24-esé 180.000 K, 30-asé (12×16 cm.) 250.000 K, 36-osé (15×20 cm.) 300.000 K, 50-esé (18×24 cm.) 400.000 K, a teljes sorozat (65 darab) ára pedig 450.000 K. Nagyítás ára 20.000 K, illetve nagyobb képeknél 36.000 K. Válaszbélyeg beküldése mellett az érdeklődőknek részletes felvilágosítást nyújt. A megrendelt képeket utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése után szállítja.

A Csendőrségi Emlékbizottság levelezőlapokat bocsátott ki. A Csendőrségi Emlékbizottság, amelynek célja, hogy a háború alatt hősi halált halt esendőrök vitézi tetteit megörökítse és hőseinknek, valamint vértanúinknak méltó emléket állítson, az ehhez szükséges anyagi eszközök megteremtése végett levelezőlapokat készíttetett és hoz forgalomba. A Csendőrségi Emlékbizottságnak lapunk mai számában közölt felhívására és a *Palladis Rt.* ezzel kapcsolatos értesítésére olvasóink szíves figyelmét ezúttal is felhívjuk. Az

emlékbizottság nem kíván senkitől anyagi áldozatot, csupán azt kéri, hogy a csendőrség tagjai levelezésükönél kizárólag az emlékbizottság által kiadott levelezőlapokat használják, mert ezzel a testületnek nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is nagy szolgálatot tesznek. Ismerjük bajtársaink nemes gondolkodását, hőseink és vértanúink iránt érzett kegyeletét és testületünk iránt tanúsított ragaszkodását s ezért nem vonjuk kétségbe, hogy az emlékbizottság önzetlen, kegyeletes és hazafias akciója a lehető legeredményesebb lesz.

Dicséreték. A szombathelyi csendőrkerület parancsnoka Molnár Ferenc II. és Horváth Sándor III. őrmesternek, Pintér József csendőrnek, Balogh Ferenc őrmesternek, Hosszu János, Kiss Imre, Hutflesz János csendőrnek; továbbá a budapesti I. számú csendőrkerület állományába tartozó: Ladányi Tamás csendőrnek és a pécsi IV. számú csendőrkerület állományába tartozó Alt József csendőrnek: a testület tagjainak javára szolgáló hévízi „Csendőrotthon” nagyobb szabású helyreállítási munkálatainak gyors elvégzése érdekében, különleges ismereteinek érvényre juttatásával tanúsított fáradhatatlan, önzetlen és eredményes tevékenységéért a Legfelsőbb Szolgálat nevében elismerését fejezte ki és nevezetteket kerületi dicséret okirattal látta el.

A m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka: Golyhó József törzsrőrmesternek hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Rajó Sándor tiszthelyettesnek hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban általában, — valamint őrsparancsnoki minőségben alárendeltjei kiképzése, nevelése és vezetése, nemkülönben az őrs vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Szabó József III. tiszthelyettesnek hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban általában, — valamint mint őrsparancsnok alárendeltjeinek kiképzése, nevelése és vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Juhász Miklós és Gnaudt Vendel törzsrőrmesternek hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért és példás magaviseletéért, Janka János, Kelemen Lajos, Bacsó Ferenc tiszthelyetteseknek hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, — nemkülönben alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetése és befolyásolásáért, Király László törzsrőrmesternek hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teremtett minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Both Márton tiszthelyettesnek hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, valamint őrsparancsnoki minőségben alárendeltjei kiképzése, nevelése és vezetése, úgyszintén az őrs vezetése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Váczai János őrmesternek segédoktatói és szolgálatvezetői minőségben kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Bagyó Antal tiszthelyettesnek a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, amennyiben 63 órai fárasztó és szakértelemmel lefolytatott nyomozás során 7 rendbeli lopást, 4 okirathamisítást és 1 csalást derített ki, — s tetteit az igazságszolgáltatás kezeibe juttatta, Agud Miklós tiszthelyettesnek hosszabb csendőrségi szolgálata ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetése és neveléséért, D. Hegedüs János és Szűcs

János tiszthelyetteseknek osztályirodai segédmunkási minőségben kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint osztályparancsnokának hathatós támogatásáért, Brassai Sándor és Márton János törzsrőrmesternek hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, a Legfelsőbb Szolgálat nevében teljes megelégedését és dicséret elismerését fejezte ki és nevezetteket kerületi dicséret okirattal látta el. Fekete Imre őrmester, Képiró László és Kiss Miklós I. csendőrnek, csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Ványa Péter tiszthelyettes, Hettmann János törzsrőrmester, Hudák György, Márton Bálint, vitéz Juhász Gyula, Nagy István II. őrmesternek hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért, Dobos Illés, vitéz Feleki Ferenc, Jurás József, Garabuczi István, Puskás Ferenc, Szász Dénes, Bálint Lajos tiszthelyettesnek hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, Benyó Mihály, Pásztor István, Demeter István, Lós Péter és Bartha Gyula törzsrőrmesternek hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban minden alkalommal kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Lőrincz György és Kovács József I. őrmesternek, csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért, Kóródi Ferenc törzsrőrmesternek és Szilágyi Lajos őrmesternek, csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért és kifogástalan magaviseletéért, Barna János törzsrőrmesternek hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért, Molnár János tiszthelyettesnek, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, valamint őrsparancsnoki minőségben alárendeltjei kiképzésében, nevelésében és vezetésében kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Tóth Lajos I. törzsrőrmesternek és Nagy Ferenc őrmesternek csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért végül Kun Jenő csendőrnek, egy sürgős szolgálati parancs végrehajtása körül kifejtett igen ügyes, leleményes és gyors elhatározással történt eredményes ténykedéséért dicséret elismerését nyilvánította.

Ugyancsak a m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka: Mircse László, András István, Kerekes István tiszthelyettes, Szolga Sándor, Martján János törzsrőrmester, Gégény Károly, Varga Imre csendőr, Holló Lajos, Cseke Lajos, Petermann Sándor tiszthelyettesnek 1925. évi december hóban a Tisza-folyó áradása és kiöntése alkalmával, a mentési munkálatoknál igen nehéz viszonyok között, fáradtságot nem ismerő kitartással és ernyedetlen buzgalommal kifejtett igen hasznos és eredményes tevékenységéért, Garabuczi István, Kinczel József tiszthelyettesnek az 1925. évi december havában a Tisza-folyó áradása alkalmával, a védő munkálatok gyors és akadálytalan biztosítása körül igen nehéz viszonyok között teljesített igen buzgó és eredményes tevékenységéért, Nagy Gábor II. tiszthelyettes, B. Nagy István őrmester és Ország László csendőrnek, a múlt 1925. évi

**Legelőnyösebb
bevásárlási
forrás**

RAFAEL vasúzet

Budapest, V., Berliini-tér 4. Nyugali pályaudvarral szemben
Telefon 134—25.

Kerékpár és varrógép készpénzárban 6 havi részletre.

Csendőr urak figyelmébe!

„Automoto-Paris”, „Dixi”, „Victoria” és francia kerékpárok és alkatrészek képviselőjét átvettem és így módomban van fenti kerékpárokat a m. t. Csendőrség véglegesített tagjainak 12 havi részletfizetés mellett rendelkezésre bocsátani.

Árak: „Victoria-Praeciosa”, „Dixi” 50. szám K 2,900.000 (232 pengő)
„Automoto-Paris”, „Racan-Rabat”, Victoria-Luxus”, „Dixi” 200. szám „ 3,100.000 (248 „)

Előlegül mindkét sorozatban 350.000 korona (28 pengő) fizetendő. — Saját érdekében kérje levelezőlapra a részletes ismertetőt és az elismerő levelek gyűjteményét. Kerékpáralkatrészeket és felszerelési cikkeket levelezőlap rendelésre gyári áron szállítok utánvétellel.

KOVÁCS JÓZSEF kerékpár, varrógép és sport-
cikk gyári raktára — Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. szám. Telefon:
Lipót 985—27.

december hóban a Körös-folyó kiöntése folytán bekövetkezett árvízveszély alkalmával, az emberélet és vagyonmentés körül, fáradságot nem ismerő kitartással és ernyedetlen buzgalommal, igen nehéz viszonyok között teljesített igen buzgó és eredményes tevékenységeért, **Albert János** tiszthelyettesnek, az 1925. évi december hóban a Tisza-folyó áradása alkalmával a védőmunkálatok gyors és akadálytalan biztosítása körül nehéz viszonyok között, fáradságot nem ismerő kitartással, s ernyedetlen buzgalommal teljesített eredményes tevékenységeért, **Demény Sándor** tiszthelyettesnek, az 1925. évi december hóban a Tisza- és Tur-folyók áradása alkalmával, a védőmunkálatok gyors és akadálytalan lebonyolítása körül nehéz viszonyok között teljesített igen buzgó és eredményes tevékenységeért a Legfelsőbb Szolgálat nevében teljes megelégedését és dícsérő elismerését fejezte ki és nevezetteket kerületi dícsérő okirattal látta el. **Papp József, Veres Pál, Mitráska László** törzsőrmester, **Frenyó József, Dombrádi László** őrmester, **Fazekas János, Balázs András, Hajnal József, Polgár Lajos és Bogár András** esendőrök, az 1925. évi december hóban a Tisza-folyó áradása és kiöntése alkalmával, a védő és mentési munkálatok körül nehéz viszonyok között kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, **Csutak Dénes** törzsőrmester, **Pócsik János** őrmester, **Kiss Ferenc, Barkasz Miklós, Ladik Sándor, Eördög Gyula, Zajác Mihály, Róth István, Biró Miklós, Dobos György** és **Borbély János** esendőrök, az 1925. évi december hóban a Tisza-folyó áradása alkalmával, a védőmunkálatok gyors és akadálytalan lebonyolítása körül kifejtett igen eredményes tevékenységeért, **Mándy János** tiszthelyettes, **K. Szabó Sándor, Nyiki György, Bognár Mihály, Pénzes Lajos, Váradi Sándor** törzsőrmester, **Fülöp József, Vass Károly, Szilágyi László, Tóth József Sándor** őrmester, **Zahorecz József, Ács Lajos, Buji Benjámín, Komlósi Károly, Melucz Sándor, Bertóthi Zoltán, Tóth Lajos, Bertalan Ferenc, Molnár Bertalan, Barna Sándor, Karácsony András, Jakab István, Csató József, Antal Sándor, Szilágyi Lajos, Cs. Szabó Imre, Jenei József, Viski Ferenc, Vass Imre, Kecskeméti István, Nagy Lajos, Lakatos Imre, Kövesdi Gyula, Széles József** és **Simon Mihály** esendőrök, az 1925. évi december hóban a Körös-folyó kiöntése folytán bekövetkezett árvízveszély alkalmával a vagyonmentés körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, **Mihály János** törzsőrmesternek, az

1925. évi december hóban a Tisza- és Tur-folyó áradása alkalmával, a védelmi munkálatoknál kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, **Szabó János, Varga József III.** törzsőrmesternek, az 1925. évi december hóban a Tisza-folyó áradása alkalmával a védőmunkálatoknál kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért **dícsérő elismerését** nyilvánította.

A nyíregyházi kir. ügyészség elismerése a csengeri őrs működéséről. A nyíregyházi kir. ügyészség vezetője a debreceni VI. esendőrkerületi parancsnoksághoz a következő átiratot intézte: 4740/1926. kü. szám. A csengeri őrs f. hó 9-én 435/1926. szám alatt Friedmann Adolf és 8 társa ellen, lopás büntetése és más büneselekmények miatt hivatalomhoz feljelentést tett. E tényvázlat örvendetes haladást mutat a csendőrség által a bűnügyi nyomozások terén kifejtett munkásságnak pontossága, megbízhatósága, mindenre kiterjedő gondossága tekintetében és általában abból a szempontból, hogy a vádhatóságnak a vádemelés tekintetében való tájékozódása céljából szükséges tényállás minden irányú felderítését illetően a csendőrségi utasításban foglaltak pontos teljesítésére törekszik és reményt nyújt arra, hogy a csendőrségnek a bűnügyi nyomozások terén kifejtett munkája a békebeli nivó felé halad. E körülményt a parancsnoksággal szíves tudomásvétel végett közlöm. Nyíregyháza, 1926. évi május hó 28-án Dr. Illés sk. kir. főügyész. A debreceni esendőrkerületi parancsnokság a csengeri őrsöt nyilvánosan megdicsérte és követendő példaképpen állította a kerület többi őrséi elé. Minden őrsnek legyen törekvése, hogy hasonló elismerést érdemeljen ki.

Elöléptek: Őrmesterré az I. számú csendőrkerületben: **Szabó János**; a III. számú csendőrkerületben: **Laskó József** esendőrök.

Házasságot kötöttek az I. számú csendőrkerületben: **Elekes József** tiszthelyettes özvegy **Aschberger Károlyné**, született **Fekete Teréziával** Rákoskeresztúron; a IV. számú csendőrkerületben: **Kovács János** IV. tiszthelyettes **Jakab Lidiával** Istvándin, **Fehér János** II. őrmester **Szőcs Zsuzsannával** Vajszlón, **Varga István** III. őrmester **Kovács Máriával** Zákányban; a VII. számú csendőrkerületben: **Laczoics Sándor** tiszthelyettes özv. **Bistcsák Albertné** szül. **Gajdrík Máriával** Gesztelyen.

SIMON GYULA

bőrönd- és bőr-
diszmu-készítő

Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.

Calvin-tér mellett.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83 - 85 sz.

Telefon 980 - 22.

A

Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetésait közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.



Kerékpárok



német angol francia
erős turagépek

olcsón részletre is

BÁLINT LÁSZLÓ

BUDAPEST,
ÜLLŐI-ÚT 52/b.

Magyar kir. honvédelmi miniszterium és csendőrség
sportcikkek szállítója

Macher Rezső és Társa

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!



Világhírű

TRIUMPH kerékpárok, GRITZNER varrógépek

kedvező részletfizetésre is.

KERÉKPÁRGUMMIK ÉS ALKATRÉSZEK GYÁRI ÁRBAN

BACHRACH Budapest, VII., Wesselényi-utca 56.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33

(Klauzál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Elhaltak: Szakáll Gábor, a budapesti csendőrkerület I. osztály gazdasági hivatalához beosztott gazdasági tiszt-helyettes, a budapesti II. számú honvéd- és közrendészeti kórházban gyomor- és májbetegségben, hosszas és kínos szenvedés után meghalt. Nevezett Csíkszentmihályi közégben 1889-ben született. Csendőrségi szolgálatát 1912. évben kezdte meg Erdélyben. Az oláhok elleni hadjárásban résztvett. Korán altiszti rangot szerezve, az irodai pályára ment. Kezdetben a petrozsényi szárnynál, a forradalomkor menekülve a felügyelőséghez, a belügyminisztériumba, a csendőrségi anyagraktárnál, végül pedig a budapesti I. csendőrosztály gazdasági hivatalnál teljesített szolgálatot. Szakáll tiszthelyettes egyike volt testületünk legderékabb tagjainak, kit előjárói és bajtársai is egyaránt szerették. Budapesten temették el az I. sz. honvédkórházból nagy részvét mellett.

A szabadszállási őrs állományába tartozó Piros János törzsrőrmester június hó 26-án, hosszas szenvedés után tüdővészben elhunyt. Nevezett 1912. évi október hó 16-án lépett be a csendőrséghez, igen szorgalmas és kötelességtudó altiszti volt. A háború idején mint tábori csendőr teljesített szolgálatot s megkapta a koronás ezüst és koronás vas érdemkereszteket a vitézségi érem szalagján. Temetése folyó hó 2-án ment végbe Szabadszálláson nagy részvét mellett a református vallás szertartásai szerint. A temetésen megjelent Szendrődí Béla százados, kecskeméti szárnyparancsnok, a környékbeli őrsök legénysége és nagyszámú polgári közönség. Özvegye és három árvája gyászolja.

Kérelmek. Kölesönös áthelyezésüket óhajtánák: *Ifju Ferenc* bonyrétafalvi őrsbeli (győri osztály) csendőr a soproni vagy székesfehérvári osztály területére; *Borbély András* háta őrsbeli (szekszárdi osztály) törzsrőrmester a debreceni, szolnoki vagy nyíregyházi osztály területére; *Kiss Lajos IV. barabásszegi őrsbeli* (zalaegerszegi osztály) csendőr a szombathelyi osztály területére; *Simon Ferenc* vállaji őrsbeli (mátészalkai osztály) csendőr a nyíregyházi vagy kisvárdai osztály területére; *Pintér János* balatonboglári őrsbeli nőtlen törzsrőrmester a szombathelyi kerület területére; *Hegedüs György* hímesházi őrsbeli (pécsi osztály) törzsrőrmester a szegedi vagy budapesti kerülethez; *Kiss Károly* eleki őrsbeli (makói osztály) gy. csendőr a miskolci, debreceni vagy budapesti kerülethez; *Majoros János* eleki őrsbeli (makói osztály) csendőr a miskolci vagy budapesti kerülethez; *Zsoldos László* alagi őrsbeli (budapesti I. osztály) csendőr a szolnoki, kecskeméti vagy makói osztályok területére; *Séra Sándor* rétsági őrsbeli (balassagyarmati osztály) csendőr a szolnoki osztály területére és *Netyó János* bácsborsódi őrsbeli csendőr

a nagykanizsai osztály területére. Kérlek azokat a bajtársait, akik kölesönös áthelyezésüket szintén óhajtánák, hogy címüket velük közöljék.

Kalmár Lajos sümegi (Zalamegye) születésű őrmestert kéri *Varga József X.* őrmester, hogy címét vele Szekszárdra közölje.

Halmágyi Tamás törzsrőrmestert, aki 1924-ben a salgótarjáni őrsön teljesített szolgálatot, kéri *Bartók László* törzsrőrmester (osztópáni őrs), hogy címét vele közölje.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszlevelet tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegűből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni.

Sok levél érkezik hozzánk a következő címmel: „Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, Országház-utca 30.” A hiányos címzés miatt természetesen egyes levelek el is kallódnak, azért kérjük olvasóinkat, hogy hozzánk intézett leveleiket a következőképpen címezzék: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, Vár, Országház-utca 30.”

Dombóvár. Azt mi sem tudjuk itt megállapítani, hogy miért kap Ön csak 30 aranykorona zsoldot, holott szolgálati ideje után 32 aranykorona illetné meg. Jelentse az ügyet őrsparancsnokának kihallgatáson és kérje, hogy arról az illetékes gazdasági hivatalnak tegyen jelentést. A gazdasági hivatal minden esetre reá fog jönni, ha hiba van a dologban.

V. V. Nagytétény. Kerékpár beszerzéséhez engedélyre nincsen szüksége. Az új szolgálati utasítás a kerékpárnak bizonyos esetekben való használatát szolgálatban is meg fogja engedni, jelenleg ez nincs megengedve.



Csendőrségi kerékpárjaink megérkeztek!

Kedvező részletre Kerékpár alkatrész, friss gummik nagyban árban. Világhírű VARRÓGÉPEK. Javítások gyorsan és olcsón.

LÁNG IMRE BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 3. SZ (Sarok üzlet) Árjegyzék ingyen

KEMÉNYFA BÚTOROK

elismert győri gyártmány jótállással

HEGEDÜS ÉS TÁRSA-nál

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.

Csendőrségnek és közalkalmazottaknak 12 havi részletre előleg nélkül.

Sportérmek és plakettek, sportszobrok és dísz-tárgyak (serlegek, órák stb.) mint tisztelet- és vándordíjak, **jelvények, katonai rendjelek**

MORZSÁNYI-nál,
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz.

(Klotild palota, Erzsébet hídnál)



Több mint 30 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással előnyös részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban árban, külső gummik 98 ezer-
belsőik 30 ezertől, Motóbécane francia motorkerékpárokat 11 millióért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők

Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII., József-körút 41.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPŐT * CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hathavilefizetésre**

Nyomatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

S. F. A honvédségnél töltött szolgálati ideje a kötelező-jébe beszámít, de a nyugdíjba nem, mert a megszakítás 30 napnál hosszabb volt. Megjegyezzük, hogy nyugállományba helyezése alkalmával kérhetl katonai szolgálati idejének kegyelemből való beszámítását, tekintve, hogy az 1912. évi LXV. t.-c.-ben előírt határidőt nem sokkal haladta túl. Ha majd be tudja igazolni, hogy a késedelmet nem az Ön mulasztása okozta, hanem, hogy kérvényét későbbre intézték el, bizonyosan számíthat kérvényének kedvező elintézésére. Kötelezője 1928. április 1-én jár le.

Cs. I. 100. 1. Nősülési kérvényt csak *betöltött* 6 esendőrségi szolgálati év után adhat be. 2. Aki a csendőrségtől kilépve polgári életben megnősül, a testületbe való visszavételre semmi körülmények között nem számíthat, mert a nőtlen vagy gyermek nélküli özvegy állapot a felvétel egyik legfontosabb feltétele.

Fulton. A nőtlen őrsparancsnok is csak ugyanannyi napi-betétet fizet, mint a gazdálkodás többi tagjai, ha részese a közzgazdálkodásnak. Ha nem részese (pl. csak vezényelve van), akkor 20%-kal felemelt napi-betétet fizet.

Tiszamenti. 1. Budapest, I. ker., Mészáros-utca 12. IV. 2. Az eljegyzéshez és a karikagyűrű viseléséhez engedély nem kell, a magunk részéről azonban senkinek sem ajánljuk, hogy eljegyzést tartson addig, amíg nősülési kérvényét be nem adta. 3. A nősülési kérvény betérjesztése nem az őrs-terti rendfokozathoz, hanem hatévi szolgálathoz van kötve, azt tehát hat évnél hamarabb akkor sem terjesztheti be, ha őrmesterré elő is léptették.

Csendőrség. 1. A próbacsendőr takarodóig, a korlátlan kimaradási engedéllyel nem bíró csendőr pedig takarodó után két órával maradhat ki külön kimaradási engedély nélkül. 2. A külszolgálatból bevonult járőr részére a őrsparancsnok belátása szerint engedélyez szabaddidőt a tisztogatásra. Külön pihenő a bevonulás után nem illetékes, hiszen a szolgálat egyharmada úgyszintén pihenő volt. 3. Posztónadrágra vászon-foltot nem szabad tenni. Nem értjük, hogy akadhat fenn ezen; minden őrsön kell foltnakvalónak lennie, hiszen a ki-selejtített ruházat egyrészt erre a célra használják fel. Már többször megüzentük és minden számunkban kérjük olvasóinkat, hogy jellegű helységek neveit válasszák. Ön ennek dacára ilyen lehetetlen jellegű választ adott. Csendőrség egymagában különben sem létezik, az mindig együtt jár a kötelezéssel. Levelében talált 5000 koronát lapunk javára bevételeztük.

R. S. esendőr Mezőkovács-háza. Lapunk 1925. évi 3. számának 45. oldalán részletes útbaigazítást adtunk arra nézve, hogy kitüntetések utólagos igazolása tekintetében milyen eljárást kell követni. Olvassa azt el, az ott leírt jegyzőkönyvet terjessze fel a Hadtörténelmi Levéltárhoz, ott náma fognak nézni az ügyének.

M. I. Nagybátony. VII. Rákóczi-út 76. szám alatt volt, de tudomásunk szerint megszűnt.

Zalaegerszeg. Csak teljes névvel és rendfokozattal aláírt levélre válaszolunk.

Maros. 1. 1929-ben lesz igényjogosult, de csak akkor, ha a csapatnál és a csendőrségnél összesen 8 évi altiszti (tizedesi és ennél magasabb rendfokozatban eltöltött) szolgálati ideje lesz. Ha a csapatnál nem volt altiszt, akkor az igényjogosultságot csak a csendőrségnél történt véglegesítésének napjától számított 8 év múlva, vagyis 1930-ban nyeri el. 2. A járőr a gyanúsítottat nem kényszerítheti arra, hogy a községhez megjelenjen, mert ha oda pl. elő is vezethető, a gyanúsítottnak még mindig jogában állana a nyilatkozatot megtagadni. Ha tehát a gyanúsítottat nem kell elfogni, a járőr a feljelentésben bejelenti, hogy a gyanúsítottat nem kérdezhetette ki, mert az a községhez való megjelenést megtagadta. Nagyon természetes, hogy a gyanúsítottnak ez az eljárása a nyomozás lefolytatását nem gátolja. Megjegyezzük különben, hogy mindig célszerűbb, ha a járőr a gyanúsítottat a lakásán vagy munkahelyén keresi fel, ha csak ez a járőr más elfoglaltsága miatt lehetséges, vagy ha egyébként nem látszik aggályosnak.

Pergőtüz. 1. A „Csendőr“ a honvéd szakaszvezetővel egyenrangú, világos tehát, hogy a honvéd tizedes és az ennél alacsonyabb rendfokozatú honvédegyének a csendőrnek tiszteletadással tartoznak. Ha az alattos tiszteletadást elmulasztja, a feljebbvalónak joga van az illetőt a tiszteletadás teljesítésére utasítani, illetve feljelenteni. Ha az illető nevét nem hajlandó megmondani és tiszteletellenesen viselkedik, a feljebbvalónak jogában áll őt az állomásparancsnokságra, ahol pedig ilyen nincsen, a csendőrségre bekisérni, illetve bekisérteni. 2. A szolgálatból bevonult járőrt az őrsparancsnok a napi-rend szerinti foglalkozás alól belátása szerint annyi időre menti fel, amennyit elegendőnek talál ahhoz, hogy a járőr tagjai szerelvényüket és ruházatukat megtisztogathassák. 3. Ha a csendőr szabad idejében csak kedvtelésből kerékpározik is, állomáshelyét eltávozási engedély nélkül nem szabad elhagynia.



HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

KERÉKPÁROK Világhírű eredeti francia gyártmány „DUNLOP” angol gummikkal, szabadonfutóval és teljes felszereléssel, le szállított árban **1,600.000 korona készpénz**
Gummik és alkatrészek gyári árban
Schwartz Géza
kerékpár nagy raktára
Budapest, Német-u 45. József-u. sarok
(Vigyázat, saroküzet)

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP
előnyös részletfizetésre. Alkatrészekben, gummikban nagy választék. — Javítások pontosan eszközöltetnek.
A csendőrség tagjainak árendemény!
FARKAS GÉZA mechanikai szaküzlete Budapest, I., Atilia-körút 50

MODERN BÚTORSZALON
Állandó nagy kiállítás. — Teljes lakberendezések. — Olcsó, szolid kiszolgálás.
Feltétlen hitelképes vásárlóknak előnyös fizetési kedvezmény!
GÁSPÁR, Üllői-út 14 és Baross-utca 11.

Órák

Ékszerek

Gábor Lajos
Budapest, V., Lipót-körút 30.

— Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3—5 havi részletre vásárolhat. —
Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

Maros mentén portyázó. Most már tudjuk ugyan, hogy a 101-eseknél mennyit szolgált, de többi szolgálati idejére nézve ellentmondás van a levelében. Azt írja ugyanis, hogy 1918 november 15-én nem szerelt le, mert kényszerítették arra, hogy tovább szolgáljon s aztán hozzáteszi ehhez, hogy nem szolgált sem a Károlyi-kormány alatt, sem a későbbi vörös hadseregben. Írja meg határozottan, méltó meddig teljesített tényleges szolgálatot, másként nem tudjuk kiszámítani a kötelezője lejártát.

Nyujtódj. 1. Nem találjuk a keresett céget. Érdeklődjék Debrecenben az utódnál, ott bizonyosan meg tudják mondani, mi történt vele. 2. Olvassa el folyó évi 6. számunkban „W. J. esendőr, Pusztamogyoród” jeligére küldött üzenetünket. 3. Mindkét könyvet megkapja Kókai Lajos könyvkereskedésében. Budapest, Kammermayer-utca 3. Előbbi ára 30.000 korona, utóbbi 15.000 korona.

K. Gy. esendőr Pilsivörösvár. Csak teljes névvel aláírt levélre válaszolunk.

Bátraké a szerencse. 1. Cikkét legutóbbi számunkban közöltük. Megjegyezzük ezzel kapcsolatban, hogy a magtermesztés helyett — ami az őrökön úgysem járhat sikerrel — inkább az egyes növénykultúrákról, tehát az egyes növények felneveléséről írjon. 2. Magyar Kereskedelmi és Hajózási Részvénytársaságot nem ismerünk, ilyen nincs. Van ellenben Magyar Bellhajózási Részvénytársaság és Magyar Keleti Tengerhajózási Rt., mindkettő Budapesten, előbbi V. ker., Széchenyi-utca 1., utóbbi V., Nádor-utca 21. sz. alatt. 3. Ha kerékpáron akar egyik szabadságolási helyéről a másikra menni, útközben bárhol tarthat többórás pihenőt is anélkül, hogy oda külön szabadságot kellene kérnie. Azt különben sem lehet olyan pontosan kiszámítani, hogy hol s mennyi pihenőt fog tartani.

Egyenruha. Tiszteletadás feljebbvalónak csak abban az esetben teljesítendő, ha az illetőt ebben a minőségében kétséget kizáró módon fel lehet ismerni és ha rendfokozatát meg lehet állapítani. Ha azonban a esendőr az illető feljebbvalót személyesen vagy látásból már ismeri, akkor is tiszteletadással tartozik, ha az illető polgári ruhában van. Ha az illető urak tisztí mivoltát a tenniszöltözetben nem lehetett felismerni, akkor persze, hogy nem terheli Önt mulasztás.

Talpra magyar! Elvileg mindig a magasabb rendfokozatú vagy rangban idősebb egyén a járőrvezető. Ha mindketten esendőri rendfokozattal bírnak, akkor az a járőrvezető, akinek hosszabb esendőrségi szolgálata van. Ez alól kivételt csak akkor lehet tenni és a fiatalabb esendőrt csak akkor lehet az idősebbik járőrvezetőjéül kijelölni, ha az idősebbik esendőr erre nem alkalmas, vagy megbízhatatlan. Ötletszerűen nem lehet egyszer az egyik, máskor a másik esendőrt a járőr vezetésével megbízni.

Öreg szivar. 1. Az egész szolgálat külszolgálatnak számít akkor is, ha a pihenőt az őr állomáshelyén tartották meg, ha egyébként az őrsjáratot is leportyázták. 28 óra után két adag vezénylési pótdíj illetékes. Természetes, hogy az őr-állomáson töltött pihenőidő után is illetékes a vezénylési pótdíj, ha az egyébként külszolgálat volt kapcsolatos. Az sem változtat a dolgon, hogy egyúttal az őr-állomást is leportyázták. 2. Ez eddig nincsen szabályozva. A Szolgálati Utasítás tervezete a „határ mentén és annak közelében” kifejezés alatt azoknak az őröknek a körleteit érti, amelyek a határvonalig terjednek. Ön is választhatott volna magának okosabb jeligét.

G. A. esendőr, Nyírmeggyes. Szerezze be a saját és atyja keresztlevelét és szolgálati úton kérvénnyel terjessze fel a belügyminiszter úrhoz. A kérvényben kérje, hogy mintán a saját keresztlevelének kiállításánál nyilvánvalóan tévedés történt, nevét Ön is úgy írhasse, ahogy az édesatyja írta, mintán az anyakönyv megszállott területen maradt és annak kiigazítását nem kérelmezheti.

Ny. M. tiszthelyettes, Vásárosnamény. Ilyen alap nincs s ilyen úton kölcsönhöz jutni nem lehet. Olvassa el legutóbbi számunkban „Akarat” jeligére küldött üzenetünket. Az abban ismertetett módot ajánljuk Önnek is.

Honfoglalás. 1. Önnek ez év július végével összesen 10 év 8 hó 15 napi tényleges szolgálata lesz, nyugdíjába azonban csak az 1920 március 19-e óta teljesített szolgálata számít, mert katonai és pótesendőri szolgálata között megszakítás van. Beszámítható szolgálati ideje a felemelten számítható hónapokkal együtt 7 év 3 hó 22 nap. 2. A m. kir. hadtörténelmi levéltár igazgatóságának, Budapest, I. ker., Vár, Bécsikapu-tér 4.

Alapítva: 1874.

Telefon:

József 8-61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR
BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.
A MAGY. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA.

Kardnikkelezést és egyéb javításokat elvállalunk.

CSENDŐR-

**tisztek, altisztek
és azok családtagjai**

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, belésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfifehérműeket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, fűg- göny és függönykelméket,
--	--

uj, gyárilag sterilizált úgtyollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 augusztus hó 1-ével kezdődnek.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP -lan PAP -lan PAP -lan
kárpitósárú,
vas- és rézbútorgyára

szőnyeg, pokróc, függöny, ágy- és asztalterítők, gyermekkosciók, nyugszékek, leányszoba-, előszoba- és kertbútorok, ernyők és sátrak minden kivételben kaphatók.

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20.

Nagy katalógust 4000 korona ellenében postán küldök. A M. Kir. Csendőrség kötelékébe tartozóknak 3% engedményt adok.

KERÉKPÁROK

világhírű eredeti francia, készpénzért
1.900.000 K-ért.

Kedvező részletfizetésre is kaphatók.

SZGÁL ÉS TÁRSA Budapest, Hunyady-tér 8. sz.
Hegedűs Sándor-utca sarok.

R. J. esendőr, Beted. A csendőrségtől a honvédséghez csak a szolgálati kötelező letelte után lehet átlépni. Csak rendfokozat nélküli huszárnak veszik fel, szakaszvezetői illetményel. Hogy ott eléleptetik-e, az használhatóságától és főleg a zafisztai létszámviszonyoktól függ.

Csiz. I. Nem, mert nincsen rendszeresítve. 2. Társasági sapka. 3. Úgy tudjuk, hogy igen. Mindenki be lesz vezényelve, aki járőrvezető akar lenni. 4. Nős egyének a napirend szerinti foglalkozás tartama alatt a laktanyában kötelesek tartózkodni. 5. Molnár: Szőlőművelési káté ára 2 pengő 40 fillér (30.000 korona); Rombay D.: Szőlőművelés 2 pengő; Mahács M.: Gyümölcstermesztés 5 pengő; Molnár J.: Gyakorlati gyümölcstermesztés 1.60 pengő. Kaphatók Kókai Lajos könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kammermayer Károly-utca 3. szám. 6. Azt hisszük, hogy a vállgallér újra rendszeresítve lesz, eddig azonban még intézkedés ebben az irányban nem történt. 7. Attól függ, hogy a keresztlevelében, hogy van írva a neve, mert a keresztlevel a márvadó. Egyébként olvassa el „G. A. esendőr, Nyinmeggyes“ jellegére küldött irónkat. 8. Úgy tudjuk, hogy felvidéki számmazású. 9. Nem. A bútorok utánfestési költségét a kincstár viseli. 10. Fehér zubbonyt csak otthon, illetve a laktanyában szabad viselni, fehér nadrágot szolgálaton kívül is lehet. 11. Az, hogy a koresmáros a koresmát bezárja ugyan, de a kert-helyiségben levő tekepályán a vendégeket tovább időzni engedi és nekik szeszes italt szolgáltat ki, kihágást képez, mert a záróra a kert-helyiségre is kiterjed.

Havasi gyopár. A legutóbbi becslési jegyzőkönyv alapján megállapított napi betétet kötelesek befizetni 20% ráfizetéssel.

V. L. esendőr, Hajdúhadház. Ez a kérdés ma még rendezetlen. Az új szolgálati utasítás úgy intézkedik, hogy véglegesített esendőr magánládája vizsga tárgyát nem képezheti.

P. F., Ferenczallás. Az árvaszékeknél letétbe helyezett pénzek valorizálása rendezésre váró kérdés. Ma még senki sem tudhatja, mi lesz a megoldás. Értesülésünk szerint azt a közeljövőben semmiestre sem lehet várni.

B.-Újváros. Ebben bizony nehéz tanácsot adni, mert a kötelező lejárt előtt elvileg nem lehet sem a csendőrségtől a honvédséghez átlépni, sem fordítva. Ha öccse mégis mindenáron esendőr szeretne lenni, próbálja meg és kérje a legközelebbi szemle alkalmával kihallgatáson a csendőrséghez való áthelyezését, talán sikerül.

„Örs legénysége 37.“ Küldjék be hozzánk a földbirtokrendező bíróság ítéletének a másolatát, azt látnunk kell, hogy véleményét mondhatunk.

Szalánta. A nagybácsija által betegágyán szóbelileg tett végrendelet érvénytelen, mert nem négy tanu előtt történt. Ezen végrendelet alapján tehát, vagyis végrendeleti öröklés jogaimén a nagybácsi után maradt vagyomból semmit sem igényelhetek. Törvényes öröklés jogaimén is csak akkor igényelhetek bármit is a nagybácsi hagyatékából, ha azt a nagybácsi az ő szüleitől, vagy azok valamely közvetlen oldal-rokonától örökölte, vagy pedig hebizonyíthatóan tőlük örökölt pénzen vette, vagyis, ha a vagyon u. n. „ági vagyon“. Ha azonban a vagyont a nagybácsi saját munkássága útján akár a házasság előtt, akár házassága alatt maga szerezte, vagyis ha a vagyon nem ági, hanem u. n. „szerzeményi vagyon“, — még ha nem „közszerzemény“ is — akkor abban önként mint oldalrokonok egyáltalán nem örökölhetnek, hanem az törvényes házastársi öröklés jogaimén egészben a nagybácsi özvegyét illeti meg. Ha a hagyaték „ági“ jellegét igazolni tudják, akkor van kilátásuk az örökségre, s ez esetben a hagyatéki eljárás megindítását kell kérniük annál a járásbírósnál, amelynek területén a nagybácsi utolsó rendes lakhelye volt. Ha a hagyaték „ági“ jellegét igazolni nem tudják, akkor az örökségre semmi kilátásuk nincsen és kár költekezni rá.

Vita. Úgy, mint eddig volt.

Torda. 1. Annak a hónapnak a végéig, amelyben ideiglenes nyugállományba helyezik; ez a nap a felülvizsgálati okmányban fel van tüntetve. Rendszerint 2–3 hónap a felülvizsgálat után. 2. Mindenki lehet a Csendőrségi Lapok előfizetője, tehát polgári egyén, vagy nyugállományu esendőr is.

Fenyveserdő. 1. Attól függ, hogy a szemlélő előjáró milyen öltözetben rendelte el a kivonulást. Szolgálati öltözetben és szolgálati díszben a lovas esendőregényeknek a derékszíjat viselniük kell, kimenő öltözetben és nem szolgálati jellegű díszben nem. 2. Valószínűleg csak január 1-ére.

Kunsági örs. 1. Kérdése fegyelmetlen, nem válaszolunk rá. Ha panaszuk van, jelentsék előjárójuknak úgy, ahogy az elő van írva. 2. A közzéadalkodás pénzéből utielőleget felvenni nem szabad.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5—67, 5—68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Értesítés.

A

Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezete

a jelenleg IV., Szervita-tér 5. sz. I. em. ideiglenes helyiségeiben elhelyezett központi vezetőséget (igazgatóság, tüzelőanyag- és élelmiszerosztály stb.) augusztus hó 1-vel az V., Gróf Tisza István-utca 18. sz. (Erzsébet-tér és Sas-utca sarok) I. emeletén lévő állandó helyiségeibe fogja áthelyezni.

Ugyanazon ház földszinti utcai helyiségeibe nyer elhelyezést a szövetkezetnek eddig IV. ker., Egyetem-utca 3. sz. fél emeletén lévő ruházati főosztálya is.

A központnak és ruházati főosztálynak egyesített elhelyezésével az igazgatóság a tagok érdekeit kívánja szolgálni, mert az új helyiségben úgy a kiszolgálás, mint az ügykezelés gyorsabb és előnyösebb lesz.

A szövetkezet vezetősége ez alkalommal is bizonyítékát szolgáltatja, hogy nagyobb áldozatoktól sem riad vissza akkor, ha a tagok érdekeit előmozdíthatja.

350 darab

A. E. G. Mignon írógépet rendeltek meg nálunk a m. kir. csendőrség tagjai néhány hónap alatt.

Minden örsparancsnok úr arra törekszik, hogy szép, rendes és tiszta jelentéseket terjesszen fel előjáróihoz és a hatóságokhoz, mert ezzel elismerést és dícséretet szerez a maga és örse számára.

Valóban szépen, tisztán, könnyen olvashatóan és emellett gyorsan is csak írógéppel lehet dolgozni.

Az A. E. G. írógép csendőrségi használatra a legmegfelelőbb, mert összehasonlíthatatlanul olcsóbb minden más írógépnél, rendkívül tartós és a kezelése is egyszerű.

Rendelje meg próbára ezt az írógéppünket havi 150.000 korona részletfizetésre, biztosítjuk, hogy a legteljesebb mértékben meg lesz vele elégedve.

UNIO MAGYAR VILLAMOSSÁGI RT.

IRÓGÉP OSZTÁLYA;

Budapest, VI., Andrássy-út 15. I. em.